AVRUPA KOMİSYONU

VE

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ

TARAFINDAN TEMSİL EDİLEN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ARASINDA

KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA III) ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YAPILACAK BİRLİK MALİ YARDIMININ UYGULANMASINA İLİŞKİN ÖZEL DÜZENLEMELER

HAKKINDA

MALİ ÇERÇEVE ORTAKLIK ANLAŞMASI

İÇİNDEKİLER

KISIM I GENEL HÜKÜMLER 5
Madde 1 Yorumlama 5
Madde 2 Kısmi geçersizlik ve kasti olmayan boşluklar 5
Madde 3 Tanımlar 5
Madde 4 Amaç ve kapsam 6
Madde 5 IPA III kapsamındaki mali yardım ile ilgili genel ilkeler 6
Madde 6 Ulusal IPA Koordinatörünün Rolü 7
Madde 7 Uygulama Yöntemleri 8
Madde 8 Finansman anlaşmaları 8
Madde 9 Sektörel anlaşmalar 9
KISIM II IPA III YARARLANICISI TARAFINDAN DOĞRUDAN OLMAYAN YÖNETİME İLİŞKİN KURALLAR 9
BAŞLIK I YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİ 9
Madde 10 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim için yapıların ve otoritelerin oluşturulması 9
Madde 11 Yapıların ve otoritelerin görev ve sorumlulukları 10
BAŞLIK II IPA III YARARLANICISINA BÜTÇE UYGULAMA GÖREVLERİNİN TEVDİ EDİLMESİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER 11
Madde 12 IPA III yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesine ilişkin şartlar 11
Madde 13 Bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesi 12
Madde 14 Yönetim Yapısı ve Yönetim Otoriteleri ile Ara Kurumların 12(2) ve (3) maddesine ve B Ekine uymaması halinde alınacak tedbirler 13
Madde 15 Tevdi edilen bütçe uygulama görevlerine ilişkin finansman anlaşmasının bazı kısımlarının askıya alınması veya feshedilmesi 13
KISIM III PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR 13
Madde 16 Yardımın programlanması 13
Madde 17 Programların kabulü ve programlarda değişiklikler yapılması 15
KISIM IV UYGULAMAYA İLİŞKİN KURALLAR 15
BAŞLIK I UYGULAMAYA İLİŞKİN GENEL KURAL VE İLKELER 15
Madde 18 Satın alma usulleri, hibelerin verilmesine ilişkin usuller ve diğer usuller 15
Madde 19 Satın alma usullerine, hibelerin verilmesine ilişkin usullere ve diğer usullere ilişkin uyruk ve menşe kuralları 16
Madde 20 Birlik programlarına ve ajanslarına katılım 17
Madde 21 IPA III yararlanıcısına bütçe desteği verilmesine ilişkin uygulama ilkeleri 17
BAŞLIK II ŞEFFAFLIK VE GÖRÜNÜRLÜK 18
Madde 23 Bilgilendirme, tanıtım ve şeffaflık 18
Madde 24 Stratejik iletişim ve görünürlük 19
BAŞLIK III VERİLERİN KORUNMASI VE GİZLİLİK 20
Madde 25 Verilerin korunması 20
Madde 26 Gizlilik 20
BAŞLIK IV İMKANLARIN SAĞLANMASI VE VERGİLENDİRME 21
Madde 27 Programların uygulanması ve sözleşmelerin icrası için imkanların sağlanması 21
Madde 28 Vergiler, gümrük vergileri ve diğer mali harçlara ilişkin kurallar 22
KISIM V IPA III YARDIMININ MALİ YÖNETİMİNE İLİŞKİN KURALLAR 25
BAŞLIK I GENEL HÜKÜMLER 25
Madde 29 Harcamaların uygunluğu 25
Madde 30 IPA III programlarının ortak finansmanı 25
BAŞLIK II IPA III YARARLANICISI TARAFINDAN DOĞRUDAN OLMAYAN YÖNETİME İLİŞKİN KURALLAR 26
Madde 31 IPARD harcamalarının uygunluğuna ilişkin özel kurallar 26
Madde 32 Denetim İzi 26

Madde 33 Birlik katkısına ilişkin ödemeler 26
Madde 34 Ön finansman 27
Madde 35 Ara ödemeler 27
Madde 36 Nihai bakiyenin ödenmesi 28
Madde 37 Çok yıllı programların söz konusu olması halinde kullanılmamış fonlara ilişkin taahhüdün kaldırılması 28
Madde 38 Ödemelerin kesintiye uğraması 29
Madde 39 Ödemelerin askıya alınması 29
Madde 40 Fonların geri alınması 29
Madde 41 IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan mali düzenlemeler 30
Madde 42 Hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usuller 30
Madde 43 Komisyon tarafından yapılan mali düzeltmeler 30
Madde 44 Mali düzeltmelere ilişkin usul 31
Madde 45 Birlik katkısının tekrar kullanımı 31
Madde 46 Geri ödeme 32
BAŞLIK III BİR PROGRAMIN VEYA PROGRAMIN BİR KISMININ KAPATILMASI 32
Madde 47 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan bir programın veya programın bir kısmının kapatılması 32
Madde 48 Doğrudan yönetim ve IPA III yararlanıcısı dışındaki kuruluşlarla doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan bir programın veya programın bir kısmının kapatılması 32
Madde 49 Belgelerin saklanması 32
BAŞLIK IV MALİ ÇIKARLARIN GÖZETİMİ, KONTROLÜ, DENETİMİ VE KORUNMASI 33
Madde 50 Komisyon, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu ve Avrupa Sayıştayı tarafından gerçekleştirilen gözetim, kontrol ve denetim 33
Madde 51 Birlik'in mali çıkarlarının korunması 35
KISIM VI İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA 37
BAŞLIK I İZLEME 37
Madde 52 IPA izleme komitesi 37
Madde 53 Sektörel izleme komitesi 38
BAŞLIK II DEĞERLENDİRME 39
Madde 54 IPA III yardımının değerlendirilmesi 39
Madde 55 Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler 40
Madde 56 Doğrudan olmayan yönetim kapsamında IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan değerlendirmeler 40
BAŞLIK III RAPORLAMA 40
Madde 57 Raporlamaya ilişkin ek tanımlar 40
Madde 58 Dil ve format 40
Madde 59 NIPAC tarafından gerçekleştirilecek genel raporlama gereklilikleri 41
Madde 60 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında NIPAC tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri 41
Madde 61 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında NAO tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri 42
Madde 62 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında Yönetim Otoriteleri tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri 43
Madde 63 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında Denetim Otoritesi tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri 43
KISIM VII SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROGRAMLARINA İLİŞKİN HÜKÜMLER 44
BAŞLIK I GENEL HÜKÜMLER 44
Madde 64 Sınır ötesi işbirliği şekilleri 44
Madde 65 Sınır ötesi işbirliğine ilişkin ek tanımlar 44
Madde 66 Ortak finansman 45
BAŞLIK II PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR 45

Madde 67 Tematik öncelikler ve IPA III sınır ötesi işbirliğinin odaklanması 45
Madde 68 Coğrafi kapsam 45
Madde 69 Sınır ötesi işbirliği programlarının hazırlanması, değerlendirilmesi, onaylanması ve değiştirilmesi 45
Madde 70 Doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimine ilişkin IPA III yararlanıcıları arasında yapılan ikili düzenlemeler 46
BAŞLIK III OPERASYONLAR 47
Madde 71 Operasyonların seçimi 47
Madde 72 Yararlanıcılar 47
Madde 73 Teknik yardım 47
BAŞLIK IV UYGULAMA 48
Madde 74 Uygulama yöntemleri 48
BAŞLIK V PROGRAM YAPILARI VE OTORİTELERİ İLE BUNLARIN SORUMLULUKLARI 48
Madde 75 SÖİ yönetimine ilişkin yapılar ve otoriteler 48
Madde 76 Sınır ötesi işbirliği yapıları ve Yönetim Otoritesi 48
Madde 77 Denetim Otoritesi 50
Madde 78 Ortak İzleme Komitesi (JMC) 50
Madde 79 Ortak Teknik Sekretarya (JTS) 51
BAŞLIK VI RAPORLAMA 52
Madde 80 Yıllık ve nihai uygulama raporları 52
KISIM VIII NİHAİ HÜKÜMLER 52
Madde 81 İletişim 52
Madde 82 İstişare 52
Madde 83 Uygulanacak hukuk, ihtilafların çözümü 52
Madde 84 Üçüncü taraflarla ihtilaflar 54
Madde 85 Bildirimler 55
Madde 86 Ekler 55
Madde 87 Yürürlük 55
Madde 88 Çerçeve anlaşmanın IPA II için uygulanabilirliği 55
Madde 89 Değişiklik 55
Madde 90 Komisyon tarafından askıya alınma ve fesih 56
Madde 91 Kısıtlayıcı AB Tedbirleri 56
EK A 59
EK B 69
EK C 77
EK D 79
EK E 85
EK F 90
EK G 93
EK H 96

Birlikte, müştereken "**Taraflar**" olarak anılacak olan,

bir tarafta,

Avrupa Birliği adına ve namına hareket eden, bundan böyle "**Komisyon**" olarak anılacak olan Avrupa Komisyonu

ve

diğer tarafta,

Türkiye Cumhuriyeti adına hareket eden, bundan böyle "**IPA III yararlanıcısı**" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Aşağıdaki gerekçelerle:

(1) (AB) 2021/1529 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü[1] ("IPA III Tüzüğü"), IPA III Tüzüğü'nün 1. Ekte yer alan yararlanıcı ülkelere ("IPA III yararlanıcıları") mali yardım sağlanması konusunda yasal dayanak teşkil etmektedir.

(2) IPA III Tüzüğü, IPA III yararlanıcılarını, Birlik üyesi olma yolunda, Birlik'in değerlerine uymaları ve Birlik kurallarına, standartlarına, politikalarına ve uygulamalarına ("*Avrupa Birliği müktesebatı*") aşamalı şekilde uyum sağlayabilmeleri için gerekli olan siyasi, kurumsal, hukuki, idari, sosyal ve ekonomik reformları kabul etme ve uygulamaya koyma konusunda desteklemeyi ve böylece onların istikrar, güvenlik ve refahlarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

(3) IPA III Tüzüğü'nün 9(1) maddesine göre, (AB) 2021/947 sayılı Tüzük'ün[2] ("NDICI Tüzüğü") 28(1) maddesi hariç olmak üzere, söz konusu Tüzük'ün II. Başlığının III. Bölümü, IPA III Tüzüğü'ne uygulanır.

(4) (AB, Euratom) 2018/1046 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün[3] ("Mali Tüzük") 130. maddesi, Komisyonun, yararlanıcılarla uzun vadeli işbirliğine yönelik mali çerçeve ortaklık anlaşmaları tesis etmesine izin vermektedir.

(5) 15 Aralık 2021 tarihinde, Komisyon, uygulanabilir yönetim ve kontrol hükümlerini belirleyen Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA III) tesis eden (AB) 2021/1529 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin özel kurallar hakkında (AB) 2021/2236 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nü[4], (bundan böyle "IPA III Uygulama Tüzüğü" olarak anılacaktır) kabul etmiştir,

---

1 Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA III) tesis eden 15 Eylül 2021 tarihli ve (AB) 2021/1529 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 330, 20.9.2021, s. 1).

2 446/2014/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Kararı'nı değiştiren ve yürürlükten kaldıran ve (AB) 2017/1601 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nü ve (AT, Euratom) 480/2009 sayılı Konsey Tüzüğü'nü yürürlükten kaldıran, Komşuluk, Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Aracı – Küresel Avrupa'yı tesis eden, 9 Haziran 2021 tarihli ve (AB) 2021/947 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 209, 14.6.2021, s. 1).

3 (AB, Euratom) 966/2012 sayılı Tüzük'ü yürürlükten kaldıran ve (AB) 1296/2013, (AB) 1301/2013, (AB) 1303/2013, (AB) 1304/2013, (AB) 1309/2013, (AB) 1316/2013, (AB) 223/2014, (AB) 283/2014 sayılı Tüzükleri ve 541/2014/AB sayılı Kararı'nı değiştiren , Birlik'in genel bütçesine uygulanan mali kurallar hakkında 18 Temmuz 2018 tarihli ve (AB, Euratom) 2018/1046 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 193, 30.7.2018, s. 1).

4 Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA III) tesis eden (AB) 2021/1529 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin özel kurallar hakkında (AB) 2021/2236 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (ABRG L 450/10, 16.12.2021, s. 10).

AŞAĞIDAKİ HÜKÜMLER ÜZERİNDE ANLAŞMIŞTIR:

KISIM I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 Yorumlama

(1) Bu Anlaşma'da aksine herhangi bir açık hüküm bulunmadıkça, bu Anlaşma'da kullanılan terimler; NDICI Tüzüğü, IPA III Tüzüğü ve IPA III Uygulama Tüzüğü'nde kendilerine atfedilen anlamlara gelir.

(2) Bu Anlaşma'da aksine herhangi bir açık hüküm bulunmadıkça, bu Anlaşma'ya yapılan atıflar; bu Anlaşma'nın değişiklik yapılmış, ekleme yapılmış veya yenisiyle değiştirilmiş haline yapılan atıflardır.

(3) Bu Anlaşma'da yer alan başlıklar hukuki sonuç doğurmaz ve bu Anlaşma'nın yorumlanmasını etkilemez.

Madde 2 Kısmi geçersizlik ve kasti olmayan boşluklar

Bu Anlaşma'nın herhangi bir hükmü geçersiz ise veya geçersiz hale gelirse veya bu Anlaşma kasıtlı olmayan boşluklar içerirse, bu Anlaşma'nın diğer hükümlerinin geçerliliği etkilenmeyecektir. Taraflar geçersiz bir hükmü, geçersiz hükmün amaç ve niyetine mümkün olduğunca yakın olan geçerli bir hüküm veya mutabakat ile değiştirecektir. Taraflar kasti olmayan boşlukları, IPA III Tüzüğü ve IPA III Uygulama Tüzüğü uyarınca, bu Anlaşma'nın amaç ve niyetine en uygun olan bir hüküm veya mutabakatla giderecektir.

Madde 3 Tanımlar

Bu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda aşağıdaki tanımlar uygulanır:

(a) "program", IPA III Tüzüğü'nün 9. maddesi ve NDICI Tüzüğü'nün II. Başlığının III. Bölümünde atıfta bulunulan yıllık veya çok yıllı bir eylem planı veya tedbirdir;

(b) "IPA III yararlanıcısı", (AB) 2021/1529 sayılı Tüzük'ün I. Ekte yer alan yararlanıcı ülkelerden biridir;

(c) "sektörel anlaşma", belirli bir IPA III programının uygulanmasına ilişkin olarak Komisyon ile bir IPA III yararlanıcısı arasında akdedilen ve bu Anlaşma'da veya finansman anlaşmalarında yer almayan, gözetilmesi gereken kuralların ve usullerin belirlendiği bir düzenlemedir;

(d) "finansman anlaşması", IPA III yardımının uygulanmasına ilişkin olarak Komisyon ve IPA III yararlanıcısı arasında akdedilen yıllık veya çok yıllı bir anlaşmadır;

(e) "otorite", bir IPA III yararlanıcısının veya bir Üye Devletin merkezi, bölgesel veya yerel seviyedeki bir kamu kurum veya kuruluşudur;

(f) "büyük proje", bir dizi iş, faaliyet veya hizmetten oluşan, kendi içinde, kesin bir ekonomik veya teknik mahiyete sahip belirli ve bölünmez bir görevi yerine getirme amacı taşıyan, hedeflerin açıkça tanımlandığı ve toplam maliyeti, ilgili sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında belirtilen maliyeti aşan bir projedir;

(g) "IPA III yardımının sürdürülebilirliği", finansal yardımdan kaynaklanan ve ondan doğrudan etkilenen sonuçların, eylemin uygulama dönemi sona erdikten sonra ne ölçüde devam ettiği veya devam etme olasılığının bulunduğudur;

(h) "alıcı", bir hibe yararlanıcısı (eşleştirme yüklenicisi de dâhil), hizmet, mal alımı veya yapım işi sözleşmesi kapsamındaki yüklenici, sınır ötesi işbirliği programları kapsamındaki bir yararlanıcı, doğrudan olmayan yönetim kapsamında bir katkı anlaşmasının bir akit tarafı veya mali yardım alan herhangi bir gerçek veya tüzel kişidir;

(i) "mali yıl", Mali Tüzük'ün 9. maddesinde tanımlanan, belirli bir yılın 1 Ocak'tan 31 Aralık'a kadar olan dönemidir.

Madde 4 Amaç ve kapsam

(1) Taraflar, IPA III yararlanıcısına, Birlik üyesi olma yolunda, Birlik'in değerlerine uyması ve Birlik kurallarına, standartlarına, politikalarına ve uygulamalarına aşamalı olarak uyum sağlayabilmesi için gerekli siyasi, kurumsal, hukuki, idari, sosyal ve ekonomik reformları kabul etme ve gerçekleştirme konusunda yardım etmek için, IPA III Tüzüğü'nün 3(3) ve (4) maddelerinde ve II ve III. Eklerinde belirtilen tematik öncelikler dâhilindeki eylemleri uygulamayı ve söz konusu Tüzük'ün 3(2) maddesinde listelenen belirli amaçlara ulaşılmasına katkıda bulunmayı kabul eder.

(2) Programlar, bu Anlaşma'da yer alan hukuki, idari ve teknik çerçeve dâhilinde ve varsa, sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında daha ayrıntılı olarak belirtildiği gibi finanse edilir ve uygulanır.

(3) Bu Anlaşma'da yer alan hükümler, IPA III Tüzüğü kapsamında finanse edilen programlara uygulanır.

(4) Bu Anlaşma'da yer alan hükümler, bir veya daha fazla IPA III yararlanıcısı ve bir veya daha fazla Üye Devlet arasındaki IPA III sınır ötesi işbirliği programları, ulusötesi ve bölgeler arası işbirliği programları veya (AB) 2021/1059 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü[5] ("Interreg Tüzüğü") kapsamında tesis edilen ve uygulanan tedbirler için uygulanmaz, ancak söz konusu programlar hakkındaki belirli bir finansman anlaşmasında bu Anlaşma'ya veya bu Anlaşma'nın belirli bir hükmüne açıkça atıfta bulunulduğu durumlar bu bağlamda hariç tutulur.

(5) IPA III yararlanıcısının idaresi, programların uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli tüm adımları atar.

(6) Bu Anlaşma, IPA III Tüzüğü kapsamındaki mali yardıma ilişkin olarak Taraflar arasında akdedilen tüm sektörel anlaşmalara ve finansman anlaşmalarına uygulanır.

Madde 5 IPA III kapsamındaki mali yardım ile ilgili genel ilkeler

(1) IPA III yardımı, Avrupa Birliği Zirvesi ve Konsey tarafından tanımlanan genişleme politikası çerçevesi uyarınca sağlanır ve Genişleme Stratejisi Hakkında Komisyon Bilgilendirmesi'ni, Komisyonun yıllık genişleme paketinde yer alan raporları ve Avrupa Parlamentosunun ilgili ilke kararlarını gerektiği şekilde dikkate alır.

(2) IPA III kapsamındaki Birlik mali yardımına ilişkin olarak aşağıdaki ilkeler uygulanır:

---

5 Avrupa Bölgesel Kalkınma fonu ve dış finansman araçlarıyla desteklenen Avrupa bölgesel işbirliği hedefine (Interreg) ilişkin belirli hükümler hakkında 24 Haziran 2021 tarihli ve (AB) 2021/1059 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 231, 30.06.2021, s. 94).

(a) uyum, tamamlayıcılık, koordinasyon, odaklanma, mülkiyet, ortaklık ve "zarar vermeme" ilkelerine riayet; Mali Tüzük'te öngörülen bütçe ilkelerine uyum;

(b) Birlik politikalarıyla tutarlılık ve *AB müktesebatına* aşamalı uyuma destek;

(c) IPA III yararlanıcısı, IPA III yardımının sürdürülebilirliğini sağlar;

(d) IPA III yardımında önceki katılım öncesi yardım araçları kapsamında alınan dersler göz önünde bulundurulur;

(e) IPA III yardımı, IPA III yararlanıcısı ile ortaklaşa olarak, IPA III programlama çerçevesine dayalı bir şekilde ve IPA III yardımının programlanması ve uygulanması IPA III yararlanıcısı tarafından sahiplenilecek şekilde sağlanır;

(f) IPA III yardımı, ulusal stratejiler, sektör politikaları, kaynak tahsisi ve harcama uygulamaları arasındaki uyumu artırmayı amaçlayan sektör yaklaşımıyla sürekliliği sağlar. IPA III kapsamında, sektörel reformlar ve yatay ulusal politika planlama, izleme, raporlama ve kamu mali yönetim çerçeveleri arasında uyum sağlamaya sürekli olarak odaklanılacaktır;

(g) IPA III yardımının yeterli düzeyde görünürlüğü proaktif bir şekilde sağlanır ve teşvik edilir;

(h) yardımın uygulanması sırasında, cinsiyet, ırk ya da etnik köken, din veya inanç, engellilik, yaş veya cinsel yönelim temelinde her türlü ayrımcılığın yapılması engellenir;

(i) yardım, belirli bir süre içerisinde ulaşılacak olan açık ve doğrulanabilir hedefler içerecek şekilde planlanır. Elde edilen sonuçlar, ilgili, kabul edilir, güvenilir, izlenmesi kolay ve sağlam (RACER) ve ayrıca belirli, ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi ve zamana bağlı (SMART) göstergelerle değerlendirilmelidir;

(j) IPA III yardımı, özellikle de reformların uygulanmasına yönelik bağlılık ve bu konudaki ilerleme ile ilgili olarak IPA III yararlanıcısının performansına göre ve ayrıca ihtiyaçlara göre, kapsam ve yoğunluk bakımından farklılık gösterir. IPA III yararlanıcısının performansı değerlendirilirken ve sağlanacak yardıma karar verilirken, hukukun üstünlüğü ve temel haklar, demokratik kurumlar ve kamu yönetimi reformu ile ayrıca ekonomik kalkınma ve rekabet edebilirlik alanlarında gösterilen çabalara özellikle dikkat edilir. IPA III Tüzüğü'nün 7(5) maddesinde atıfta bulunulan göstergelerle ölçüldüğü üzere, IPA III yararlanıcısının bu alanlarda önemli bir gerileme olması veya sürekli ilerleme olmaması halinde, yardımın kapsamı ve yoğunluğu buna göre ayarlanır.

(3) IPA III yardımının sağlanması, IPA III yararlanıcısının bu Anlaşma ve varsa, sektörel anlaşmalar ve finansman anlaşmaları kapsamındaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesine bağlıdır.

Madde 6 Ulusal IPA Koordinatörünün Rolü

(1) IPA III yararlanıcısı, programlamanın koordinasyonu, uygulamanın izlenmesi, IPA III yardımının değerlendirilmesi ve raporlanması sürecinde Komisyonun ana muhatabı olacak olan bir Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC) atar. NIPAC:

(a) IPA III yardımının kullanımı ile genel katılım süreci arasında yakın bir ilişki olmasını sağlar;

(b) IPA III yararlanıcısının idaresi içindeki ve diğer donörlerle olan koordinasyon dâhil olmak üzere, IPA III yardımının uygulanmasının izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasını ile IPA III programlama çerçevesinin hedefleri ve tematik öncelikleri doğrultusunda programlamanın genel koordinasyonunu sağlar;

(c) IPA III yararlanıcılarının, 64(2) maddesinin (a) ve (b) bentlerinde atıfta bulunulan ilgili sınır ötesi işbirliği programlarına ve uygun olduğu durumlarda, 64(2) maddesinin (c) bendinde atıfta bulunulan ulusötesi ve bölgeler arası işbirliği programlarına katılımını koordine eder. NIPAC bu koordinasyon görevini bir bölgesel işbirliği koordinatörüne veya uygun görüldüğü şekilde, sınır ötesi işbirliğinin yönetimi için kurulan bir yapıya devredebilir;

(d) IPA III yararlanıcısının idaresinin, ilgili programların uygulanmasını kolaylaştırmak üzere gerekli tüm adımları atması için çaba gösterir.

(2) NIPAC, IPA III yararlanıcısının hükümetinin veya merkezi idaresinin, uygun yetkiyi haiz üst düzey bir temsilcisidir.

(3) Avrupa Birliği'nin, IPA III yararlanıcısı ile katılım müzakerelerini başlatması halinde NIPAC, katılım müzakerelerinin koordinasyonuna ilişkin ulusal yapılarda bir üst düzey pozisyona atanır.

Madde 7 Uygulama Yöntemleri

(1) IPA III yararlanıcısına sağlanacak yardım, Mali Tüzük'te öngörüldüğü gibi, aşağıdaki şekillerde sağlanır:

(a) Mali Tüzük'ün 62(1) maddesinin (a) bendinde tanımlandığı üzere, Birlik Delegasyonundaki görevlileri veya yürütme ajansları da dâhil, Komisyon birimleri tarafından doğrudan yönetim;

(b) Komisyonun, Mali Tüzük'ün 62(1) maddesinin (c)(i) bendinde tanımlandığı üzere, IPA III yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerini tevdi ettiği doğrudan olmayan yönetim;

(c) Mali Tüzük'ün 62(1)(c) maddesinin (ii) ila (viii) bentlerinde tanımlandığı üzere, IPA III yararlanıcıları dışındaki kuruluşlarla doğrudan olmayan yönetim;

(d) bu Anlaşma'nın 64(2) maddesinin (a) ve (c) bentlerinde atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliği ile ulusötesi ve bölgeler arası işbirliği programları veya Avrupa Birliği Üye Devletlerini içeren ve Interreg Tüzüğü uyarınca uygulanan tedbirler için, Mali Tüzük'ün 62(1) maddesinin (b) bendinde tanımlandığı üzere, Üye Devletlerle paylaşılan yönetim.

Madde 8 Finansman anlaşmaları

(1) İlgili finansman kararının gerektirdiği durumlarda, IPA III Uygulama Tüzüğü'nün 5. maddesi uyarınca bu mali çerçeve ortaklık anlaşması kapsamında finansman anlaşmaları imzalanabilir.

(2) Programların IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulandığı durumlarda, mali çerçeve ortaklık anlaşması, varsa sektörel anlaşma, ve finansman anlaşması, bir bütün olarak, Mali Tüzük'ün 129. maddesine, 155(6) maddesine ve 158. maddesine uygun olur.

(3) IPA III yararlanıcıları arasındaki sınır ötesi işbirliği programları için, Komisyon ve belirli bir programa katılan tüm IPA III yararlanıcıları tarafından tek bir finansman anlaşması imzalanabilir.

(4) Bölgeler arası, ulusötesi ve diğer tedbirlere ilişkin olarak, bir veya daha fazla Üye Devlet ile bir veya daha fazla IPA III yararlanıcısı arasındaki sınır ötesi işbirliği programlarının uygulanmasına ilişkin kurallar, belirli bir sınır ötesi işbirliği programına ilişkin olarak, Interreg Tüzüğü uyarınca IPA III yararlanıcısı, Komisyon ve uygun olduğu durumlarda, söz konusu sınır ötesi işbirliği programının yönetim otoritesine ev sahipliği yapan Üye Devlet arasında imzalanacak finansman anlaşmasında belirtilir.

(5) Finansman anlaşmaları, IPA III yararlanıcısının insan hakları, demokratik ilkeler ve hukukun üstünlüğüne saygı ile ilgili bir yükümlülüğü ihlal etmesi durumunda ve ciddi yolsuzluk vakalarında veya IPA III yararlanıcısının, gerekçeli olarak kanıtlanmış şekilde ağır derecede görevi kötüye kullanma suçunu işlemesi halinde, Komisyonun finansman anlaşmalarını askıya alma hakkına sahip olacağının öngörüldüğü kurallar içerir.

(6) Herhangi bir finansman anlaşmasının bulunmadığı durumlarda, bu mali çerçeve ortaklık anlaşmasında bulunan kurallar uygulanır.

Madde 9 Sektörel anlaşmalar

(1) Bu mali çerçeve ortaklık anlaşması, belirli politika alanlarında veya programlarda IPA III yardımının yönetimine ve uygulanmasına ilişkin özel hükümleri ortaya koyan sektörel anlaşmalarla tamamlanabilir.

(2) Kırsal kalkınma programlarına ilişkin ayrıntılar, diğer hususların yanı sıra, yardımın hangi tedbirler aracılığıyla uygulanacağının belirtildiği ilgili sektörel anlaşmalarda belirtilir.

(3) Mevcut olması halinde, belirli bir politika alanı veya programa ilişkin sektörel anlaşmalar, söz konusu politika alanı veya program kapsamında akdedilen tüm finansman anlaşmalarına uygulanır.

KISIM II IPA III YARARLANICISI TARAFINDAN DOĞRUDAN OLMAYAN YÖNETİME İLİŞKİN KURALLAR

BAŞLIK I YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİ

Madde 10 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim için yapıların ve otoritelerin oluşturulması

(1) IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim durumunda, IPA III yararlanıcısı tarafından aşağıda belirtilen yapılar ve otoriteler oluşturulur:

(a) Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC);

(b) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO);

(c) NAO tarafından oluşturulan ve NAO Destek Ofisinden ve Muhasebe Biriminden oluşan Yönetim Yapısı;

(d) Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar;

(e) Denetim Otoritesi.

(2) IPA III yararlanıcısı 1. paragrafta atıfta bulunulan yapılar ve otoriteler arasında ve bünyesinde yeterli şekilde görev ayrımı olmasını sağlar.

(3) NAO, IPA III yararlanıcısının hükümetinin veya merkezi idaresinin, uygun yetkiyi haiz üst düzey bir temsilcisidir.

(4) Her programa ilişkin Yönetim Otoritesi, programın genel yönetiminden sorumludur.

(5) Yönetim Otoritesi, programın mali yönetim görevlerini yürütmek üzere bir veya daha fazla Ara Kurum ("mali yönetime ilişkin Ara Kurumlar") belirler.

(6) Mali yönetim görevleri Yönetim Otoritesinden ayrılır. Mali yönetime ilişkin Ara Kurum, program dâhilindeki mali kararları özerk bir şekilde alır.

(7) Bir programın Yönetim Otoritesi, IPA III yararlanıcısının hükümetinin veya idaresinin sisteminde sorumlu olduğu politika alanının yönetim görevlerini yürütmek üzere bir veya daha fazla Ara Kurum ("politika yönetimine ilişkin Ara Kurumlar") belirleyebilir.

(8) IPA III yıllık programları için:

(a) Amacı IPA III yararlanıcılarını Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonlarının kullanılmasına hazırlamak olan eylemler hariç olabileceği üzere, Yönetim Otoritesi, NIPAC ofisinde oluşturulur;

(b) Yıllık programın desteklediği politika alanlarından sorumlu kuruluşlar politika yönetimine ilişkin Ara Kurumlar tarafından belirlenir.

(9) IPA III kırsal kalkınma programları için, bu maddenin (1) paragrafının (d) bendinde atıfta bulunulan yapılar aşağıdakilerdir:

(a) A Ekinin 6a klozunda öngörüldüğü üzere, tedbirlerin seçimi ve tanıtımı, ilgili eylemin koordinasyonu, değerlendirmesi, izlenmesi ve raporlanması dâhil, eylemlerin hazırlanmasından ve uygulanmasından sorumlu, merkezi seviyede hareket eden bir kamu kuruluşu olan IPA Kırsal Kalkınma (IPARD) Yönetim Otoritesi. IPARD Yönetim Otoritesi, münhasır sorumluluklara sahip bir üst düzey görevli tarafından yönetilir;

(b) Üye Devletlerdeki ödeme kurumu ile benzer nitelikte görevlere sahip, A Ekinin 6b klozunda öngörüldüğü üzere, projelerin seçiminin ve tanıtımının yanı sıra taahhütlerin ve ödemelerin onaylanması, kontrolü ve muhasebesinden ve ödemelerin yapılmasından sorumlu IPARD Ajansı.

Madde 11 Yapıların ve otoritelerin görev ve sorumlulukları

(1) 10. maddede söz edilen yapılara ve otoritelere, A Ekinde belirtilen görev ve sorumluluklar verilir ve söz konusu yapılar ve otoriteler B Ekindeki iç kontrol çerçevesine uygun hareket eder.

(2) Verilen özel görev ve sorumluluklar, A Ekinde belirtilen görev ve sorumlulukların verilmesi için seçilen temel yaklaşım doğrultusunda sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirlenebilir.

(3) Eylemlerin yönetimi, uygulanması, kontrolü, gözetimi, izlenmesi, değerlendirilmesi, raporlanması veya denetimine ilişkin bir faaliyete yönelik bir sorumluluğun belirli

kişilere veya kuruluşlara verildiği, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetimde, IPA III yararlanıcısı, bu kişilerin veya kuruluşların söz konusu sorumlulukla ilişkili görevleri yerine getirmelerini sağlar. Buna özellikle, bu kişiler veya kuruluşlar ile söz konusu faaliyete katılan birimler arasında hiyerarşik bağlantı olmadığı durumlar dâhildir. IPA III yararlanıcısı bu kişilere veya kuruluşlara özellikle aşağıdakileri tespit etme yetkisi verir:

(a) ilgili yapıların ve otoritelerin haklarının ve yükümlülüklerinin detaylandırıldığı resmi çalışma düzenlemeleri;

(b) bilgi talep etme yetkisi ve gerekirse, belgelere ve personele yerinde erişim hakkı dâhil, kendileri ve ilgili birimler arasındaki bilgi alışverişi için uygun bir sistem;

(c) uyulacak standartlar ve izlenecek usuller.

BAŞLIK II IPA III YARARLANICISINA BÜTÇE UYGULAMA GÖREVLERİNİN TEVDİ EDİLMESİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER

Madde 12 IPA III yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesine ilişkin şartlar

(1) Komisyon, bir finansman anlaşması akdetmek suretiyle IPA III yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerini tevdi eder.

(2) IPA III yararlanıcısı, IPA III fonlarını yönetirken güvenilir mali yönetim, şeffaflık ve ayrımcılık yapmama ilkelerini gözetir ve IPA III yardımının görünürlüğünü temin eder. IPA III yararlanıcısı, diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki hususlara gereken önemi vererek, Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarının, Komisyonun IPA III fonlarını doğrudan uyguladığı durumlar için öngörülen koruma seviyesine eşdeğer bir seviyede korunmasını sağlar:

(a) eylemin mahiyeti;

(b) içerdiği mali riskler;

(c) kendisine tevdi edilen görevlerin uygulanmasını denetlemek ve desteklemek için Komisyon tarafından alınan tedbirlerle birlikte kendi sistem, kural ve usullerinden kaynaklanan güvence düzeyi.

(3) IPA III yararlanıcısı, Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarını korumak amacıyla:

(a) uluslararası en iyi uygulamalara dayalı ve özellikle usulsüzlüklerin ve dolandırıcılığın önlenmesine, tespitine, raporlanmasına ve düzeltilmesine imkan veren, etkili ve etkin bir iç kontrol sistemini tesis eder ve işleyişinin devamlılığını sağlar;

(b) doğru, eksiksiz, analitik ve güvenilir bilgileri zamanında sağlayan bir muhasebe sistemi kullanır;

(c) 10(1) maddesinin (a) ila (d) bentlerinde atıfta bulunulan yapıların ve otoritelerin, ilgili yapılardan ve otoritelerden işlevsel açıdan bağımsız olan bir Denetim Otoritesi tarafından, uluslararası alanda kabul görmüş denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilen bir bağımsız dış denetime tabi tutulmasını sağlar;

(d) şeffaf, ayrımcı nitelikte olmayan, etkin ve etkili inceleme usulleri, usulüne uygun olmayan bir şekilde ödenen fonların geri alınmasına ilişkin kurallar ve fonlara

erişimden hariç tutmaya ilişkin kurallar dâhil, üçüncü taraflara finansman sağlanmasına ilişkin uygun kurallar ve usuller uygular;

(e) 23. madde uyarınca, alıcıları hakkında yeterli bilgiyi kamuya açıklar;

(f) kişisel verilerin, (AB) 2018/1725 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nde[6] ve (AB) 2016/679 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nde atıfta bulunulan seviyeye eşdeğer seviyede korunmasını sağlar[7].

(4) IPA III yararlanıcısının sistem, kural ve usullerinde veya IPA III yararlanıcısına tevdi edilen, Birlik fonlarına ilişkin bütçe uygulama görevleriyle ilgili usullerde önemli değişiklikler yapıldığında, IPA III yararlanıcısı Komisyonu gecikmeksizin bu durumdan haberdar eder. Komisyon, 3. paragrafta belirtilen gerekliliklerin yerine getirilmesinin sürekliliğini sağlamak için, IPA III yararlanıcısı ile akdedilen finansman anlaşmalarını gözden geçirir.

Madde 13 Bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesi

(1) NAO, IPA III yararlanıcısına belirli bir programa ilişkin bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesi için Komisyona talep sunulmasından sorumludur.

(2) NAO, 1. paragrafta atıfta bulunulan talebi sunmadan önce 12(3) maddesinin ve B Ekinin gerekliliklerinin yerine getirilmesini sağlar. NAO, bunu yaparken, (AB) 231/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü[8] ("IPA II Tüzüğü") veya önceki bir finansman anlaşması uyarınca yapılan bir tevdi ile ilgili olarak yürütülen bir *ön* değerlendirmenin sonuçlarına istinat edebilir.

NAO'nun daha önceki bir *ön* değerlendirmeye istinat edemediği hallerde, talep 10(1) maddesinin (a) ila (d) bentleri kapsamındaki yapılar ve otoriteler hakkında, bir dış denetçi tarafından bu yapılardan ve otoritelerden bağımsız olarak tanzim edilen bir denetim görüşü ile desteklenir. Denetim görüşü, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına göre yapılan incelemelere dayalıdır.

(3) Komisyon, IPA III yardımının bütçe uygulama görevlerini tevdi etmeden önce, bu maddenin 1. paragrafında atıfta bulunulan talebi ve 10. maddede atıfta bulunulan tesis edilmiş yapıları ve otoriteleri inceler ve Mali Tüzük'ün 154(4) maddesi uyarınca *ön* değerlendirme amaçları doğrultusunda, bu Anlaşma'nın 12(3) maddesinde ve B Ekinde belirtilen gerekliliklerin yerine getirildiğine dair kanıt elde eder. Bu inceleme, Komisyon tarafından gerçekleştirilen yerinde doğrulamaları içerebilir.

IPA III yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesi için, Komisyon, IPA II Tüzüğü veya önceki bir finansman anlaşması uyarınca yapılan bir tevdi işlemiyle ilgili olarak yürütülen bir *ön* değerlendirmenin sonuçlarına istinat edebilir.

---

6 (AB) 45/2001 sayılı Tüzük'ü ve 1247/2002 sayılı Karar'ı yürürlükten kaldıran ve kişisel verilerin Birlik kurumları, organları, ofisleri ve ajansları tarafından işlenmesiyle ilgili olarak gerçek kişilerin korunması ve söz konusu verilerin serbest dolaşımı hakkında 23 Ekim 2018 tarihli ve (AB) 2018/1725 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 295, 21.11.2018).

7 95/46/AT sayılı Direktif'i yürürlükten kaldıran ve kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili olarak gerçek kişilerin korunması ve söz konusu verilerin serbest dolaşımı hakkında 27 Nisan 2016 tarihli ve (AB) 2016/679 sayılı Tüzük (Genel Veri Koruma Tüzüğü) (ABRG L 119, 4.5.2016).

8 Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA II) tesis eden 11 Mart 2014 tarihli ve (AB) 231/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 77, 15 Mart 2014, s. 11).

Söz konusu değerlendirmelerin bütün gereklilikleri kapsamaması halinde, Komisyonun talebi üzerine IPA III yararlanıcısı ek kanıtlar sağlar.

Madde 14 Yönetim Yapısı ve Yönetim Otoriteleri ile Ara Kurumların 12(2) ve (3) maddesine ve B Ekine uymaması halinde alınacak tedbirler

(1) Komisyon bütçe uygulama görevlerini tevdi ettikten sonra NAO, 12(2) ve (3) maddesinde ve B Ekinde belirtilen uygulanabilir gerekliliklerin, 10(1) maddesinin (a) ila (d) bentleri uyarınca tesis edilen yönetim yapıları ve otoriteler tarafından sürekli olarak yerine getirilmesini izler. Bu gerekliliklerin yerine getirilmemesi halinde NAO, bir kopyasını NIPAC ve Denetim Otoritesine göndermek suretiyle, gecikmeksizin Komisyonu bilgilendirir ve yapılan ödemelere veya imzalanan sözleşmelere ilişkin uygun koruma tedbirlerini alır. Gerekliliklerin yerine getirilmemesi durumu, yıllık yönetim beyannamelerinde ve görev tevdi taleplerinde yeterince yansıtılmalıdır.

(2) Ayrıca, NAO, 1. paragrafta atıfta bulunulan gerekliliklerin yeniden yerine getirilmesini sağlamak için gereken bütün adımları atar.

Madde 15 Tevdi edilen bütçe uygulama görevlerine ilişkin finansman anlaşmasının bazı kısımlarının askıya alınması veya feshedilmesi

(1) Komisyon, 8(5) maddesine, 12(2) ve (3) maddelerine, 51(1) maddesine, 91. maddeye ve B Ekine uyumu izler ve bu gereklilikler artık yerine getirilmediği takdirde, herhangi bir zamanda, finansman anlaşmasının bazı kısımlarının askıya alınmasını veya feshedilmesini de içeren uygun düzeltici tedbirleri alabilir.

(2) Komisyonun, tevdi edilen bütçe uygulama görevleri ile ilgili olarak finansman anlaşmasının bazı kısımlarını askıya alması veya feshetmesi halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır:

(a) Komisyon IPA III yararlanıcısına fon transferini durdurabilir;

(b) askıya alma veya fesih bildiriminden sonra ilgili yapılar ve otoriteler tarafından bulunulan yeni yasal taahhütler, IPA III yardımı için uygun olarak değerlendirilmez;

(c) diğer herhangi bir mali düzeltmeye halel gelmeksizin Komisyon, bütçe uygulama görevlerinin tevdi edilmesine ilişkin gerekliliklere geçmişte uygun hareket edilmemesinden etkilenen işlemlerde, 43. maddede ön görüldüğü şekilde mali düzeltmeler yapabilir.

(3) Sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında, tevdi edilen bütçe uygulama görevlerine ilişkin kısımların askıya alınması veya feshedilmesi ile ilgili ek hükümler öngörülebilir.

KISIM III PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR

Madde 16 Yardımın programlanması

(1) IPA III yardımı, IPA III Tüzüğü'nün 9. maddesi ve NDICI Tüzüğü'nün II. Başlığının III. Bölümü uyarınca uygulanır.

(2) IPA III programları, IPA III yararlanıcısı ile ortaklaşa olarak, IPA III Tüzüğü'nün 7. maddesinde belirtilen IPA III programlama çerçevesine dayalı olarak, 5. maddede atıfta bulunulan ilkeler doğrultusunda hazırlanır. Programlar, IPA III Tüzüğü'nün 9(1)

maddesinde belirtildiği gibi, her programın ayrıntılarının açıklandığı eylem belgelerinden oluşur. Bu belgeler; Komisyon tarafından, IPA III yararlanıcıları ile yakın istişare içerisinde hazırlanan, çok ülkeli eylem belgeleri hariç olmak üzere, IPA III yararlanıcısı tarafından, Komisyonla yakın istişare içerisinde hazırlanır.

(3) 16(5) ve 16(7) maddesinde ve 69. maddede atıfta bulunulan programlar veya Komisyonun eylem belgelerini hazırlamaktan sorumlu olduğu durumlar hariç olmak üzere, IPA III yararlanıcısı; Avrupa makro-bölgesel ve deniz havzası stratejileri dâhil ilgili stratejileri gerektiği gibi dikkate almak suretiyle, IPA III programlama çerçevesinde tanımlanan tematik önceliklere ve sürece uygun olarak ve Komisyon rehberliğinde, stratejik cevap ve eylem belgelerini hazırlar. NIPAC, kendi idaresi içerisinde koordinasyon sağlar ve hazırlık esnasında Komisyonla yakın istişarede bulunulmasını temin eder. NIPAC, stratejik cevap ve eylem belgelerini, Komisyonla kararlaştırılan programlama zaman çizelgesine göre Komisyona sunar.

(4) IPA III yararlanıcıları, ekonomik, sosyal ve çevresel ortaklar, sivil toplum kuruluşları ve yerel otoriteler gibi, ilgili kamu kuruluşlarıyla ve paydaşlarla usulüne uygun bir şekilde istişarede bulunulmasını ve bunların, programların tasarımı, uygulanması ve ilişkili izleme süreçleri esnasında anlamlı bir rol oynayabilmelerine imkân veren ilgili bilgilere zamanında erişmelerini sağlar.

(5) IPA III yardımı, operasyonel programlar aracılığıyla, IPA III programlama çerçevesinde belirtilen ilgili tematik önceliklere dayalı olarak ve Komisyon rehberliğinde uygulanabilir. Bu programlar, IPA III yararlanıcısı tarafından Komisyonla yakın istişare içerisinde hazırlanan eylem belgelerine dayalı olarak, Komisyon tarafından kabul edilir.

Uygulama, NDICI Tüzüğü'nün 30(3) maddesi uyarınca, yıllık taksitlere sahip çok yıllı programlar halinde gerçekleşir.

Operasyonel programlar, ilgili Komisyon talimatlarında gerekli görülen ve diğerlerinin yanı sıra aşağıdakilerin de dâhil olduğu tüm bilgileri içerir:

(a) orta vadeli ihtiyaçlara ve hedeflere ilişkin değerlendirme;

(b) ilgili paydaşlarla gerçekleştirilen istişarenin genel değerlendirmesi;

(c) seçilen stratejik eylemlere ilişkin açıklama;

(d) her yıl için Birlik yardımının toplam tutarının gösterge olarak belirtildiği, yeterince detaylandırılmış mali tablo;

(e) teklif edilen değerlendirme ve izleme yöntemleri;

(f) varsa, büyük projelerin gösterge niteliğindeki listesi;

(g) ilgili olduğu durumlarda, 10. madde ve A Eki uyarınca, IPA III yararlanıcısının programın yönetimine ve kontrolüne ilişkin yapıları ve otoriteleri hakkında açıklama.

(6) 16(5)(f) maddesinde atıfta bulunulan bir büyük proje, 30.000.000 Avro'yu aşan bir toplam bedele sahiptir.

Büyük projeler, değerlendirilmek üzere IPA III yararlanıcısı tarafından Komisyona sunulur. Büyük projelerin finansmanı her iki tarafça kararlaştırılır.

(7) IPA III kırsal kalkınma yardımı (IPARD), IPA III programlama çerçevesinde ve IPA III yararlanıcısının tarım ve kırsal kalkınma stratejilerinde belirtilen ilgili önceliklere

dayalı olarak sağlanır. Uygulama, NDICI Tüzüğü'nün 30(3) maddesi uyarınca, merkezi seviyede tanzim edilmiş ve tüm IPA III uygulama dönemini kapsayan, yıllık taksitlere sahip çok yıllı programlar halinde gerçekleşir. IPARD III programı, sektörel anlaşmada daha ayrıntılı olarak belirtilen, önceden tanımlanmış tedbirler setinden oluşur. Program, IPARD Yönetim Otoritesi tarafından, uygun ilgili taraflarla istişare edildikten sonra Komisyona sunulmak üzere, bu Anlaşma'nın 10(9) maddesinin (a) bendinde belirtildiği gibi hazırlanır.

Kırsal kalkınmaya yapılan IPA III yardımı, aşağıdaki hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunur:

(a) zirai gıda sektörünü aşamalı bir şekilde AB standartlarıyla uyumlu hale getirerek ve güvenli, besleyici ve sürdürülebilir gıdaya olan toplumsal taleplere daha iyi cevap verecek olan, çiftlikte üretimin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini iyileştirerek, zirai gıda sektörünün rekabet gücünü artırmak;

(b) kırsal alanlarda ticari kalkınmayı, büyümeyi ve istihdamı kolaylaştırmak, çiftçilerin değer zinciri içindeki konumunu iyileştirmek ve genç çiftçilerin ilgisini tarıma çekmek;

(c) iklim değişikliğinin azaltılmasına ve iklim değişikliğine uyuma katkıda bulunmak, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini teşvik etmek ve çevrenin korunmasına katkıda bulunmak;

(d) kırsal alanlarda toplumsal kalkınmayı ve sosyal sermayeyi iyileştirmek ve iyi yönetişim ilkelerine uyarak tarımsal ve kırsal kalkınmaya ilişkin modern kamu yönetimleri kurmak.

Madde 17 Programların kabulü ve programlarda değişiklikler yapılması

(1) Kabul edilmelerinin ardından programlarda, gerekirse, NDICI Tüzüğü'nün 25. maddesi uyarınca değişiklik yapılabilir.

(2) IPA III yararlanıcısı tarafından sunulan değişiklik teklifleri usulüne uygun bir şekilde gerekçelendirilir ve en azından aşağıdaki bilgileri içerir: değişiklik yapılmış programın metni, teklif edilen değişikliğe ilişkin gerekçeler, ilgili olduğu durumlarda mali etki dâhil, değişikliğin beklenen etkileri.

(3) IPA III yararlanıcısı, ilgili Birlik mevzuatındaki değişimleri yansıtmak için gerekli olduğunda veya uygulamaya ilişkin koşullardaki değişimlerin gerektirdiği durumlarda programlarda değişiklikler teklif eder.

(4) Komisyon tarafından hazırlanan ilgili belgelerde ve talimatlarda öngörüldüğü şekilde, programların hazırlanmasına, kabulüne ve değişikliklerine ilişkin ayrıntılı hükümler uygulanır.

KISIM IV UYGULAMAYA İLİŞKİN KURALLAR

BAŞLIK I UYGULAMAYA İLİŞKİN GENEL KURAL VE İLKELER

Madde 18 Satın alma usulleri, hibelerin verilmesine ilişkin usuller ve diğer usuller

(1) IPA III kapsamındaki yardım, Mali Tüzük'ün hükümleri uyarınca yönetilir.

(2) Tüm hizmet, mal alımı, yapım işi, hibe ve eşleştirme sözleşmeleri, söz konusu usulün başladığı dönemde yürürlükte olan, dış eylemlerin uygulanmasına ilişkin AB yasal çerçevesine ve Komisyon standartlarına göre imzalanır ve uygulanır.

(3) İhale usullerinin yanı sıra hibe çağrıları, eşleştirme ve ödül sonuçları, Mali Tüzük uyarınca ve bu Anlaşma'nın 23. maddesinde daha ayrıntılı olarak belirtildiği gibi yayımlanır.

(4) IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim durumunda, ilgili finansman anlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonraki bir ay içerisinde NAO, finansman anlaşması kapsamında uygulanan program(lar) için Komisyona, tüm uygulama dönemini kapsayan satın alma, sözleşme ve mali tahminlerini sunar. Bu yükümlülük, kırsal kalkınma programlarına uygulanmaz.

(5) Satın alma ile ilgili olarak, IPA III yararlanıcısının 2014/24/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'yle[9] uyumlu kuralları ve usulleri, Komisyon tarafından Mali Tüzük uyarınca uygulanan kurallara eşdeğer olarak kabul edilebilir. Komisyon, finansman anlaşmasındaki ilgili hükmün şartlarına tabi olmak suretiyle, bu kuralların ve usullerin IPA III yardımının uygulanması için geçerli olmasını kabul edebilir.

Madde 19 Satın alma usullerine, hibelerin verilmesine ilişkin usullere ve diğer usullere ilişkin uyruk ve menşe kuralları

(1) IPA III kapsamında finanse edilen programlara ilişkin satın alma usullerine, hibe ve ödül verilmesine ilişkin usullere katılım, uluslararası[10] ve bölgesel kuruluşlara ve aşağıdaki ülkelerin (bundan böyle "uygun ülkeler" olarak anılacaktır) uyruğuna sahip tüm diğer gerçek kişilere ve bu ülkelerde geçerli bir şekilde kurulmuş olan tüm tüzel kişilere açıktır:

(a) Üye Devletler, IPA III yararlanıcıları, Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması'nın akit tarafları ve NDICI Tüzüğü'nün I. Eki kapsamına dâhil olan ortak ülkeler ve

(b) Dış yardıma karşılıklı erişimin Komisyon tarafından tesis edildiği ülkeler. Bir ülke, Birlik'in kuruluşlarına ve IPA III kapsamında uygun ülke olarak değerlendirilen ülkelerin kuruluşlarına eşit şartlarda uygunluk hakkı verdiğinde, en az bir yıllık sınırlı bir süreyle, karşılıklı erişim sağlanabilir. Komisyon, karşılıklı erişim hakkında karar vermeden önce, IPA III yararlanıcısı ile istişare edecektir.

(2) IPA III kapsamında finanse edilen tüm malzemeler herhangi bir ülke menşeli olabilir.

(3) Bu maddede yer alan kurallar, istihdam edilen veya başka bir şekilde uygun bir yüklenici veya ilgili olduğu durumlarda alt yüklenici tarafından yasal olarak

---

9 Yapım işleri sözleşmelerinin, kamu mal alımı sözleşmelerinin ve kamu hizmet sözleşmelerinin imzalanmasına ilişkin usullerin koordinasyonu hakkında 31 Mart 2004 tarihli ve 2004/18/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'ni yürürlükten kaldıran ve kamu alımları hakkında 26 Şubat 2014 tarihli ve 2014/24/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi.

10 Uluslararası Kuruluşlar, uluslararası anlaşmalarla kurulan uluslararası kamu sektörü kuruluşları, bu kuruluşlarca kurulmuş olan uzman ajanslar ve bir Komisyon kararıyla uluslararası kuruluşların bünyesine alınmış, diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır.

sözleşmeye bağlanmış olan gerçek kişiler için uygulanmaz ve bu kişiler için uyruk kısıtlamaları oluşturmaz.

(4) Mali Tüzük'ün 62(1) maddesinin (c)(ii) ila (viii) bentlerinde atıfta bulunulduğu üzere bir kuruluşla ortaklaşa finanse edilen veya kuruluşlarla doğrudan veya doğrudan olmayan yönetimi altında uygulanan programlar için, söz konusu kuruluşların uygunluk kuralları da uygulanır.

(5) Donörlerin Komisyon tarafından kurulmuş bir vakıf fonuna veya dışarıdan tahsis edilen gelirler aracılığıyla finansman sağladığı durumlarda, vakıf fonunun kuruluş sözleşmesindeki uygunluk kuralları veya dışarıdan tahsis edilen gelirler durumunda, donör ile olan anlaşmadaki uygunluk kuralları uygulanır.

(6) IPA III ve başka bir Birlik finansal aracıyla finanse edilen programlar söz konusu olması halinde, araçların herhangi biri kapsamında uygun olan kuruluşlar uygun olarak kabul edilir.

(7) Çok ülkeli programlar olması durumunda, program kapsamındaki IPA III yararlanıcılarının ve bölgelerin uyruğunu taşıyan tüzel kişiler ile bu ülkeler ve bölgelerde etkin şekilde yerleşik olan tüzel kişiler, uygun olarak kabul edilebilir.

(8) Bu maddenin uygunluk kuralları, programın özel mahiyeti ve hedefleri sebebiyle veya programın etkili bir şekilde uygulanması için gerektiği durumlarda uyruk, coğrafi konum veya başvuru sahiplerinin niteliği bakımından sınırlandırılabilir.

(9) Uygun olmayan ülkelerden teklif verenler, başvuru sahipleri ve adaylar, aciliyet halinde veya ilgili ülkelerin veya bölgelerin piyasalarında hizmetlerin mevcut olmaması halinde veya uygunluk kurallarının uygulanmasının bir programın gerçekleştirilmesini imkânsız hale getireceğinin veya aşırı derecede zorlaştıracağının usulüne uygun bir şekilde kanıtlandığı diğer durumlarda, Komisyon tarafından uygun olarak kabul edilebilir.

(10) Yerel kapasiteleri, pazarları ve satın alımları desteklemek amacıyla, Mali Tüzük'ün tek bir ihale bazında sözleşme imzalanmasını öngördüğü durumlarda, yerel ve bölgesel yüklenicilere öncelik verilir. Tüm diğer durumlarda, yerel ve bölgesel yüklenicilerin katılımı, Mali Tüzük'ün ilgili hükümleri uyarınca teşvik edilir.

Madde 20 Birlik programlarına ve ajanslarına katılım

(1) Yardım, IPA III yararlanıcısının Birlik programlarına ve Birlik ajanslarına katılımının desteklenmesi amacıyla sağlanabilir.

(2) IPA III yararlanıcısının Birlik programlarına katılımında, IPA III yararlanıcılarının Birlik programlarına katılımına ilişkin genel ilkeleri tesis eden anlaşmalar uyarınca, Komisyon ve IPA III yararlanıcısı arasında akdedilen bir anlaşmada, her bir belirli Birlik programı için belirtilen özel hüküm ve koşullara uyulur.

Madde 21 IPA III yararlanıcısına bütçe desteği verilmesine ilişkin uygulama ilkeleri

(1) IPA III yardımının bütçe desteği aracılığıyla uygulanması amaçları bakımından geçerli uygunluk kriterlerinin sağlanması kaydıyla Komisyon; IPA III yararlanıcısına, Mali Tüzük'ün 236. maddesi ve AB Bütçe Destek Kılavuz İlkeleri doğrultusunda bütçe desteği vermeye karar verebilir. Bu destek, doğrudan yönetim kapsamında uygulanır.

(2) Bütçe desteği, IPA III yararlanıcısıyla mutabık kalınan ve finansman anlaşmasında öngörülen hedeflere ulaşılmasına yönelik yeterli ilerleme kaydedilmesi şartıyla ödenir.

(3) IPA III yararlanıcısıyla akdedilen ilgili finansman anlaşmaları aşağıdakileri içerir:

(a) üçüncü ülke için; Komisyonun Mali Tüzük'ün 236(2) maddesinde atıfta bulunulan koşulların yerine getirilmesini değerlendirmesine imkân veren güvenilir bilgileri, Komisyona zamanında sunma yükümlülüğü;

(b) Komisyon için; IPA III yararlanıcısının insan hakları, demokratik ilkeler ve hukukun üstünlüğüne saygı ile ilgili bir yükümlülüğü ihlal etmesi durumunda ve ciddi yolsuzluk vakalarında finansman anlaşmasını askıya alma hakkı;

(c) üçüncü ülkeye atfedilebilir ciddi usulsüzlüklerin, ilgili Birlik fonlarının ödenmesine halel getirdiğinin tespit edilmesi halinde, söz konusu üçüncü ülkenin, ilgili operasyon fonlarının tamamını veya bir kısmını derhal geri ödemeyi taahhüt edeceği uygun hükümler.

Madde 22 Eşleştirmeyle ilgili uygulama ilkeleri

(1) Eylemler, seçilen Üye Devletlerin idarelerinin talep edilen kamu sektörü uzmanlığını sağlamayı kabul ettiği eşleştirme aracılığıyla uygulanabilir. Eşleştirme, ilgili Üye Devletin/Üye Devletlerin yaptığı masrafların geri ödemesini kapsar ve özellikle IPA III yararlanıcısının idaresine tam zamanlı danışmanlık yapmak üzere görevlendirilen, bundan böyle yerleşik eşleştirme danışmanı (RTA) olarak anılacak olan bir katılım öncesi danışmanının uzun süreliğine geçici görevlendirilmesini öngörebilir. IPA III yararlanıcısı, RTA için yeterli ofis olanaklarını sağlar.

(2) Komisyon tarafından oluşturulan bir eşleştirme kılavuzu tüm eşleştirmelere uygulanır.

BAŞLIK II ŞEFFAFLIK VE GÖRÜNÜRLÜK

Madde 23 Bilgilendirme, tanıtım ve şeffaflık

(1) IPA III yararlanıcısı, yardımın verilmesinde şeffaflığın ve hesap verebilirliğin artırılmasınına yönelik taahhütte bulunur. IPA III kapsamında alınan yardımın değeri hakkında bilgileri yayınlar.

(2) Doğrudan olmayan yönetim halinde, IPA III yararlanıcısı, Komisyon tarafından gerçekleştirilen değerlendirmeyi müteakip, geçerli kurallar ve usuller uyarınca, söz konusu kurallar Komisyonun kurallarına eşdeğer kabul edildiği ölçüde, alıcılar hakkındaki bilgileri yayınlar.

(3) Böyle bir değerlendirmenin olmaması halinde veya değerlendirmede IPA III yararlanıcısının kurallarının Komisyonun kurallarına eşdeğer olduğunun teyit edilmediği hallerde, IPA III yararlanıcısı, duruma göre finansman anlaşmalarında veya sektörel anlaşmalarda yer alan, satın alım ve hibe sözleşmeleri hakkındaki bilgileri yayınlamaya ilişkin gerekliliklere uyar.

(4) IPA III yararlanıcısı, IPA III programlarını ve her türlü revizyon ve değişiklikleri yayımlar.

Madde 24 Stratejik iletişim ve görünürlük

(1) IPA III yararlanıcısı, AB'ye ilişkin ve AB'ye katılıma ilişkin kamu desteği sağlamak amacıyla, daha yakın AB entegrasyonundan ve AB desteğiyle uygulanan reformlardan kaynaklanan fırsatlar hakkında kamu farkındalığını artırır.

(2) IPA III yararlanıcısı, kendi görünürlük ve iletişim tedbirlerinde kamuyu aşağıdakiler hakkında bilgilendirir:

(a) AB değerleri, politikaları ve programları ve bunların insanların günlük yaşamı üzerindeki etkisi;

(b) AB katılım süreci ve beraberindeki reformlar ile bunların vatandaşlar ve ekonomiler bakımından uzun vadeli faydaları ve sunduğu fırsatlar;

(c) AB tarafından finanse edilen projelerin vatandaşlar ve ekonomiler üzerindeki somut olumlu etkisine odaklanılarak, IPA III yararlanıcısına sağlanan AB fonları ve bunların AB değerleriyle ve politika hedefleriyle bağlantısı.

(3) Özellikle, IPA III yararlanıcısı aşağıdakileri yaparak, AB fonlarının menşeini teyit eder ve uygun şekilde görünürlüklerini sağlar:

(a) mevcut olmaları halinde, resmi bir internet sitesinde ve sosyal medya hesaplarında yayınlanacak olanlar da dâhil olmak üzere, fonların uygulanmasıyla ilgili tüm belgelerde ve iletişim materyallerinde görünür bir şekilde, AB'den alınan desteğin vurgulandığı bir beyana yer vermek;

(b) medya dâhil olmak üzere birçok hedef kitleye, uyumlu, etkili ve orantılı, hedefe yönelik bilgiler sunarak eylemlerin ve bunların sonuçlarının tanıtımını yapmak.

(4) IPA III yararlanıcısı, görünürlük ve iletişim tedbirlerinin planlanması ve uygulanması hakkında Komisyonu bilgilendirir ve Komisyonun söz konusu tedbirlere ilişkin planlamalarıyla ve uygulamalarıyla sinerji oluşturmaya çalışır.

(5) Komisyon ve IPA III yararlanıcısı, IPA III yararlanıcısına yapılan IPA III yardımı kapsamındaki programlar ve eylemler hakkında bilgiler sunmak ve bu bilgilerin aktif olarak tanıtımını yapmak için, tutarlı bir görünürlük ve iletişim faaliyetleri planı üzerinde anlaşmaya varır. Bu faaliyetlerin uygulanmasına ilişkin usuller, sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirtilir.

(6) Doğrudan yönetim durumunda, 5. paragrafta atıfta bulunulan faaliyetlerin uygulanması, IPA III yararlanıcısının yardımıyla Komisyonun sorumluluğundadır.

(7) IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim durumunda ve 64(2) maddesinin (b) bendinde atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliği programları için, 5. paragrafta atıfta bulunulan faaliyetlerin uygulanması, ilgili IPA III yararlanıcısı kuruluşların sorumluluğundadır.

(8) Görünürlük ve iletişim faaliyetleri, uygun olduğu üzere, sözleşmenin imzalanmasından önce tedarik ve yapım işlerinin satın alımına ilişkin gösterge bütçelerin açıklanmaması hakkında özel hükümlere tabi olarak, fonların kullanımına ilişkin şeffaflığı ve hesap verebilirliği teşvik eder.

(9) IPA III yararlanıcısı, IPA izleme komitesine ve sektörel izleme komitelerine, IPA III'e ilişkin kendi görünürlük ve iletişim faaliyetleri hakkında rapor verir.

BAŞLIK III VERİLERİN KORUNMASI VE GİZLİLİK

Madde 25 Verilerin korunması

(1) IPA III yararlanıcısı, 12(3) maddesinin (f) bendinde atıfta bulunulduğu üzere, (AB) 2018/1725 sayılı Tüzük'te ve (AB) 2016/679 sayılı Tüzük'te tesis edilene eşdeğer olarak, kişisel verilerin uygun şekilde korunması sağlar. Kişisel veri, kimliği belirli ya da belirlenebilir gerçek bir kişiye ilişkin her türlü bilgidir. Toplama, kaydetme, düzenleme, saklama, uyarlama veya değiştirme, geri alma, danışma, kullanım, ifşa, silme veya imha gibi kişisel verilerin işlenmesini içeren her türlü işlem, IPA III yararlanıcısının kural ve usullerine dayalı olur ve sadece IPA III yardımının uygulanması için gerekli olduğu ölçüde gerçekleştirilir.

(2) Özellikle, IPA III yararlanıcısı, aşağıdaki amaçlarla, böyle bir işlemin mahiyeti gereği içerdiği risklere ve ilgili gerçek kişiye ait bilgilerin niteliğine göre uygun teknik ve kurumsal güvenlik tedbirlerini alır:

(a) yetkisiz kişilerin, bu işlemleri gerçekleştiren bilgisayar sistemlerine erişimini ve özellikle saklama ortamının yetkisiz şekilde okunmasını, kopyalanmasını, değiştirilmesini veya çıkartılmasını; yetkisiz şekilde veri girişini ve saklanan bilgilerin yetkisiz şekilde açıklanmasını, değiştirilmesini ya da silinmesini önlemek;

(b) bu tür işlemler gerçekleştiren BT sisteminin yetkili kullanıcılarının, sadece kendilerine erişim hakkı tanınan bilgilere ulaşmasını temin etmek;

(c) kurumsal yapısını, yukarıdaki gereklilikleri karşılayacak şekilde tasarlamak.

Madde 26 Gizlilik

(1) 49. maddeye halel gelmeksizin IPA III yararlanıcısı ve Komisyon, gizli olarak sınıflanmış olan, doğrudan IPA III yardımının uygulanması ile ilgili herhangi bir belge, bilgi veya diğer materyalin gizliliğini korur.

(2) IPA III yararlanıcısı, Mali Tüzük'ün 62(1) maddesinin (c)(ii) ila (viii) bentlerinde atıfta bulunulan ve Komisyonun bütçe uygulama görevlerini tevdi ettiği, tevdi edilen kuruluşun, ziyetliğindeki belgeleri, sadece tevdi edilen görevlerin yerine getirilmesinin izlenmesi amacıyla Komisyona iletebileceğini kabul eder. Komisyon, bu Anlaşma'nın hükümleri doğrultusunda IPA III yararlanıcısı ve söz konusu kuruluş arasında yapılan gizlilik düzenlemelerine uyar.

(3) Taraflar, söz konusu bilgileri kamuoyuna açıklamadan önce birbirlerinin yazılı ön onayını alır.

(4) Taraflar, ilgili finansman anlaşmasının icra döneminin bitiminden beş yıl sonraya kadar gizlilik yükümlülüğüne tabi kalır.

BAŞLIK IV İMKANLARIN SAĞLANMASI VE VERGİLENDİRME

Madde 27 Programların uygulanması ve sözleşmelerin icrası için imkanların sağlanması

(1) IPA III yararlanıcısı, başka bir Birlik aracı tarafından tamamen veya kısmen finanse edilen programların etkin bir şekilde uygulanmasını temin etmek amacıyla, aşağıdakileri sağlamak için gerekli tüm tedbirleri alır:

(a) hizmet, mal alımı veya yapım işi ihalesi usullerinin yanı sıra hibelerle ve eşleştirmelerle ilgili teklif çağrılarında, 19. madde uyarınca ihale usullerine katılmaya uygun gerçek ya da tüzel kişilerin, sözleşmenin öneminin veya süresinin gerektirdiği durumlarda geçici yerleşme ve ikamet hakkının olması. Bu hak ancak usul başlatıldıktan sonra kazanılır ve ihale tekliflerinin/başvuruların/tekliflerin tanzim edilmesi ile ilgili çalışmaların ve diğer hazırlık tedbirlerinin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan, Yerleşik Eşleştirme Danışmanları (RTA) dâhil, yönetim personeli ve teknik personel bu haktan yararlanır. Başarısız teklif verenlerin/adayların/başvuru sahiplerinin geçici yerleşme hakkı, sözleşme imzalama kararının bildirilmesinden bir ay sonra sona erer;

(b) Teklif verenlerin veya başvuru sahiplerinin, Komisyon tarafından kabul edilmiş bir dayanak Karar'da öngörülmediği sürece; teklif verenler veya başvuru sahipleri arasında eşit muameleye zarar veren yasal, idari ya da gümrükle ilgili ek şartlar gibi herhangi bir engelle karşılaşmadan, ihale tekliflerini/başvurularını/tekliflerini sunabilmesi;

(c) başka bir Birlik aracı tarafından tamamen veya kısmen finanse edilen programların uygulanmasında yer alan personele ve söz konusu personelin birinci derece aile üyelerine tanınan fayda, ayrıcalık ve istisnaların; yardım ve teknik işbirliğine ilişkin diğer ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya düzenlemeler kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti'nde istihdam edilen uluslararası veya yabancı diğer personele tanınanlardan daha az avantajlı olmaması;

(d) başka bir Birlik aracı tarafından tamamen veya kısmen finanse edilen programların uygulanmasında yer alan personelin ve söz konusu personelin birinci derece aile üyelerinin, dayanak sözleşmenin niteliği gereği, Türkiye Cumhuriyeti'ne giriş yapmalarına, Türkiye Cumhuriyeti'nde ikamet etmelerine, çalışmalarına ve Türkiye Cumhuriyeti'nden ayrılmalarına izin verilmesi;

(e) IPA III yararlanıcısının mevcut kanunlarına, kurallarına ve düzenlemelerine tabi olarak, dayanak sözleşmenin icrası için gereken malların, özellikle profesyonel ekipmanın ithal edilmesi için gerekli bütün izinlerin verilmesi;

(f) IPA III veya başka bir Birlik aracı tarafından tamamen veya kısmen finanse edilen programlar kapsamında gerçekleştirilen ithalatların tüm ithalat vergilerinden muaf olması;

(g) dayanak sözleşme tamamen icra edildiğinde, yukarıda bahsedilen malların yeniden ihracı için gerekli tüm izinlerin verilmesi;

(h) dayanak sözleşmenin uygulanması için gerekli dövizin ithalatı veya edinimi için izinlerin verilmesi ve ulusal döviz kontrolü düzenlemelerinin, uyruğuna veya

kuruluş yerine bakılmaksızın yüklenicilere ayrımcılık yapılmayacak şekilde uygulanması;

(i) başka bir Birlik aracı tarafından tamamen veya kısmen finanse edilen programlar kapsamındaki eyleme ilişkin alınan fonların ülkesine iadesi.

(j) başka bir Birlik aracı tarafından tamamen veya kısmen finanse edilen programlar kapsamındaki sözleşmelerin yürütülmesi için gerekli olan işlemlerin, Türkiye Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren bankalar veya finans kuruluşları aracılığıyla, mal veya hizmetler için yapılan ödemenin yurt dışındaki yüklenicilerine transferini gerektiren usullerden muaf olması.

(2) IPA III yararlanıcısı, ilgili tüm otoritelerin tam işbirliği yapmalarını sağlar. Ayrıca, bir eylemin uygulanmasına veya sözleşmenin icrasına dâhil olan veya bunlar için gerekli olan, kamuya ait şirketlere ya da diğer kamu kurumlarına erişimi sağlar.

(3) Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonra, IPA III yararlanıcısı, bu maddede yer alan usullere ilişkin gerekliliklerin uygulamaya konulmasını sağlamak için gerekli mevzuatı veya yetkilendirme tasarruflarını kabul eder veya bunlarda değişiklik yapar ve söz konusu usullerin de olabildiğince basit, makul ve zaman bakımından etkin olmasını sağlar.

Madde 28 Vergiler, gümrük vergileri ve diğer mali harçlara ilişkin kurallar

(1) Bir sektörel anlaşmada ya da finansman anlaşmasında aksi öngörülmediği sürece, vergi, resim ve eşdeğer etkiye sahip harçlar IPA III programları veya başka bir Birlik aracı kapsamında uygulanabilir değildir. Vergiler, gümrük vergileri veya diğer mali harçlara ilişkin bu istisna kuralı aynı zamanda IPA III yararlanıcısı veya diğer ortak finansman kuruluşları tarafından sağlanan ve bunun yanı sıra gerçek veya tüzel kişilerin aldığı IPA III mali yardımının alıcıları tarafından sağlanan ortak finansman veya diğer Birlik araçları kapsamındaki diğer finansmanlar için de geçerlidir.

(2) Aşağıdaki hükümler uygulanır:

(a) Bu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda, *"Birlik yüklenicisi"*, bir Birlik sözleşmesini icra eden gerçek ve tüzel kişiler olarak yorumlanır. "Birlik yüklenicisi" terimi özellikle, hizmet/ mal alımı/yapım işi yüklenicilerini, hibe yararlanıcılarını (eşleştirme yüklenicileri, alt hibe yararlanıcıları dâhil), bir konsorsiyum veya ortak girişimin ortaklarını veya hibelerdeki ortak yararlanıcıları veya bağlı kuruluşları, alt hibe alanları, yüklenicileri, eşleştirme sözleşmeleri kapsamındaki RTA'ları ve uzman ajansları ya da kalkınma ajansları dâhil, uluslararası kuruluşları ve ayrıca Teknik Destek ve Bilgi Değişim Mekanizması (TAIEX) kapsamındaki yüklenicileri içerir;

(b) *"Birlik sözleşmesi"*, alt hibeler dâhil olmak üzere, IPA III veya başka bir Birlik aracı kapsamında bir faaliyetin finanse edildiği, doğrudan veya doğrudan olmayan yönetim kapsamındaki bir sözleşme, hibe sözleşmesi veya anlaşmadır. "Birlik sözleşmesi" terimi aynı zamanda TAIEX kapsamında yardıma ve Birlik programlarına katılıma ilişkin hükümleri de kapsar;

(c) Birlik yüklenicileri tarafından yapılan tüm ithalatların, gümrük vergilerine, ithalat vergilerine, Katma Değer Vergisine (KDV), özel tüketim vergilerine veya eşdeğer etkiye sahip diğer benzer vergi, resim veya harçlara tabi olmaksızın, Türkiye Cumhuriyeti'ne girmesine izin verilir. Bu istisna sadece bir Birlik sözleşmesi kapsamında Birlik yüklenicileri tarafından tedarik edilen mallar veya

sunulan hizmetler veya yapılan işlerle ilgili ithalatlara veya harçlara uygulanır. Türkiye Cumhuriyeti, sözleşmenin hükümleri uyarınca ve sözleşmenin normal şekilde uygulanması bakımından hemen kullanılmasını sağlamak için, yukarıda belirtilen vergi, resim veya harçların ödenmesi ile ilgili ihtilaflara ve gecikmelere bakılmaksızın, söz konusu ithalatların, Birlik yüklenicilerine teslim edilmek üzere giriş noktasından serbest bırakılmasını sağlar;

(d) Birlik yüklenicileri, Birlik sözleşmesi kapsamında sunulan bir hizmet veya tedarik edilen mal veya yapılan iş bakımından KDV'den muaftır. Bir yüklenici tarafından Birlik yüklenicisine tedarik edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işler de, Birlik sözleşmesi kapsamındaki hedefler ve faaliyetlerle ilişkili oldukları derecede KDV'den istisnadır.

(e) (d) bendinde öngörülen istisna aşağıdaki mekanizma ile uygulamaya konulur.

(i) IPA III yararlanıcısı önceden KDV istisnası uygulamasına yönelik etkili bir mekanizmanın ve usullerin uygulamaya konulmasını sağlar. Bu mekanizma aynı zamanda Birlik yüklenicilerinin ve Birlik yüklenicilerinin kendi yüklenicilerinin KDV'siz fatura düzenlemelerine olanak sağlar.

IPA III yararlanıcısının bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinin hemen ardından önceden KDV istisnası uygulamasına ilişkin etkili bir mekanizmanın ve usullerin tesis edilmesini sağlamadığı takdirde, Komisyon bir mali düzeltme uygulayabilir.

(ii) İstisnai bir şekilde, usulüne uygun olarak gerekçelendirilen durumlarda, önceden KDV istisnasının teknik veya pratik olarak uygulanabilir olmaması halinde, KDV istisnası, iade veya mahsup aracılığıyla uygulamaya konulur.

İade usulünün uygulanması durumunda, Birlik yüklenicileri ve Birlik yüklenicilerinin kendi yüklenicileri, KDV iadesi için Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı kapsamında istenen belgelerle birlikte sorumlu vergi idaresine yazılı talepte bulunmaları halinde, sorumlu vergi idaresinden doğrudan KDV iadesi alabilirler.

Mahsup usulünün uygulanması durumunda, Birlik yüklenicisi ve Birlik yüklenicilerinin kendi yüklenicileri, bu Anlaşma'da öngörüldüğü şekilde KDV'den istisna olan, IPA III yardımı kapsamında tedarik edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işlerle ilgili olarak ödenen indirilecek KDV'yi, IPA III dışındaki olağan ticari işlemleri için tahsil ettikleri herhangi bir KDV'den mahsup etme veya indirme hakkına sahip olurlar.

Sorumlu vergi idaresi, herhangi bir vergi iadesi ve mahsup talebini asgari ve makul idari ücretler haricinde maliyet çıkarmaksızın en fazla 30 takvim günü içerisinde, tamamlar;

(f) Birlik sözleşmelerinden doğan kâr veya gelir, merkezi/yerel vergilendirme sistemine göre Türkiye Cumhuriyeti'nde vergiye tabidir. Ancak, Avrupa Birliği Üye Devletlerinde veya IPA III yararlanıcısı hariç IPA III kapsamında uygun olan diğer ülkelerde ikamet eden veya yerleşik bulunan ve Birlik sözleşmelerini icra eden yabancı personel ve RTA'lar dâhil gerçek ve tüzel kişiler, stopaj ve geçici vergiler dâhil Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kazanç veya gelir vergisinden muaftır; ancak, söz konusu kazancı ve/veya geliri elde eden gerçek ve/veya tüzel kişinin, söz konusu gelirin atfedilebilir olduğu ikametgâhının veya daimi bir

kuruluşunun, geçerli çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları hükümleri uyarınca Türkiye Cumhuriyeti'nde bulunması durumu bu hükmün istisnasıdır;

(g) Bir hibe yararlanıcısına verilen bir Birlik hibesi, o hibe yararlanıcısı için kar veya gelir olarak yorumlanmaz. Bir hibe sözleşmesinden kâr elde edilmesi halinde, Komisyon, dayanak sözleşmenin hüküm ve koşulları uyarınca kârın belli bir yüzdesini geri alma hakkına sahip olur. Kârın geri kalan kısmı merkezi/yerel vergilendirme sistemine göre vergiye tabi olabilir;

(h) Birlik yüklenicilerinin harcamaları; Birlik sözleşmesi kapsamında Birlik yüklenicisi tarafından tedarik edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işlere ilişkin harcamalara dair ithalat harçlarından, özel tüketim vergilerinden veya eş etkiye sahip diğer benzer vergi, resim veya harçlardan istisnadır;

(i) inşa edilmiş tesisler veya eylemlerin/faaliyetlerin yararlanıcılarına veya IPA III programları veya herhangi bir Birlik Aracı kapsamında yürütülen sözleşmelerin yararlanıcılarına intikal eden haklar dâhil, finansal veya maddi varlıklar/mallar, söz konusu yararlanıcılar için "veraset ve intikal vergileri" veya eşdeğer etkiye sahip başka vergi veya harçlar doğurmaz;

(j) Hizmet veya yapım işi veya hibe sözleşmelerinde veya eşleştirme sözleşmeleri veya anlaşmalarında tanımlanan görevleri yerine getiren ve yerel olarak istihdam edilenler dışında kalan gerçek kişilerin (ve onların birinci derece aile üyelerinin) kişisel kullanımı için ithal edilen şahsi eşyalar ve ev eşyaları, sözleşmenin sona ermesinin ardından Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlükte bulunan düzenlemeler uyarınca yeniden ihraç edilmeleri veya ülke içinde elden çıkarılmaları halinde, gümrük veya ithalat vergileri, Katma Değer Vergisi (KDV), özel tüketim vergileri veya eşdeğer etkiye sahip diğer benzer vergi, resim veya harçlar veya caydırıcı aşırı teminat gerekliliğinden istisnadır;

(k) Birlik sözleşmeleri, damga vergisi veya tescil harcına veya Türkiye Cumhuriyeti'nde eşdeğer etkiye sahip başka bir harca tabi olmaz. Bu istisna, ilgili ödemelerin doğrudan bir Birlik sözleşmesiyle ilgili olması halinde, (ortakları, bağlı kuruluşları veya alt hibe yararlanıcıları dâhil) hibe yararlanıcıları ve bunların yüklenicileri (bunların personeli veya sözleşmeli uzmanları dâhil) arasında yapılan sözleşmeler ile sırasıyla hizmet sözleşmeleri ve yapım işi sözleşmeleri kapsamında arızi ve geçici harcamalar için yapılan sözleşmeler dâhil olmak üzere, Birlik yüklenicisine yapılan ödemelere ilişkin belgeler ve işlemler (hakların temliki dâhil) için de geçerlidir;

(l) Birlik yüklenicileri aşağıdaki harçlardan da muaftır:

(i) özel iletişim vergisi;

(ii) motorlu taşıt vergileri;

(iii) sözleşmelerin icrası kapsamında bölgesel veya yerel makamlar veya özel kurullar tarafından uygulanan, sözleşmelerin icrasıyla ilgili masraflarla orantılı olmayan veya vergilerle eşdeğer etkiye sahip özel harçlar.

(3) Gerekli hallerde, IPA III yararlanıcısı, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesini takiben gecikmeksizin, bu Anlaşma'daki vergi hükümlerini uygulamaya koymak için gerekli ikincil mevzuatı veya yetkilendirme tasarruflarını kabul eder veya bunlarda değişiklik yapar.

(4) Bu maddede atıfta bulunulan kurallar ve usuller, mevcut olanlara ek olarak veya onların yerine bu Anlaşma'nın imza tarihinden sonra tesis edilebilecek, eşdeğer etkiye sahip benzer vergi, resim veya harçlar için de geçerlidir.

(5) Bu maddede yer alan hükümler ile IPA III yararlanıcısının mevzuatı arasında uyuşmazlık olması halinde, bu Anlaşma'nın hükümleri esas alınır. Birlik'e katılım olması durumunda, IPA III yararlanıcısı 27. maddede ve bu maddede yer alan hükümleri, söz konusu hükümlerin ilgili Birlik *müktesebatı* kapsamındaki yükümlülükleri ile uyuşmadığı durumlar haricinde uygulamaya devam edecektir.

KISIM V IPA III YARDIMININ MALİ YÖNETİMİNE İLİŞKİN KURALLAR

BAŞLIK I GENEL HÜKÜMLER

Madde 29 Harcamaların uygunluğu

(1) Harcamalar IPA III ile bir defadan fazla finanse edilmez. Ayrıca, IPA III ile finanse edilen harcamalara, AB bütçesinden başka bir finansman sağlanmaz.

(2) Alıcılar tarafından yapılan harcamalar ve IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan ödemeler, NDICI Tüzüğü'nün 27(6) maddesinde öngörülen durumlar hariç, ilgili finansman anlaşmasının, sözleşmelerin ve zeyilnamelerin imzalanmasından önce IPA III Tüzüğü kapsamında finansmana hak kazanmaz.

(3) Aşağıdaki harcamalar, IPA III Tüzüğü kapsamında finansmana uygun değildir:

(a) finansman kararında programın niteliği gereği meşru görülen durumlar haricinde, arazi ve mevcut binaların satın alınması;

(b) sektörel anlaşmalar veya finansman anlaşmalarında öngörülebilecek diğer harcamalar.

(4) Harcamaların uygunluğunun belirlenmesine ilişkin nihai tarih finansman anlaşmalarında öngörülür.

Madde 30 IPA III programlarının ortak finansmanı

(1) IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan programlar hem IPA III yararlanıcısının hem de Birlik'in mali katkı sağlamasını gerektirebilir.

(2) Ortak finansman oranı, müşterek ortak finansman şeklinde olur ve sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında tanımlanır.

(3) Hem IPA III yararlanıcısının hem de Birlik'in mali katkı sağlaması gerektiği durumlarda, Birlik katkısı sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında öngörülür.

BAŞLIK II IPA III YARARLANICISI TARAFINDAN DOĞRUDAN OLMAYAN YÖNETİME İLİŞKİN KURALLAR

Madde 31 IPARD harcamalarının uygunluğuna ilişkin özel kurallar

IPARD III programı kapsamında aşağıdaki özel hükümler uygulanır:

(a) Kırsal kalkınma programları kapsamındaki yatırım projelerine yapılan AB katkısı, IPARD Ajansı tarafından son ödemenin yapılmasından itibaren beş yıl içinde proje önemli bir değişiklik geçirirse geri ödenir;

(b) Standart birim maliyetler, toplam 100.000 Avro tutarında kamu katkısını geçmeyen tutarlar ve tanımlanmış bir veya birden fazla maliyet kategorisine bir yüzdenin uygulanması sonucu tespit edilen sabit oranlı finansmanlar söz konusu olduğunda, AB sadece her tedbir için öngörülen ve başvuru çağrısından önce ilgili IPARD Ajansı tarafından tanımlanan tutarları karşılamaktadır.

(c) Bir IPARD III programından, söz konusu IPARD III programı kapsamında kullanılmak üzere bir mali araca yapılan katkılar, uygun harcama olarak kabul edilecektir.

(d) Kamu harcaması payını, toplam uygun yatırım maliyetinin bir yüzdesi olarak belirlerken, (AB) 2021/1529 sayılı Tüzük kapsamında sağlanan Birlik katkısı olmaksızın verilen kredilere erişimi kolaylaştırmaya yönelik ulusal yardımlar dikkate alınmaz.

Madde 32 Denetim İzi

NAO yeterince detaylandırılmış bir denetim izi sağlamak için ilgili bütün bilgilerin mevcut olmasını sağlar. Bu bilgiler, *diğerlerinin yanı sıra*, ödeme taleplerinin onaylanması, bu tür taleplerin muhasebesinin tutulması ve ödenmesi ve avans, teminat ve borçlarla ilgili işlemlere ilişkin belgeye dayalı kanıtları içerir.

Madde 33 Birlik katkısına ilişkin ödemeler

(1) Birlik katkısının ödemesi, mevcut fonların sınırları dâhilinde yapılır.

(2) Ödemeler, 42(2) maddesinde belirlenen usule uygun olarak, ön finansman, ara ödemeler ve nihai bakiyenin ödenmesi şeklinde olabilir. Hem Birlik'in hem de IPA III yararlanıcısının katkı sağlaması gerektiği durumlarda, ilgili programların finansmanına yönelik Birlik katkısına ilişkin ödemeler; sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında öngörülen ortak finansman oranının, sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında belirlenen azami Birlik katkısı tutarına tabi olmak kaydıyla, 61(5) maddesi uyarınca onaylanmış uygun harcamaya uygulanması suretiyle hesaplanır.

(3) Bir sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe, her yılın 15 Ocak ve 15 Temmuz'una kadar, NAO tüm programlarla ilgili olarak, ilgili mali yıl ve takip eden mali yıl için olası ödeme talebine dair bir tahmini Komisyona gönderir. Komisyon uygun görürse tahmine ilişkin bir güncelleme isteyebilir.

(4) Komisyonun Muhasebe Birimine yapacağı ödemeler, 34, 35 veya 36. maddenin şartlarının yerine getirilmesini takip eden 90 gün içinde yapılır. Ödeme taleplerine ilişkin bu süre sınırlaması, 51(2) maddesi ve H Eki uyarınca usulsüzlüklerin raporlanmasına ilişkin bilgiler dâhil olmak üzere, harcama beyannamesine ilişkin

unsurları netleştirmek amacıyla gereken tüm dayanak belgelerin istenmesi için Komisyon tarafından kesintiye uğratılabilir.

(5) IPA III yararlanıcısı tarafından sunulan programlarda, harcama beyannamelerinde, ödeme taleplerinde ve uygulama raporlarında söz edilen harcamalarda belirtilen tutarlar avro cinsinden gösterilir. IPA III yararlanıcısı, Komisyon ile IPA III yararlanıcısı arasındaki para akışları için, avro ile IPA III yararlanıcısının para birimi arasındaki çevrim işlemi için kaydedilen oranın; ödenen harcamanın, Muhasebe Biriminin veya ilgili finansman anlaşmasında belirtilen ilgili mali yönetime ilişkin Ara Kurumun hesaplarına kaydedildiği ay için Komisyon tarafından belirlenmiş olan aylık avro muhasebe oranı olmasını sağlar.

(6) Komisyon tarafından IPA III yararlanıcısına yapılan ödemeler, 34, 35 ve 36. maddelerde ve sektörel anlaşmalar veya finansman anlaşmalarında öngörülen hükümlere uygun şekilde, bütçe tahsisatlarının uygunluğuna tabi olarak, avro cinsinden avro hesabına yapılır. Programlar için avro hesabı/hesapları açılır ve bu hesap(lar), ilgili sektörel anlaşmaların veya finansman anlaşmalarının hükümlerine uygun olarak, sadece bu programlarla ilgili işlemler için kullanılır.

(7) IPA III yararlanıcısı, alıcıların, kamu katkısının toplam tutarını zamanında ve tam olarak almalarını sağlar. Alıcıların alacağı bu tutarları azaltacak özel bir harç uygulanmaz ve kamu katkısı ve bu şekilde finanse edilen varlıklar herhangi bir idari veya adli el koyma, haciz veya benzeri kesinti işlemine tabi olmaz.

(8) 6. paragrafta atıfta bulunulan avro hesabı bakiyesinin, Komisyondan ödeme alınmasını bekleyen alıcıların ödeme taleplerini karşılamak için yeterli olmaması halinde, IPA III yararlanıcısı, Birlik katkısının ön finansmanı için ulusal fonları kullanır. Bu durumlarda ulusal fonlar Birlik fonları gibi işlem görür ve varsa, IPA III yararlanıcısının katkısının ve ulusal fonlardan ön finansmanı sağlanan Birlik katkısının tamamının ödemesinin, Muhasebe Biriminin hesaplarına kaydedildiği an 6. paragraf uygulanır.

(9) IPA III yardımı Mali Tüzük, NDICI Tüzüğü, IPA III Uygulama Tüzüğü ve bu Anlaşma'nın 29, 30 ve 31. maddelerinde belirlenen sözleşme maddelerinde ve yasal çerçevede öngörülen uygunluk kuralları uyarınca ve uygun olduğu durumlarda, sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında tanımlandığı gibi, sadece IPA III yararlanıcısının yaptığı ve ödediği harcamaları kapsayabilir.

(10) Ödeme taleplerinin bu Anlaşma'nın 34, 35 ve 36. maddeleri doğrultusunda sunulması dâhil olmak üzere, Komisyon ve 10. maddede atıfta bulunulan yapılar ve otoriteler arasındaki mali işlemlere ilişkin bilgi alışverişi, uygun hallerde, Komisyonun talimat verdiği usuller kullanılarak elektronik ortamda gerçekleştirilir.

Madde 34 Ön finansman

(1) Ön finansman ödemesine ilişkin asgari gereklilikler aşağıdaki gibidir:

(a) NAO'nun ilgili avro hesabının açıldığını Komisyona bildirmiş olması;

(b) ilgili finansman anlaşmasının yürürlüğe girmiş olması.

(2) Yıllık ve çok yıllı programlara ilişkin ön finansman ödemelerinin hesaplanmasıyla ilgili ayrıntılı hükümler sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirtilir.

(3) Toplam ön finansman tutarı en geç programlar kapandığında tahsil edilir.

Madde 35 Ara ödemeler

(1) Ara ödemeye ilişkin asgari gereklilikler aşağıdaki gibidir:

(a) NAO'nun Komisyona ödenen tutarların ve onaylanan masrafların ayrıntılarının yer aldığı ve ilgili hallerde, ön finansman ile ilgili bilgileri haiz onaylı bir harcama beyannamesi içeren bir ödeme talebi göndermiş olması. Ödeme talebi, ayrıca sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında ayrıntıları verildiği şekilde uygulamaya dair ilgili bilgileri de içerir.

(b) finansman kararında öngörülen, Birlik katkısına ilişkin tavan değerlerine sadık kalınmış olması;

(c) NIPAC'ın, 59(1) maddesi uyarınca yıllık uygulama raporunu Komisyona göndermiş olması;

(d) Denetim Otoritesinin 63(1) ve (2) maddesi uyarınca Komisyona yıllık denetim görüşünü ve yıllık denetim faaliyet raporunu göndermiş olması;

(e) ilgili finansman anlaşmasının yürürlükte olması;

(f) Komisyonun istediği her tür bilginin sağlanmış olması.

(2) Yıllık denetim görüşüne halel gelmeksizin, geçerli kurallara uyulmadığı veya fonların usulüne uygun şekilde kullanılmadığı anlaşılırsa, 38 ve 39. maddelerde öngörülen usule göre ödemeler askıya alınabilir veya kesintiye uğratılabilir.

Madde 36 Nihai bakiyenin ödenmesi

(1) Nihai bakiyenin ödenmesine ilişkin asgari gereklilikler aşağıdaki gibidir:

(a) NAO'nun onaylı bir nihai harcama beyannamesini ve varsa, nihai ödeme talebini Komisyona göndermiş olması;

(b) NIPAC'ın 60. madde uyarınca nihai uygulama raporunu Komisyona göndermiş olması;

(c) Denetim otoritesinin 63(4) ve (5) maddesi uyarınca Komisyona nihai denetim faaliyet raporuyla desteklenmiş, nihai harcama beyannamesi hakkında görüşünü göndermiş olması;

(d) ilgili finansman anlaşmasının yürürlükte olması;

(e) Komisyonun 42. maddede öngörülen hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usulü tamamlamış olması.

Madde 37 Çok yıllı programların söz konusu olması halinde kullanılmamış fonlara ilişkin taahhüdün kaldırılması

(1) Komisyon, bir programa ait bütçe taahhüdünün, bütçe taahhüdünde bulunulan yılı takip eden beşinci yılın 31 Aralık'ı itibarıyla, ön finansman için veya Komisyon tarafından IPA III yararlanıcısına ara ödemeler yapılması amacıyla kullanılmamış olan veya NAO'nun, hakkında onaylanmış bir harcama beyannamesi sunmadığı veya 35. madde uyarınca bir ara ödeme talebinin sunulduğu kısmını otomatik olarak kaldırır. Bu maddenin amacı doğrultusunda, sadece ara ödeme talebiyle veya harcama beyannamesiyle birlikte sunulmuş olan onaylanmış masraflar dikkate alınır. Sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında daha erken bir son tarih belirtilebilir.

(2) Komisyon, 1. paragrafta atıfta bulunulduğu şekilde taahhüdün kaldırılması riskinin olduğu tüm durumlarda NAO'yu önceden bilgilendirir.

(3) Taahhüdün kaldırılmasıyla ilgili tutar, bütçe taahhüdünün aşağıdakilere ilişkin olan kısmına eşdeğer tutarlarda azaltılır:

(a) operasyonların bir yasal muameleyle veya askıya alma etkisine sahip bir idari temyizle askıya alınması; veya

(b) programın tamamının veya bir kısmının uygulanmasını ciddi şekilde etkileyen *mücbir sebep* dolayısıyla bir ödeme talebinde bulunmanın mümkün olmamış olması.

Mücbir sebep hakkı talep eden IPA III yararlanıcısı, mücbir sebebin programın tamamının veya bir kısmının uygulanması üzerindeki doğrudan etkilerini ortaya koyar.

(4) IPA III yararlanıcısı, 59(1) maddesinde atıfta bulunulan yıllık raporda, Komisyona, 3. paragrafın (a) ve (b) bentlerinde atıfta bulunulan istisnalar hakkındaki bilgileri gönderir.

Madde 38 Ödemelerin kesintiye uğraması

(1) 33(4) maddesinde belirtilen, ödemelere ilişkin süre sınır(lar)ına bakılmaksızın, aşağıdaki hallerde Komisyon, ilave kontroller yapmak amacıyla IPA III yararlanıcısına yapılacak ödemeleri tamamen veya kısmen kesintiye uğratabilir:

(a) yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişinde önemli bir eksiklik olduğuna veya NAO tarafından onaylanan harcamanın ciddi bir usulsüzlükle bağlantılı olduğuna ve düzeltilmediğine dair güvenilir bilgilerin Komisyonun dikkatine sunulmuş olması;

(b) ödemenin kesintiye uğramasının Birlik'in mali çıkarlarına yönelik ciddi zararları önlemek için gerekli olması;

(c) bir ödeme talebindeki harcamanın uygunluğunu şüpheye düşüren bir bilginin Komisyonun dikkatine sunulmuş olması.

(2) Komisyon, kesintiyi, harcamanın, 1. paragrafta atıfta bulunulan unsurlardan etkilenen ödeme talebinin kapsadığı kısmıyla sınırlayabilir. Komisyon, kesintinin sebebini gecikmeksizin IPA III yararlanıcısına bildirir ve ondan bu duruma ilişkin gözlemlerini iletmesini ve gerekiyorsa durumu düzeltmesini ister. Gerekli tedbirler alınır alınmaz Komisyon kesintiyi sona erdirir.

Madde 39 Ödemelerin askıya alınması

(1) Özellikle ilgili kuruluşun iç kontrol sistemlerinin güvenilirliğini ve dayanak işlemlerin yasalara ve usule uygunluğunu veya varlıkların ve çıktıların sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında belirtilen kullanım amacına uygun kullanımını kuşkulu hale getiren sistem hataları tespit edildiğinde, Komisyon IPA III yararlanıcısına yapılan ödemeleri askıya alabilir.

(2) Komisyonun 1. paragraf uyarınca askıya alma kararı almasından önceki iki ay içerisinde IPA III yararlanıcısına gözlemlerini sunma fırsatı verilir.

(3) IPA III yararlanıcısı sistemik hataları gidermek için gerekli tedbirleri aldığında Komisyon askıya alma işlemini sona erdirir.

IPA III yararlanıcısı bu önlemleri almamışsa, Komisyon 43. madde uyarınca programa yapılan IPA III katkısının tamamını veya bir bölümünü iptal etme kararı alabilir.

Madde 40 Fonların geri alınması

(1) IPA III yardımının uygulanması sürecinde, herhangi bir zamanda meydana gelen veya yapılan bir denetimin sonucu olan ve 50(7) ve 51(5) maddelerinde tanımlanan herhangi bir durum, Komisyonun IPA III yararlanıcısından fonları geri almasına yol açabilir.

(2) NAO, IPA III yararlanıcısına ödenen Birlik katkısını, 51(5) maddesinde tanımlanan herhangi bir durumda olan ya da bu durumdan yarar sağlayanlardan, IPA III yararlanıcısının kamu fonlarını geri alma usulleri uyarınca geri alır. NAO'nun fonları tamamen ya da kısmen geri almayı başaramaması, Komisyonun fonları IPA III yararlanıcısından geri almasını engellemez.

Madde 41 IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan mali düzenlemeler

NAO, 51(5) maddesinde tanımlanan herhangi bir durumun tespit edilmesi halinde, ilgili programlara yapılan Birlik katkısının tamamını ya da bir kısmını iptal etmek suretiyle mali düzenlemeler yapar. NAO, ölçülülük ilkesini sağlayarak, usulsüzlüklerin niteliğini ve derecesini ve bunun Birlik katkısına mali zararını göz önünde bulundurur.

Madde 42 Hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usuller

(1) Hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usulün amacı, doğrudan olmayan yönetim kapsamında IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan ve ödenen ve Birlik bütçesine yüklenebilir olan harcamaların uygulanan Birlik kurallarına uygun olmasını ve hesapların eksiksiz, hatasız ve doğru olmasını sağlamaktır.

(2) Hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usul aşağıdakilerden oluşur:

(a) NAO tarafından sunulan nihai harcama beyannamesinin analizi;

(b) 60. madde uyarınca yıllık veya çok yıllı programın uygulanmasına ilişkin nihai raporun analizi;

(c) Denetim Otoritesi tarafından gönderilen, nihai denetim faaliyet raporuyla desteklenmiş, nihai harcama beyannamesi hakkındaki görüşün analizi;

(d) sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında atıfta bulunulan ilgili belgelerin analizi ve uygun olduğu durumlarda, hiç bir sınırlamaya veya kısıtlamaya tabi olmaksızın, alıcılarla yapılan kontroller dâhil, söz konusu mali raporların veya beyannamelerin içeriğiyle ve dayanak işlemlerle ilgili olarak Komisyon tarafından yapılan yerinde kontroller;

(e) Gerekli hallerde, bir karşıt görüş usulünü takiben ve IPA III yararlanıcısına bildirimde bulunulduktan sonra Birlik bütçesine yüklenebilir harcama miktarının Komisyon tarafından belirlenmesi;

(f) mevcut Anlaşma'da yer alan ve ilgili olduğu durumlarda bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında öngörülen kurallar ihlal edilerek yapılan ve ödenen harcamadan kaynaklanan muhtemel bir mali düzeltmenin hesaplanması;

(g) Birlik bütçesine kabul edilen harcama ile IPA III yararlanıcısına hâlihazırda ödemesi yapılmış olan tutarlar arasındaki farklardan kaynaklanan bakiyenin Komisyon tarafından geri alınması veya ödenmesi.

(3) 2. paragrafta atıfta bulunulan, hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usul; programın uygulandığı sürede veya sonrasında yapılan denetim veya teftişlere dayalı olarak uygun olmayan harcamaların, sonraki bir safhada Komisyon tarafından geri alınması olasılığına halel getirmez.

Madde 43 Komisyon tarafından yapılan mali düzeltmeler

(1) IPA III fonlarının geçerli kurallar uyarınca kullanılmış olmasını teminen, Komisyon, IPA III Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesi uyarınca ve sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında ayrıntıları verildiği şekilde mali düzeltme mekanizmaları uygular.

(2) Aşağıdaki durumlardan herhangi biri, mali düzeltmeye neden olabilir:

(a) 51(5) maddesi kapsamında tanımlanan bir durumun tespit edilmesi;

(b) IPA III yararlanıcısının yönetim ve kontrol sistemlerinde bir zayıflığın veya eksikliğin tespit edilmesi;

(c) sonuçlara ulaşılmasının ve varlıkların ve çıktıların sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında belirtilen kullanım amacına uygun kullanımının sağlanamaması;

(d) Denetim Otoritesinin denetim faaliyeti raporlarına ve görüşlerine ilişkin Komisyon tarafından yapılan izleme çalışması.

(3) Komisyon, IPA III kapsamındaki programlar için yapılan harcamaların, uygulanan kuralları ihlal eden şekilde yapıldığı, ödendiği ve onaylandığı sonucuna varırsa, hangi tutarların Birlik finansmanından hariç tutulacağına karar verir.

(4) Bu düzeltmelerin hesaplanması ve belirlenmesi ve ilgili geri alımlar, Komisyon tarafından, bu maddenin 5, 6 ve 7. paragraflarında ve 42, 44 ve 45. maddelerde öngörülen kriterlere ve usullere göre yapılır.

(5) Mali düzeltmeler uygun görüldüğü şekilde tazminat veya mahsup yoluyla yapılır.

(6) Komisyon, mali düzeltmeleri, usulsüz olarak harcanan tutarların tespitine ve bütçe üzerindeki mali etkilere dayalı olarak uygular. Bu tutarların münferit düzeltmeler yapmaya imkân verecek şekilde tam olarak hesaplanamadığı hallerde, Komisyon sabit oranda mali düzeltmeler veya mevcut bulgular temelinde tahminde bulunma yöntemiyle düzeltmeler uygulayabilir.

(7) Komisyon bir düzeltmenin tutarına karar verirken, 2. paragrafta tanımlanan durumların niteliğini ve önemini veya boyutlarını ve mali sonuçlarını ve ölçülülük ilkesini göz önünde bulundurur.

Madde 44 Mali düzeltmelere ilişkin usul

(1) Komisyon, hesapların incelenmesine ve kabulüne ilişkin usule dayalı olarak alınan kararlar dâhil, mali düzeltmeye ilişkin bir karar almadan önce, NAO'yu vardığı geçici sonuçlar hakkında bilgilendirir ve görüşlerini iki ay içinde bildirmesini talep eder.

Komisyonun 43(6) maddesi uyarınca mevcut bulgular temelinde tahminde bulunma yöntemiyle elde edilmiş veya sabit oranda bir mali düzeltme teklif etmesi halinde, IPA III yararlanıcısına, ilgili belgeleri incelemek suretiyle, Komisyonun 43(2) maddesi kapsamında tanımlanan herhangi bir durumun fiili boyutunu tespit etmesine imkân verecek bilgiyi sunma fırsatı verilir. IPA III yararlanıcısı, Komisyon ile mutabakat halinde, bu incelemenin kapsamını, ilgili belgelerin bir bölümü veya bir örneğiyle sınırlandırabilir. Usulüne uygun şekilde gerekçelendirilmiş durumlar saklı kalmak kaydıyla, IPA III yararlanıcısına tanınan süre, birinci alt paragrafta atıfta bulunulan iki aylık süreden sonra iki ayı aşmaz. Sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında ek ayrıntılar belirtilebilir.

(2) Komisyon, IPA III yararlanıcısı tarafından sağlanan tüm kanıtları dikkate aldıktan sonra karar verir.

Madde 45 Birlik katkısının tekrar kullanımı

(1) 43. madde uyarınca yapılan mali düzeltmeleri müteakip Birlik katkısının iptal edilen kaynakları Birlik bütçesine ödenir.

(2) 40. madde uyarınca geri alınan veya 41. madde uyarınca iptal edilen katkı, geri alma veya mali düzenleme işlemine konu olan faaliyet veya faaliyetler için veya geri alma veya mali düzenlemenin bir sistemik usulsüzlüğü takiben ortaya çıkması halinde, sistemik usulsüzlüğün meydana geldiği programın tümü veya bir kısmında devam eden faaliyetler için tekrar kullanılamaz.

Madde 46 Geri ödeme

(1) Birlik'in genel bütçesine yapılacak geri ödemeler, IPA III yararlanıcısı tarafından, Mali Tüzük'ün 100. maddesi uyarınca düzenlenmiş olan geri alma talimatında belirtilen son tarihten önce yapılır.

(2) Geri ödemede yaşanan gecikmeler, Mali Tüzük'ün 99. maddesi uyarınca geç ödeme nedeniyle faiz işletilmesine yol açar.

BAŞLIK III BİR PROGRAMIN VEYA PROGRAMIN BİR KISMININ KAPATILMASI

Madde 47 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan bir programın veya programın bir kısmının kapatılması

(1) Komisyon, bir programın kapanışını yazılı olarak IPA III yararlanıcısına bildirir.

(2) Komisyon, bir programı, 42. maddede öngörüldüğü gibi önceden, hesapların incelenmesi ve kabulü gerçekleştirilmeksizin kapatmaz.

(3) Bir programın kapatılması, Komisyonun daha sonraki bir aşamada mali düzeltmeler yapma hakkına halel getirmez.

(4) Programların kapatılması ile ilgili daha ayrıntılı kurallar sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirlenebilir.

Madde 48 Doğrudan yönetim ve IPA III yararlanıcısı dışındaki kuruluşlarla doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan bir programın veya programın bir kısmının kapatılması

(1) Bir program, tüm sözleşmeler ve hibeler kapandığında kapatılır.

(2) Komisyon, bir programın kapanışını yazılı olarak IPA III yararlanıcısına bildirir.

Madde 49 Belgelerin saklanması

(1) IPA III yararlanıcısı, satın alma ve hibelerin verilmesine ilişkin usullerle ilgili tüm belgeleri, sözleşmeleri, zeyilnameleri, ilgili yazışmaları ve ödemeler ve geri alımlara ilişkin tüm belgeleri, bir programın kapanış tarihinden itibaren beş yıl süreyle saklar.

(2) 1. bentte atıfta bulunulan süre, yasal işlemler olması halinde veya Komisyonun usulüne uygun olarak gerekçelendirilmiş bir talebi üzerine kesintiye uğrar.

BAŞLIK IV MALİ ÇIKARLARIN GÖZETİMİ, KONTROLÜ, DENETİMİ VE KORUNMASI

Madde 50 Komisyon, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu ve Avrupa Sayıştayı tarafından gerçekleştirilen gözetim, kontrol ve denetim

(1) Yararlanıcılar tarafından üçüncü şahıslarla akdedilen alt sözleşmeler dâhil, tüm finansman anlaşmaları ve müteakip sözleşmeler, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) dâhil, Komisyonun gözetimine, kontrolüne ve denetimine ve Avrupa Sayıştayı'nın denetimine tabi olur.

IPA III yararlanıcısı tarafından yürütülen doğrudan olmayan yönetim kapsamında, bu ayrıca, Komisyonun ve Birlik'in Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Delegasyonunun aşağıdakiler gibi tedbirleri uygulama hakkını da içerir:

(a) İhaleye çıkma ve sözleşme yapma süreçlerinin *ön* doğrulaması;

(b) mali yönetim dâhil olmak üzere, ihaleye çıkma, sözleşme yapma ve sözleşme icrası süreçlerinin *ardıl* kontrolleri;

(c) yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişine ilişkin gözetim.

Komisyonun, OLAF'ın ve Avrupa Sayıştayı'nın usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş dış denetçileri ve temsilcileri, IPA III tarafından finansmanı sağlanan faaliyetlerin uygulandığı veya yönetildiği, saha ve tesislere yapılacak ziyaretler dâhil, bir programın veya sözleşmenin uygulanmasını izlemek için gerekli görebilecekleri teknik veya mali doğrulama veya denetimi gerçekleştirme hakkına sahiptir. Komisyon ilgili otoritelere bu tür görevleri önceden bildirir.

(2) IPA III yararlanıcısı, OLAF ile arasında etkili işbirliğini ve operasyonel nitelikte bilgiler dâhil bilgi alışverişini kolaylaştırmak üzere bir dolandırıcılıkla mücadele koordinasyon birimi[11] atar.

Atanan dolandırıcılıkla mücadele koordinasyon birimi, doğrudan olmayan yönetim kapsamında, Birlik'in mali çıkarlarını korumak için, uygun görüldüğü şekilde idari ve operasyonel yükümlülüklerin ve faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamakla ve IPA III yararlanıcısının mevzuatında uygun değişikliklerin yapılmasını teklif etmekle görevli olur. Bu birim *diğerlerinin yanı sıra* aşağıdakileri gerçekleştirir:

- Birlik'in mali çıkarlarını korumaya yönelik stratejilerin oluşturulmasına/uygulanmasına öncülük eder;
- IPA III yardımı dâhil Birlik fonlarının yönetimine ilişkin IPA III yararlanıcısının sistemlerindeki olası zayıflıkları tespit eder;
- dolandırıcılığı önleme personelinin eğitimi dâhil söz konusu görevler için yeterli insan kaynağı kapasitesini sağlar;
- IPA III yararlanıcısının idareleri, kovuşturma makamları ve OLAF arasında işbirliğini destekler;
- Denetim Otoritesi, iç denetim birimleri, Yönetim Yapısı ve Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar tarafından gerçekleştirilen denetim ve kontrollerde tespit edilenler dâhil, usulsüzlükler ve şüpheli dolandırıcılık olaylarına ilişkin bilgileri IPA III yararlanıcısının idareleri ve OLAF ile paylaşır;
- (AT, Euratom) 883/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü[12], (Euratom, AT) 2988/1995 sayılı Konsey Tüzüğü[13] ve (AT, Euratom) 2185/1996 sayılı Konsey Tüzüğü kapsamındaki yükümlülüklerin tamamının yerine getirilmesini sağlar[14].

(3) IPA III yararlanıcısı, elektronik veriler dâhil olmak üzere talep edilen tüm bilgi ve belgeleri temin eder ve denetimleri, yerinde kontrolleri veya teftişleri yürütmekle görevlendirilmiş kişilerin çalışmalarını kolaylaştırmak için tüm uygun önlemleri alır.

(4) IPA III yararlanıcısı, OLAF dâhil olmak üzere Komisyon ajanslarının veya temsilcilerinin ilgili finansman anlaşması kapsamında finansmanı sağlanan unsurlarla ilgili tüm belge, dijital veri ve hesapları inceleme haklarının olmasını sağlar ve IPA III yardımının kullanımı ile ilgili denetimlerin gerçekleştirilmesinde Avrupa Sayıştayına yardımcı olur. Çalışma amaçları için özel mülkiyetteki cihazların kullanılması halinde, bu cihazlar OLAF tarafından teftişe tabi olabilir. OLAF bu cihazları, sadece ulusal kontrol otoritelerinin özel mülkiyetteki cihazlar üzerinde soruşturma yapmasına izin verildiği koşullar altında ve bu ölçüde ve OLAF'ın bu cihazların içeriğinin

---

11 Bu birim, 10. maddede atıfta bulunulan yapıların bir parçasını teşkil etmez ve dolayısıyla bu birimin kurulması bütçe uygulama görevlerinin tahsisi için bir ön koşul niteliğinde değildir.

12 Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) tarafından yürütülen soruşturmalar hakkında, (AT) 1073/1999 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nü ve (Euratom) 1074/1999 sayılı Konsey Tüzüğü'nü yürürlükten kaldıran, 11 Eylül 2013 tarihli ve (AB, Euratom) 883/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 248, 18 Eylül 2013, s.1).

13 Avrupa Topluluklarının mali çıkarlarının korunması hakkında 18 Aralık 1995 tarihli ve (AT, Euratom) 2988/1995 sayılı Konsey Tüzüğü (ATRG L 312, 23 Aralık 1995, s.1).

14 Dolandırıcılığa ve diğer usulsüzlüklere karşı Avrupa Topluluklarının mali çıkarlarını korumak amacıyla Komisyon tarafından yürütülen yerinde kontrollere ve denetimlere ilişkin 11 Kasım 1996 tarihli ve (Euratom, AT) 2185/96 sayılı Konsey Tüzüğü (ATRG L 292, 15 Kasım 1996, s. 2).

soruşturmayla alakalı olabileceğinden şüphelenmek için makul gerekçeleri olması halinde teftişe tabi tutar.

(5) Birlik'in mali çıkarlarının şekilde korunmasını teminen, OLAF dâhil olmak üzere Komisyon ayrıca, (AB, Euratom) 883/2013 sayılı Tüzük ve (AT, Euratom) 2185/1996 sayılı Tüzük uyarınca soruşturmalar ve özellikle yerinde kontroller ve teftişler yapabilir. Bu kontroller ve teftişler IPA III yararlanıcısıyla yakın işbirliği içinde hazırlanır ve yürütülür ve IPA III yararlanıcısı, gerekli tüm yardımı sağlayabilmesi için, kontrollerin ve teftişlerin gaye ve amacı ve yasal dayanağı ile ilgili olarak zamanında bilgilendirilir. IPA III yararlanıcısı (AB, Euratom) 883/2013 sayılı Tüzük ve (AT, Euratom) 2185/1996 sayılı Tüzük uyarınca OLAF'ın talebi üzerine yürütülecek soruşturmalar esnasında yardımcı olacak, cezai soruşturma yetkilerine sahip bir birim belirler.

(6) (2) paragrafta atıfta bulunulan birim, idari ve cezai soruşturma yetkilerine sahipse bu görevi yerine getirebilir. OLAF'ın talep etmesi halinde, yerinde kontrol ve teftişler ortaklaşa yürütülebilir. IPA III tarafından finansman sağlanan faaliyetlerin katılımcılarının yerinde kontrol veya teftişe karşı çıkmaları halinde, IPA III yararlanıcısı kendi ulusal kanunları ve kuralları uyarınca hareket ederek, Komisyon/OLAF müfettişlerine, OLAF'ın soruşturma faaliyetiyle ilgili banka hesabı bilgilerinin verilmesi dâhil olmak üzere, yerinde kontrol veya teftişi yürütürken görevlerini yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları yardımı sağlar.

(7) Bu maddenin (4), (5) ve (6) paragraflarında belirtilen yükümlülüklere uyulmaması halinde, Avrupa Komisyonu 40. madde hükümleri doğrultusunda OLAF tarafından yapılan soruşturma kapsamındaki Birlik katkısı ile ilgili fonları geri alabilir.

(8) Komisyon/OLAF, yerinde kontroller ya da teftişler esnasında dikkatini çeken dolandırıcılık veya usulsüzlüklerle bağlantılı her türlü kanıtı veya şüpheli durumu mümkün olan en kısa sürede IPA III yararlanıcısına bildirir. Her halükarda, Komisyonun/OLAF'ın bu kontrol ve teftişlerin sonuçlarını, yukarıda bahsedilen birime bildirmesi gerekir.

(9) Yukarıda açıklanan kontrol ve teftişler, sözleşmede veya Hibe Anlaşmasında adı geçsin veya geçmesin, IPA III yardımını almış olan tüm alıcılar ve alt-yükleniciler için geçerlidir. Bu kontrol ve denetimler aynı zamanda varsa, IPA III yararlanıcısı tarafından sağlanan ulusal katkıyla ilgili belge ve veriler için de geçerlidir.

(10) Doğrudan olmayan yönetimde, Komisyon her zaman Muhasebe Birimi ile Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumların hesap ve operasyonlarını doğrudan veya bir dış denetçi aracılığıyla kontrol edebilir. Bu husus Komisyonun ve Avrupa Sayıştayı'nın sorumluluklarına halel getirmez.

Madde 51 Birlik'in mali çıkarlarının korunması

(1) Mali Tüzük'ün 154(4) maddesi (a) bendi uyarınca, kendisine IPA III yardımının bütçe uygulama görevleri tevdi edilen IPA III yararlanıcısı, bu görevleri yerine getirirken usulsüzlükleri ve dolandırıcılığı engeller, tespit eder ve düzeltir. Bu amaçla, IPA III yararlanıcısı, ölçülülük ilkesine uygun olarak, bütçeden finansmanı sağlanan programların etkili şekilde yürütülmesi ve doğru şekilde uygulanmasını sağlamak için, işlemlerin temsili ve risk bazlı örnekleri üzerinde yerinde kontroller yapılması dâhil *ön* ve *ardıl* kontroller gerçekleştirir. IPA III yararlanıcısı ayrıca usulsüz olarak ödenmiş olan fonları geri alır ve gerekirse bu konuda yasal kovuşturma başlatır.

(2) Doğrudan olmayan yönetim kapsamında, IPA III yararlanıcısı şüphelenilen usulsüzlük, dolandırıcılık, yolsuzluk ve çıkar çatışması olaylarının soruşturulmasını ve bunlara etkili bir şekilde müdahale edilmesini ve IPA III Tüzüğü'nün 13(7) maddesinde belirtildiği gibi bir kontrol ve raporlama mekanizmasının işlemesini sağlar. IPA III yararlanıcısı bir ilk idari veya adli bulgunun konusu olmuş dolandırıcılık ve diğer usulsüzlük şüphelerini gecikmeksizin Komisyona rapor eder ve Komisyonu idari ve yasal işlemlerin ilerleyişi hakkında bilgilendirir. Raporlama, Komisyon tarafından bu amaçla sağlanan usulsüzlük yönetim sistemini (IMS) kullanmak suretiyle, elektronik vasıtalarla yapılır. Bu Anlaşma'nın H Ekinde belirtilen raporlama hükümlerine ilave olarak, sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında ek ayrıntılar belirlenebilir.

(3) IPA III yararlanıcısı ayrıca, doğrudan olmayan yönetim kapsamında, satın alma usulü veya hibe verilmesine ilişkin usulün herhangi bir aşamasında veya ilgili sözleşmelerin uygulanması sırasında karşılaşılabilecek herhangi bir aktif ya da pasif yolsuzluğu önlemek için her türlü uygun önlemi alır.

(4) IPA III yararlanıcısı, IPA III tarafından finansmanı sağlanan faaliyetlere ilişkin görevlerin programlanması ve uygulanmasından sorumlu personel de dâhil olmak üzere, herhangi bir çıkar çatışması riskini önlemek için gerekli tüm önlemleri alır ve böyle bir çıkar çatışmasını veya buna meydan verme ihtimali bulunan bir durumu derhal Komisyona bildirir.

(5) Birlik'in mali çıkarlarının korunması amacı doğrultusunda, aşağıdaki tanımlar uygulanır:

(a) *Hata*, IPA III yararlanıcısı veya bir IPA III yardımı alıcısı tarafından kasıt olmadan işlenen yazım hataları ve teknik hatalardır;

(b) *Usulsüzlük*, bir iktisadi işlemcinin veya IPA III yararlanıcısının, Birlik genel bütçesine gerekçesiz bir harcama kalemini eklemek suretiyle Birlik genel bütçesine halel getirme etkisi olan veya olabilecek bir eylem ya da ihmalinden kaynaklanan, geçerli kuralların ve sözleşmelerin herhangi bir hükmünün bir ihlalidir;

(c) *İktisadi işlemci*, ürünleri tedarik etmeyi, işleri yapmayı veya hizmetler sunmayı teklif eden bir gerçek kişi veya bir kamu kuruluşu dâhil tüzel kişi veya bu kişilerden oluşan gruptur;

(d) *Sistemik usulsüzlük*, tekrar eder nitelikte olan, benzer işlemlerde tekrar görülme olasılığı yüksek olan, geçerli kurallar uyarınca uygun usullerin tesis edilmemesi dâhil yönetim ve kontrol sistemlerinin etkili işleyişindeki ciddi bir eksiklikten kaynaklanan herhangi bir usulsüzlüktür;

(e) *Dolandırıcılık*, aşağıdakilerle ilgili bir kasıtlı eylem veya ihmaldir:

- Birlik'in genel bütçesinden veya Avrupa Birliği tarafından veya Birlik adına yönetilen bütçelerden fonların kötüye kullanılması veya yanlış bir şekilde alıkonulması sonucunu doğuran sahte, yanlış veya eksik beyannamelerin veya belgelerin kullanılması ya da sunulması;

- aynı etkiyi doğuracak belirli bir yükümlülüğün ihlal edilmesi suretiyle bilginin gizlenmesi;

- söz konusu fonların başlangıçtaki verilme amaçları dışında başka amaçlara yönelik olarak yanlış kullanılması;

(f) *Şüpheli dolandırıcılık*, kasti davranışın, özellikle yukarıda söz edildiği şekilde dolandırıcılığın varlığını tespit etmek için ulusal düzeyde idari veya adli işlemlerinin başlatılmasına yol açan bir usulsüzlüktür;

(g) *Aktif yolsuzluk*, bir görevlinin, görevi uyarınca veya vazifelerini yerine getirirken Birlik'in mali çıkarlarına zarar verecek veya zarar verme potansiyeli taşıyacak şekilde, resmi görevlerinin ihlali niteliğinde, bir eylemde bulunması veya bulunmaktan kaçınması için, doğrudan veya bir aracı vasıtasıyla kendisi veya üçüncü bir kişi için söz konusu görevliye menfaat sağlama vaadinde bulunan veya sağlayan bir kişinin kasıtlı eylemidir;

(h) *Pasif yolsuzluk*, görevi uyarınca veya vazifelerini yerine getirirken Birlik'in mali çıkarlarına zarar verecek veya zarar verme potansiyeli taşıyacak şekilde, resmi görevlerinin ihlali niteliğinde, bir eylemde bulunmak veya bulunmaktan kaçınmak üzere, doğrudan veya bir aracı vasıtasıyla kendisi veya üçüncü bir kişi için menfaat talep veya temin eden veya bu tür bir menfaat vaadini kabul eden bir kamu görevlisinin kasıtlı eylemidir;

(i) *Çıkar çatışması*, bir mali aktörün veya diğer bir kişinin görevlerinin tarafsız ve objektif olarak yerine getirilmesinin, aile, duygusal yaşam, siyasi ya da ulusal yakınlık, ekonomik çıkar veya başka bir doğrudan veya dolaylı kişisel çıkar nedeniyle tehlikeye girmesidir;

(j) *Ön idari veya adli bulgu*, idari veya adli bir yetkili makamın, belirli vakaları esas alarak usulsüzlük yapıldığı sonucuna vardığı ilk yazılı değerlendirmesidir. Bu tanım, varılan bu sonucun idari veya adli usul esnasındaki gelişmelerin sonucu olarak daha sonra revize edilmesi veya geri çekilmesi gerekebileceği ihtimaline halel getirmez.

Bu maddede yer verilen tanımlar IPA III yararlanıcısının ceza kanununa yeni suç türleri ilave edilmesi veya söz konusu kanundaki suç türlerinin değiştirilmesi şekilde yorumlanmaz.

KISIM VI İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA

BAŞLIK I İZLEME

Madde 52 IPA izleme komitesi

(1) Komisyon ve IPA III yararlanıcısı, ilk finansman anlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonra en geç altı ay içinde bir IPA izleme komitesi kurar. Bu komite aynı zamanda, IPA izleme komitesinin (AT)1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü[15] ("IPA Tüzüğü") kapsamındaki sorumluluklarını yerine getirir.

(2) IPA izleme komitesi, finansman anlaşmalarında, IPA III programlama çerçevesinde ve Stratejik Cevap'ta belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik tüm programların genel etkililiğini, etkinliğini, kalitesini, tutarlılığını, koordinasyonunu ve uyumunu inceler. Bu amaçla, ilgili olduğu durumlarda IPA III yararlanıcısının sektörel izleme komitelerinin ve diğer mevcut merkezi koordinasyon yapılarının sağladığı bilgileri esas alır.

---

[15] Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA) tesis eden 17 Temmuz 2006 tarihli ve (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü (ABRG L 210, 3 Temmuz 2006, s. 82).

(3) IPA izleme komitesi, IPA III programlama çerçevesinde veya IPA III Tüzüğü'nde öngörüldüğü gibi IPA III yardımının daha tutarlı olmasını ve daha iyi koordinasyona sahip olmasını sağlamak üzere ve bu yardımın genel etkinliği, etkililiği, etkisi ve sürdürebilirliğini artırmak amacıyla Komisyona, NIPAC'a ve NAO'ya tekliflerde bulunabilir. Ayrıca, IPA III hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve IPA III yardımının etkinliğini ve etkililiğini artırmak için ilgili sektörel izleme komitelerine düzeltici eylemlerle ilgili önerilerde bulunabilir. Bu amaçla, ilgili olduğu durumlarda Komisyon veya IPA III yararlanıcısı tarafından başlatılan izleme ve değerlendirmelerde varılan sonuçları ve önerileri dikkate alır.

(4) IPA izleme komitesi, Komisyonun, NIPAC'ın ve IPA III yararlanıcısının diğer ilgili otoritelerinin ve birimlerinin ve ilgili olduğu durumlarda, ikili donörlerin, uluslararası kuruluşların, uluslararası mali kuruluşların ve sivil toplum ve özel sektör kuruluşları gibi diğer paydaşların temsilcilerinden oluşur. Paydaşların temsilcileri IPA izleme komitesinin usul kurallarında tanımlanan kurallara ve kriterlere göre ve Komisyonla mutabık kalınarak seçilir.

(5) Komisyonun ve NIPAC'ın bir temsilcisi, IPA izleme komitesinin toplantılarına birlikte başkanlık eder.

(6) IPA izleme komitesi kendi usul kurallarını NIPAC, NAO ve Komisyonla mutabık kalarak kabul eder.

(7) IPA izleme komitesi en az yılda bir kez toplanır. Komisyonun veya IPA III yararlanıcısının inisiyatifinde, özellikle tematik olarak özel amaçlı toplantılar da yapılabilir.

(8) 53. maddede atıfta bulunulan sektörel izleme komitelerinin kurulmadığı durumlarda, IPA izleme komitesi söz konusu maddenin 7. paragrafında tanımlanan görevleri yerine getirir.

Madde 53 Sektörel izleme komitesi

(1) IPA III yararlanıcısı, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan ve belirli bir sektör veya programda IPA Tüzüğü, IPA II Tüzüğü ve IPA III Tüzüğü ile finansmanı sağlanan yıllık ve çok yıllı programları izlemek için IPA sektörel izleme komiteleri tesis eder. Bu komiteler ilk finansman anlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonra en geç altı ay içinde oluşturulur.

(2) Ölçülülük ilkesi uyarınca, doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan yıllık programlar olması halinde, finansman anlaşmasında bir IPA sektörel izleme komitesi kurma yükümlülüğünden feragat edilebilir.

(3) Bir IPA sektörel izleme komitesinin mevcut olması halinde, bu komite doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan çok yıllı programlara ilave olarak, aynı sektördeki doğrudan veya doğrudan olmayan yönetim kapsamındaki diğer yıllık programları da izleyebilir. Bu hüküm, IPARD III programlarına uygulanmaz.

(4) Yönetim Otoritesi tarafından toplantılardan önce sağlanan raporlar ile desteklenen sektörel izleme komiteleri özellikle:

(a) programların uygulanmasının etkililiği, etkinliği, kalitesi, koordinasyonu ve uyumunu gözden geçirir;

(b) IPA III yararlanıcısındaki politika diyalogu, ilgili merkezi ve bölgesel sektör stratejileri ve çok ülkeli veya bölgesel faaliyetlerle tutarlılığı sağlarken, hedeflerin

gerçekleştirilmesine, planlanmış çıktıların ve sonuçların gerçekleştirilmesine ve IPA III yardımının etkisine ve sürdürülebilirliğine yönelik ilerlemeyi gözden geçirir;

(c) programların mali açıdan uygulanması dâhil yıllık uygulama raporlarını gözden geçirir;

(d) ilgili bulgu ve sonuçlar ile varsa yerinde kontrollerden, izlemeden, değerlendirmelerden ve denetlemelerden kaynaklanan düzeltici izleme eylemi önerilerini inceler;

(e) yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişinin ilgili unsurlarını müzakere eder;

(f) sorunlu unsurları ve eylemleri müzakere eder;

(g) gerekirse, hedeflerin gerçekleştirilmesini sağlamak ve IPA III yardımının etkinliğini, etkililiğini, etkisini ve sürdürülebilirliğini artırmak için programların değişikliğine yönelik önerileri değerlendirir veya bu önerileri yapar ve diğer düzeltici eylemleri uygular;

(h) 23 ve 24. maddeler uyarınca alınan bilgilendirme, tanıtım, şeffaflık, iletişim ve görünürlük tedbirlerini gözden geçirir.

Sektörel anlaşmalar veya finansman anlaşmalarında diğer özel hükümler belirlenebilir.

(5) Sektörel izleme komitelerinin toplantılarının sonunda öneriler dâhil operasyonel sonuçlara varılır. Bu sonuçlar müteakip komite toplantılarında yeterli takip ve gözden geçirme incelemesine tabi olur ve 52(2) maddesi uyarınca, kaydedilen ilerlemeye ilişkin IPA izleme komitesine yapılacak raporlamanın temelini oluşturur.

(6) Her sektörel izleme komitesi, Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar, NIPAC ve Komisyonla istişare edilerek belirlenecek olan kendi usul kurallarını kabul eder.

(7) Sektörel izleme komitesi, ilgili IPA III yararlanıcısı otoritelerinin ve birimlerinin, ekonomik, sosyal ve çevresel ortaklar gibi diğer paydaşların ve uluslararası kuruluşların, uluslararası mali kuruluşların ve sivil toplumun temsilcilerinden oluşur. Komisyon, komitenin çalışmasına katılır. Paydaşların temsilcileri usul kurallarında tanımlanan kural ve kriterlere göre seçilir. IPA III yararlanıcısından bir üst düzey temsilcisi sektörel izleme komitesi toplantılarına başkanlık eder. Programa bağlı olarak, Komisyon komite toplantılarına eş başkanlık edebilir.

(8) Sektörel izleme komiteleri her on iki ayda en az iki kez toplanır. *Özel amaçlı* toplantılar da gerçekleştirilebilir.

BAŞLIK II DEĞERLENDİRME

Madde 54 IPA III yardımının değerlendirilmesi

(1) IPA III yardımı, IPA III Tüzüğü'nün 13. maddesi, Mali Tüzük'ün 34. maddesi ve NDICI Tüzüğü'nün II. Başlığının V. Bölümü uyarınca değerlendirmelere tabidir. Değerlendirme, IPA III yardımının ilgisini, tutarlılığını, kalitesini, etkinliğini, etkililiğini, etkisini, Birlik katma değerini ve sürdürülebilirliğini ve ilgili politika diyaloğuyla sinerjisini artırmayı amaçlar.

(2) Bir değerlendirmenin amaçları aşağıdakileri içerir:

(a) yardımın uygulanma koşullarını, hem ileriye dönük hem de fiili olarak performansını ve uzun vadeli etkileri ve hedefleri gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan politika hedefleriyle tutarlılığını ölçmek;

(b) amaçlanan uzun vadeli ve küresel hedefleri gerçekleştirmek amacıyla mutabık kalınan sonuçların (çıktılar, sonuçlar, etkiler) gerçekleştirilmesini ölçmek;

(c) programlama sürecini ve izleme sistemini ve uygun olduğu durumlarda, uygulama düzenlemelerini değerlendirmek;

paranın değeri ve fonların kullanımı bakımından AB kurumlarına ve kamuoyuna yardımla ilgili hesap verebilirliği desteklemek;

(e) gelecekteki politika, strateji ve müdahalelerin kalitesini ve tasarımını geliştirmeyi amaçlayan dersler çıkarmak. Dolayısıyla, değerlendirmeler zamanında yapılır ve değerlendirme bulguları hem sonraki programlama ve uygulama döngüsünde hem de kaynak tahsisine yönelik kararlarda dikkate alınır.

(3) Değerlendirmeler proje ve program seviyesinde ve stratejik seviyede yapılabilir. Stratejik değerlendirmeler, araçları (bütçe desteği dâhil), konuları, IPA yararlanıcılarını veya bölgeleri kapsar.

(4) *Ön* değerlendirmeler yapılabilir. Bu değerlendirmeler, programlar kapsamındaki bütçe kaynaklarının tahsisini en uygun hale getirme ve programlama kalitesini artırma amaçlıdır. Bu değerlendirmelerde uyumsuzluklar, boşluklar ve gelişme potansiyeli, ulaşılacak hedefler, beklenen sonuçlar, nicel hedefler ile gerekirse önerilen stratejinin tutarlılığı ve uygulama, izleme, değerlendirme ve mali yönetim usullerinin kalitesi tespit edilir ve değerlendirilir.

(6) Geriye dönük ve *ardıl* değerlendirmelerde, programlama belgelerinde belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından IPA III yardımının ilgisi, etkinliği, etkililiği, tutarlılığı, etkisi, sürdürülebilirliği ve AB katma değeri değerlendirilir.

(7) IPA III yardımının daha uzun vadeli etkileri ve sürdürülebilirliği geçerli kural ve usuller ve ilgili Birlik mevzuatı uyarınca değerlendirilir.

(8) Öneriler ve değerlendirmelerin sonuçları IPA izleme komitesi ve sektörel izleme komiteleri tarafından dikkate alınır.

(9) Komisyon, kalite standartları ve ölçülebilir göstergeler dâhil olmak üzere[16], değerlendirme yöntemleri geliştirir. IPA III yararlanıcıları değerlendirmeleri yaparken bu yöntemleri uygular.

Madde 55 Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler

(1) Komisyon, IPA III yardımına ilişkin değerlendirmeleri üstlendiğinde, IPA III yararlanıcısı, ilgili paydaşlarla görüşmeleri kolaylaştırma dâhil, değerlendirmeleri gerçekleştirmek için gerekli tüm ilgili veri ve bilgilere erişimi kolaylaştırır.

---

[16] Daha İyi Düzenleme İlkeleri ve OECD/DAC değerlendirme kriterleri ve güvenilir değerlendirme yöntemleri ve teknikleri doğrultusunda.

Madde 56 Doğrudan olmayan yönetim kapsamında IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan değerlendirmeler

(1) Doğrudan olmayan yönetim kapsamında IPA III finansmanını uygulayan IPA III yararlanıcısı 54. madde uyarınca yönettiği programların değerlendirmesini yapmaktan sorumludur.

(2) IPA III yararlanıcısı, Komisyon ile istişare ederek uygulamanın farklı safhalarında gerçekleştirilecek değerlendirme faaliyetlerinin sunulduğu bir değerlendirme planı hazırlar.

BAŞLIK III RAPORLAMA

Madde 57 Raporlamaya ilişkin ek tanımlar

(1) "12 aylık dönem", bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe, bir önceki mali yılın 1 Temmuz'undan cari mali yılın 30 Haziran'ına kadar olan dönemdir.

(2) "Onaylanan masraf", yapılan (bir alıcı tarafından), kabul edilen (mali yönetime ilişkin Ara Kurum tarafından) ve ödenen (mali yönetime ilişkin Ara Kurum tarafından) masraftır.

Madde 58 Dil ve format

(1) IPA III yardımının hazırlanması veya uygulanması ile ilgili tüm rapor, beyanname, bildiri ve hesaplar Komisyona İngilizce olarak sunulur.

(2) NAO, Muhasebe Birimi tarafından desteklenerek, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan her IPA III programı/eylemi/operasyonu için doğru, tam ve güvenilir muhasebe kayıtlarını elektronik ortamda kaydetmek ve saklamak için tahakkuk bazlı bir muhasebe sistemi kurar. NAO bu sistemi ödeme taleplerinin, hesapların, mali rapor ve beyannamelerin tanzim edilmesinde esas olarak kullanacaktır.

(3) IPA III yararlanıcısı, IPA III yardımının planlanması, uygulanması, yönetimi, izlenmesi, değerlendirilmesi, doğrulamaları ve denetimleri için gerekli olan, her IPA III programı/eylemi/operasyonu hakkındaki verileri elektronik ortamda kaydetmek ve saklamak için bir yönetim bilgi sistemi kurar.

(4) IPA III yararlanıcısı elektronik ortamda veri alışverişinin ve raporlamanın otomasyonunu azami seviyeye çıkarmak için (2) ve (3) paragraflarında atıfta bulunulan sistemlerin teknik özelliklerini belirler.

(5) Komisyon kendi bilgi sistemlerini kurabilir ve IPA III yararlanıcısının bu sistemlerin geliştirilmesinde ve kullanımında aktif rol almasını talep edebilir.

Madde 59 NIPAC tarafından gerçekleştirilecek genel raporlama gerekllilikleri

(1) Her yılın 15 Şubat'ına kadar, NIPAC Komisyona, bir önceki mali yıl içinde IPA Tüzüğü, IPA II Tüzüğü ve IPA III Tüzüğü aracılığıyla sağlanan mali yardımın uygulanması hakkında yıllık bir rapor sunar.

(2) Bu rapor Komisyon tarafından kullanıma sunulan modeli esas alır ve özellikle aşağıdaki hususları içerir:

(a) yardımın programlanması, uygulamada kaydedilen ilerleme, karşılaşılan sorunlar ve uygulanan düzeltici tedbirler, izlemeye yönelik takip ve değerlendirme;

(b) iletişim ve görünürlük ve donör koordinasyon çalışmaları;

(c) stratejik belge ve programlarda ana hatları belirtilen ve ilgili göstergelerle ölçülen hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak kaydedilen ilerleme;

(d) gelecek döneme ilişkin öneriler.

Raporun IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan programları kapsadığı durumlarda, rapor Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar tarafından sağlanan bilgilere dayalı olur ve karşılaşılan sorunlar ve uygulanan düzeltici tedbirler dâhil olmak üzere, tevdi edilen görevlerin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi kapsar.

(3) NIPAC tarafından yerine getirilecek ek raporlama gereklilikleri, 16(5) maddesinde atıfta bulunulan operasyonel programlara ve 16(7) maddesinde atıfta bulunulan programlara ilişkin raporlama gereklilikleri dâhil olmak üzere, sektörel anlaşmalarda ve finansman anlaşmalarında belirtilebilir.

Madde 60 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında NIPAC tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri

Her programın uygulanmasının sona ermesinden en geç on altı ay sonra, NIPAC, Komisyona, o programın uygulanması hakkında, tüm uygulama dönemini kapsayan, özellikle de beklenen sonuçları ve gerçekleştirilen fiili sonuçları ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ile ilgili mali bilgileri içeren bir nihai rapor sunar.

Madde 61 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında NAO tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri

(1) Her yılın 15 Ocak'ına kadar, NAO, Komisyona ve Denetim Otoritesine, bir önceki mali yılın 31 Aralık'ı itibarıyla muhasebe sisteminde bulunan verilerin bir özetini elektronik ortamda sunar. Bu raporun beraberinde, Komisyon tarafından sağlanan *özel amaçlı* model kullanılarak hazırlanan yıllık bir muhasebe hesap kesim raporu bulunur.

(2) Her yılın 15 Şubat'ına kadar, NAO, birer kopyası NIPAC ve Denetim Otoritesine verilmek üzere, Komisyona bir önceki mali yıla ilişkin aşağıdaki bilgileri sunar:

(a) tahakkuk esasına dayalı, finansman anlaşmasına ekli mali rapor veya beyannamelerin formatına uygun olarak tanzim edilen ve net bir şekilde onaylanan masrafları ve yapılan ödemeleri birbirinden ayıran yıllık mali rapor veya beyannameler;

(b) yönetim ve kontrol sistemi hakkında, aşağıdaki hususları içeren bir rapor:

(i) doğrulama raporlarının ve Yönetim Yapısı tarafından gerçekleştirilen kontrollerin bir özeti;

(ii) mali hataların niteliğinin, sebebinin, boyutunun ve etkisinin bir analizi;

(iii) IPA III yararlanıcısının yönetim ve kontrol sistemindeki, kurallarındaki veya usullerindeki önemli değişikliklerin bir özeti ile bunların Birlik fonlarının yönetimi üzerindeki etkisinin analizi;

(iv) 12(3) maddesindeki ve B Ekindeki gereklilikleri ele alan, tespit edilen zayıflıkların ve uygulanan veya planlanan düzeltici tedbirler belirtildiği, yönetim ve kontrol sisteminin işleyişine ilişkin öz değerlendirme;

(c) Denetim Otoritesi, iç denetim birimleri ve Komisyon tarafından düzenlenen denetim raporlarına ilişkin verilen eylem planlarının ve takibin durumu;

(d) her bir program için C Ekine uygun olarak tanzim edilmiş yıllık bir yönetim bildirisi; C Eki uyarınca gereken onaylar mevcut değilse, NAO, bu durumun sebeplerini ve olası sonuçlarını, durumu düzeltmek ve Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarını korumak için uygulanan veya planlanan eylemlerle birlikte Komisyona bildirmek suretiyle, çekinceler koyarak yıllık yönetim beyannamesini tanzim eder.

(3) Her yılın 31 Temmuz'una kadar, bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe , NAO, Komisyona ve Denetim Otoritesine, aynı yılın 30 Haziran'ında sona eren 12 aylık döneme ilişkin mali rapor veya beyannameleri tahakkuk esasına dayalı olarak gönderir. Bu rapor veya beyannameler, finansman anlaşmasına ekli olan ve net bir şekilde onaylanan masrafları ve yapılan ödemeleri birbirinden ayıran mali rapor veya beyannamelerin formatına uygun olarak tanzim edilir.

(4) Her programın uygulanmasının sona ermesinden en geç on altı ay sonra, NIPAC, Komisyona, programın bir nihai harcama beyannamesini, Komisyon tarafından sağlanan bir modeli kullanarak gönderecektir. Bu nihai harcama beyannamesinin beraberinde, varsa, nihai ödeme talebi bulunur.

(5) Bu maddede atıfta bulunulan tüm mali rapor, beyanname ve hesaplar NAO tarafından onaylanır. Onay, mali rapor, beyanname ve hesapların tamlığının, doğruluğunun ve gerçekliğinin onayı anlamına gelir.

(6) NAO tarafından yerine getirilecek ek raporlama gereklilikleri, sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirtilebilir.

Madde 62 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında Yönetim Otoriteleri tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri

(1) Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar, çalışmalarını ve raporlarının hazırlanmasını desteklemek için, NIPAC, NAO ve Denetim Otoritesine tüm gerekli bilgileri sunar.

(2) Her yılın başında, Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar, NAO'ya, kendi sorumlulukları altındaki programlara ilişkin bir önceki yıla ait yıllık mali rapor veya beyannameleri tahakkuk esasına dayalı olarak sunar.

(3) Her yılın başında, Yönetim Otoriteleri, NAO'ya, kendi sorumlulukları altındaki programlara ilişkin bir önceki mali yıla ait yıllık yönetim bildirilerini sunar. Bu yıllık yönetim bildirilerinde C Ekinde belirlenen tüm önemli hususlara değinilecektir.

(4) (2) ve (3) paragraflarında atıfta bulunulan rapor, beyanname ve bildirilerin tam kapsamı, bunların şablonları, hazırlanma yöntemleri, destekleyici belgeleri ve zaman çizelgesi NAO tarafından tanımlanır ve NAO ve her bir Yönetim Otoritesi arasında akdedilen çalışma düzenlemelerinde belirlenir.

(5) NIPAC ve Komisyon, Yönetim Otoritelerinin ve Ara Kurumların kendi sorumlulukları altındaki programların uygulanması hakkında *özel amaçlı*, arızi veya periyodik

raporlar tanzim etmelerini talep edebilir. Raporlar, incelenmek üzere sorumlu sektörel izleme komitesine sunulabilir.

(6) Yönetim Otoriteleri ve Ara Kurumlar tarafından yerine getirilecek ek raporlama gereklilikleri sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirtilebilir.

Madde 63 IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında Denetim Otoritesi tarafından yerine getirilecek raporlama gereklilikleri

(1) Bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe her yılın 15 Şubat'ına kadar, Denetim Otoritesi, Komisyona ve IPA III yararlanıcısının hükümetine, birer kopyası NIPAC ve NAO'ya verilmek üzere, E Ekinde belirtilen modele uygun olarak yıllık denetim görüşü sunar.

(2) Bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe, her yılın 15 Şubat'ına kadar, Denetim Otoritesi Komisyona, D Ekinde atıfta bulunulan modele uygun olarak, (1) paragrafında atıfta bulunulan yıllık denetim görüşünü destekleyen yıllık bir denetim faaliyet raporu sunar.

(3) Bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe, (1) ve (2) paragraflarında 15 Şubat olarak belirtilen son süre, bir Denetim Otoritesinin gerekçeli talebi üzerine Komisyon tarafından istisnai olarak 1 Mart tarihine ertelenebilir.

(4) NAO tarafından nihai harcama beyannamesinin sunulmasından itibaren üç ay içerisinde, Denetim Otoritesi, Komisyona, F Ekinde belirtilen model uyarınca nihai harcama beyannamesi hakkında bir denetim görüşü gönderir.

(5) Nihai harcama beyannamesi hakkındaki denetim görüşü, Komisyon tarafından sağlanan model uyarınca nihai denetim faaliyet raporuyla desteklenir.

(6) Denetim Otoritesi, Komisyona, ilgili denetlenenlerle karşıt görüş prosedürü sonuçlandırılır sonuçlandırılmaz sistem denetim raporlarını sunar.

(7) Denetim Otoritesinin rapor ve görüşlerine ilişkin ek özel gereklilikler sektörel anlaşmalar veya finansman anlaşmalarında belirtilebilir.

KISIM VII SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROGRAMLARINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

BAŞLIK I GENEL HÜKÜMLER

Madde 64 Sınır ötesi işbirliği şekilleri

(1) Bu Kısım kapsamındaki yardım, ortak yerel ve bölgesel girişimler aracılığıyla iyi komşuluk ilişkilerini desteklemeyi, Birlik'in bütünleşmesini teşvik etmeyi ve sosyo-ekonomik kalkınmayı desteklemeyi amaçlar.

(2) Sınır ötesi işbirliği, aşağıdakilere destek verir:

(a) bir veya daha fazla Üye Devlet ve bir veya daha fazla IPA III yararlanıcısı arasındaki sınır ötesi işbirliği;

(b) iki veya daha fazla IPA III yararlanıcısı arasındaki sınır ötesi işbirliği;

(c) IPA III yararlanıcılarının ERDF ulusötesi ve bölgeler arası işbirliği programlarına katılımı.

(3) Bu Kısım, 2(b) bendinde atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliğine uygulanır. 2. paragrafın (a) ve (c) bentlerinde atıfta bulunulan programlar için geçerli programlama kuralları, Interrreg Tüzüğü'nün 5. maddesi uyarınca akdedilecek finansman anlaşmalarında belirlenir.

Madde 65 Sınır ötesi işbirliğine ilişkin ek tanımlar

(1) Bu Kısmın amaçları doğrultusunda aşağıdaki tanımlar uygulanır:

(a) "operasyon", ilgili programın sözleşme makamı tarafından veya bu otoritenin sorumluluğunda seçilmiş olan, ilgili olduğu tematik önceliğin veya tematik önceliklerin hedeflerine katkıda bulunan bir proje, sözleşme, eylem veya projeler grubudur;

(b) "başvuru sahibi", hibe verilmesine ilişkin bir usulde bir başvuru sunmuş olan bir gerçek kişi veya tüzel kişiliğe sahip olan veya olmayan bir kuruluştur;

(c) "yararlanıcı", bir sınır ötesi işbirliği programı dâhilindeki operasyonları başlatmaktan ve uygulamaktan sorumlu bir kamu kuruluşu veya özel kuruluştur;

(d) "IPA III ana yararlanıcısı", ana yararlanıcı olarak atanan ve dolayısıyla sınır ötesi program için sözleşme makamına ev sahipliği yapan IPA III yararlanıcısıdır;

(e) "Sınır Ötesi İşbirliği (SÖİ) Yapıları", katılımcı IPA III yararlanıcılarının her birinde belirli bir SÖİ programının hazırlığına ve yönetimine dâhil olan kuruluşlardır. SÖİ yapılarının her birinin sorumlulukları yönetim şekline bağlı olarak tanımlanır.

Madde 66 Ortak finansman

(1) Her tematik öncelik seviyesinde Birlik ortak finansman oranı, bir sınır ötesi işbirliği programının uygun harcamasının %85'inden daha yüksek olmaz. Teknik yardım için, Birlik ortak finansman oranı %100'dür.

BAŞLIK II PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR

Madde 67 Tematik öncelikler ve IPA III sınır ötesi işbirliğinin odaklanması

(1) IPA III Tüzüğü'nün III. Ekinde bulunan tematik öncelikler, daha odaklanmış bir yardım sağlamak için IPA III programlama çerçevesinde tematik gruplara ayrılır. Her sınır ötesi işbirliği programı için katılımcı IPA III yararlanıcısı tarafından, "yerel güçlüklerle başa çıkmak için bölgesel ve yerel otoritelerin kapasitelerinin iyileştirilmesi" tematik grubuna ek olarak azami iki tematik grup seçilir.

(2) Sınır ötesi işbirliği programları aynı zamanda, 73. maddede belirtilen teknik yardım için özel bir bütçe tahsisi içerir.

Madde 68 Coğrafi kapsam

Katılımcı IPA III yararlanıcıları ve Komisyon, ilgili sınır ötesi işbirliği programına dâhil edilecek uygun bölgelerin listesi üzerinde mutabık kalır.

Madde 69 Sınır ötesi işbirliği programlarının hazırlanması, değerlendirilmesi, onaylanması ve değiştirilmesi

(1) Sınır ötesi işbirliği programları, Komisyon tarafından sağlanan model programa uygun olarak, katılımcı IPA III yararlanıcıları tarafından ortaklaşa tanzim edilir.

(2) Seçilen her tematik öncelik için, katılımcı IPA III yararlanıcıları belirli amaçlar, beklenen sonuçlar, hedefler ve göstergeler ile ana hedef grupları ve başvuru sahibi türlerinin tespit edilmesi dâhil, desteklenecek faaliyetlerin türleri üzerinde mutabık kalır.

(3) Sınır ötesi işbirliği programı, IPA III ana yararlanıcısı tarafından elektronik vasıtalarla Komisyonun onayına sunulur.

(4) Komisyon sınır ötesi işbirliği programlarının IPA III programlama çerçevesi ile tutarlılığını ve IPA III Tüzüğü'nün III. Ekinde tanımlanan seçili tematik önceliklere etkili katkısını değerlendirir.

(5) Komisyon, sınır ötesi işbirliği programının sunulduğu tarihten itibaren üç ay içerisinde gözlemler yapar. Katılımcı IPA III yararlanıcıları, Komisyona gereken tüm ek bilgileri sağlar ve uygun olduğu durumlarda, önerilen sınır ötesi işbirliği programını revize eder.

(6) Komisyon sınır ötesi işbirliği programını onaylamadan önce, gözlemlerinin yeterli derecede dikkate alınmış olduğundan emin olmalıdır.

(7) Katılımcı IPA III yararlanıcılarının veya katılımcı IPA III yararlanıcılarının mutabakatıyla Komisyonun inisiyatifiyle sınır ötesi işbirliği programlarında değişiklik yapılabilir.

(8) Katılımcı IPA III yararlanıcıları tarafından sunulan, sınır ötesi işbirliği programlarında değişiklik yapılmasına yönelik talepler uygun şekilde gerekçelendirilir ve bu taleplerde özellikle bu değişikliklerin sınır ötesi işbirliği programının amaçlarını gerçekleştirmesi üzerindeki beklenen etki belirtilir. Bu taleplerle birlikte revize edilmiş program da sunulur. (3) ila (6) paragrafları, sınır ötesi işbirliği programlarındaki değişikliklere uygulanır.

(9) Sadece yazım ve redaksiyona ilişkin olan ve sınır ötesi işbirliği programının uygulanmasını etkilemeyen düzeltmeler için Komisyonun onayı aranmaz. Katılımcı IPA III yararlanıcıları bu düzeltmeler gerçekleştirildikten sonra bu düzeltmeleri Komisyona zamanında bildirir.

Değişiklikler aşağıdaki durumlardan biri veya daha fazlasında talep edilebilir:

(a) IPA III programlama çerçevesi üzerinde gerçekleştirilen ve sözleşme makamının yerinde veya mali plandaki değişiklikler dâhil, sınır ötesi işbirliği programlarını önemli ölçüde etkileyen stratejilerde değişikliklere yol açan bir gözden geçirmeyi müteakip;

(b) program alanındaki önemli sosyo-ekonomik değişiklikleri müteakip;

(c) Birlik'in veya IPA III yararlanıcısının önceliklerindeki veya bölgesel önceliklerdeki önemli değişiklikleri dikkate almak amacıyla;

(d) 55. maddede atıfta bulunulan değerlendirmelerin sonuçlarını müteakip.

Madde 70 Doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimine ilişkin IPA III yararlanıcıları arasında yapılan ikili düzenlemeler

(1) Doğrudan olmayan yönetim kapsamında, katılımcı IPA III yararlanıcıları, sınır ötesi işbirliği programının süresinin tamamı için, ilgili sınır ötesi işbirliği programının uygulanmasına ilişkin kendi sorumluluklarının belirlendiği ikili bir düzenleme yapar. Bu ikili düzenleme aşağıdakileri içerir:

(a) ana uygulama yapılarının ve bu yapıların görev ve sorumluluklarının açıklaması;

(b) sınır ötesi işbirliği programına ilişkin yönetim, mali, kontrol ve denetim düzenlemelerinin açıklaması;

(c) operasyonların seçimine ve operasyonlar ve genel olarak sınır ötesi işbirliği programı seviyesinde izlemeye ilişkin süreç dâhil ana uygulama usulleri;

(d) yararlanıcılar tarafından yapılan harcamaların hukuka ve usule uygunluğunu sağlamaya ve A Ekinin 8(1)(b) ve (c) klozunda atıfta bulunulan doğrulamaların yapılmasını sağlamaya yönelik hükümler;

(e) uygulama güçlükleri olması durumunda düzeltici tedbirler;

(f) sınır ötesi işbirliği programına tahsis edilmiş fonların güvenilir mali yönetiminin garanti edilmesine ve usulüne uygun olarak ödenmemiş tutarların geri alınmasına yönelik hükümler;

(g) 28. maddede atıfta bulunulan vergilerden muafiyete ilişkin hükümler;

(h) IPA III yararlanıcıları arasındaki ödemeler, kayıt tutma, raporlama yükümlülükleri ve usulsüzlükler dâhil, programın mali yönetimi hakkında ayrıntılar.

BAŞLIK III OPERASYONLAR

Madde 71 Operasyonların seçimi

(1) Bir sınır ötesi işbirliği programı kapsamında seçilen operasyonlar, net sınır ötesi etkiler ve faydalar sağlar.

(2) Sınır ötesi işbirliği programları kapsamındaki operasyonlar sözleşme makamı tarafından, Program Alanının tamamını kapsayan teklif çağrılarında bulunarak seçilir.

(3) Katılımcı IPA III yararlanıcıları ayrıca teklif çağrısı dışında operasyonlar tespit edebilir. Bu durumda, 69. maddede atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliği programında operasyonlardan özel olarak söz edilir.

(4) Sınır ötesi işbirliği için seçilen operasyonlara en az iki katılımcı IPA III yararlanıcısından yararlanıcılar dâhil edilir. Yararlanıcılar, operasyonların geliştirilmesinde ve uygulanmasında işbirliği yapar. Ayrıca, operasyonlar için personel alımı veya operasyonların finansmanında veya bunların her ikisinde işbirliği yapar.

(5) Bir operasyon, sınır ötesi etkilerin ve faydaların tespit edilmesi koşuluyla, tek bir katılımcı IPA III yararlanıcısında uygulanabilir.

Madde 72 Yararlanıcılar

(1) Yararlanıcılar, programa katılan bir IPA III yararlanıcısında yerleşiktir.

(2) Yararlanıcılar aralarından birini ana yararlanıcı olarak atar. Ana yararlanıcı, operasyonun tamamının uygulanmasını sağlar, operasyonun sözleşmede belirtilen koşullara uygun olarak uygulanmasını izler ve diğer yararlanıcılarla birlikte, usulüne uygun olarak ödenmemiş tutarların geri alınmasına yönelik düzenlemeler dâhil, operasyona tahsis edilen fonların sağlam mali yönetimini garanti etmeye yönelik düzenlemeleri belirler.

Madde 73 Teknik yardım

(1) Her sınır ötesi işbirliği programı, teknik yardım desteği için, sınır ötesi işbirliği programına yapılan AB katkısının %10'u ile sınırlı olacak özel bir bütçe tahsisi içerir.

(2) Teknik yardım desteği *diğerlerinin yanı sıra* aşağıdakileri içerebilir:

(a) programın uygulanması ile ilgili hazırlık, yönetim, izleme, değerlendirme, bilgilendirme, iletişim, ağ oluşturma, ihtilaf çözümü, kontrol ve denetim faaliyetleri;

(b) programın uygulanmasına ilişkin idari kapasitenin güçlendirilmesine yönelik faaliyetler;

(c) elektronik veri alışverişi sistemleri dâhil olmak üzere, yararlanıcılar üzerindeki idari yükün azaltılmasına yönelik faaliyetler ve IPA III yardımını yönetmek için, katılımcı IPA III yararlanıcılarındaki otoritelerin kapasitesini güçlendirmeye ve bu otoriteler arasında en iyi uygulamaların paylaşımını sağlamaya yönelik faaliyetler.

(d) Ortak Teknik Sekreteryanın finansmanı.

(3) Teknik yardım desteği aynı zamanda önceki ve sonraki programlama dönemleri ile de ilgili olabilir.

(4) 29(2) maddesi uyarınca, bir sınır ötesi işbirliği programının hazırlığını ve yönetim ve kontrol sistemlerinin kurulumunu desteklemeye yönelik teknik yardıma ilişkin harcama, NDICI Tüzüğü'nün 27(6) maddesinde öngörülen durumlarda ilgili finansman anlaşmasının, sözleşmelerin ve zeyilnamelerin imzalanmasından önce uygun görülebilir.

BAŞLIK IV UYGULAMA

Madde 74 Uygulama yöntemleri

Sınır ötesi işbirliği programları, IPA III ana yararlanıcısı ile doğrudan veya doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanır.

BAŞLIK V PROGRAM YAPILARI VE OTORİTELERİ İLE BUNLARIN SORUMLULUKLARI

Madde 75 SÖİ yönetimine ilişkin yapılar ve otoriteler

(1) 10. maddede atıfta bulunulan aşağıdaki yapılar IPA III yararlanıcılarındaki sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimine katılır:

(a) sınır ötesi işbirliği programına katılan ülkelerin NIPAC'ları ve uygun olduğu durumlarda, önerilen sınır ötesi işbirliği programlarında belirtilen hedeflerin IPA III programlama çerçevesindeki hedeflerle uyumlu olmasını sağlamaktan ortaklaşa sorumlu olan bölgesel işbirliği koordinatörleri;

(b) sınır ötesi işbirliği programı doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulandığında IPA III ana yararlanıcısının NAO'su ve Yönetim Yapısı;

(c) ilgili sınır ötesi işbirliği programının programlanmasında ve uygulanmasında yakın işbirliği yapacak olan, tüm katılımcı IPA yararlanıcılarındaki sınır ötesi işbirliği yapıları. doğrudan olmayan yönetim halinde, IPA III ana yararlanıcısındaki sınır ötesi işbirliği yapısı Yönetim Otoritesinin görevlerini yerine getirir. Yönetim Otoritesi, Ara Kurumları belirler.

(d) Sınır ötesi işbirliği programı IPA III yararlanıcısı ile doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulandığında 10(1) maddesinin (e) bendinde atıfta bulunulan Denetim Otoritesi.

(2) Katılımcı IPA yararlanıcıları her sınır ötesi işbirliği programı için, 53. maddede atıfta bulunulan sektörel izleme komitesinin rolünü de yerine getirecek olan bir Ortak İzleme Komitesi (JMC) kurar.

(3) Komisyona, program Yönetim Yapılarına ve otoritelerine ve JMC'ye yardımcı olmak üzere bir Ortak Teknik Sekretarya (JTS) kurulur. Aynı JTS, birden fazla sınır ötesi işbirliği programının hazırlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olabilir.

Madde 76 Sınır ötesi işbirliği yapıları ve Yönetim Otoritesi

(1) Sınır ötesi işbirliği programlarını hazırlamak, uygulamak ve yönetmek için her katılımcı IPA III yararlanıcısının idaresinin içinde sınır ötesi işbirliği yapıları kurulur. Aynı sınır ötesi işbirliği yapısı birden fazla sınır ötesi işbirliği programı için kullanılabilir.

(2) Doğrudan olmayan yönetim halinde, IPA III ana yararlanıcısının sınır ötesi işbirliği yapısı, Yönetim Otoritesinin görevlerini yerine getirir.

(3) Katılımcı IPA III yararlanıcılarının sınır ötesi işbirliği yapıları karşılıklı menfaate dayalı görevlerde yakın işbirliği yapar. Aşağıdaki görevleri ortaklaşa yerine getirirler ve aşağıdaki sorumlulukları üstlenirler:

(a) 69. madde uyarınca sınır ötesi işbirliği programlarını veya bunların revizyonlarını hazırlamak;

(b) doğrudan olmayan yönetim durumunda 70. madde uyarınca ikili bir düzenleme hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak;

(c) bu maddenin 4 ve 5. paragraflarında atıfta bulunulan görevlerin yerine getirilmesini sağlamak üzere işbirliği yapmak;

(d) JMC toplantılarına ve diğer ikili toplantılara katılımı sağlamak;

(e) JMC'ye kendi temsilcisini(lerini) atamak;

(f) Ortak Teknik Sekretaryayı (JTS) kurmak ve personel sayısının yeterli olmasını sağlamak;

(g) JMC'nin stratejik kararlarını hazırlamak ve uygulamak;

(h) JMC'nin çalışmalarını desteklemek ve görevlerini yerine getirmesi için gereken bilgileri, özellikle de sınır ötesi işbirliği programında tesis edilen her bir tematik öncelik için belirli amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi hususunda operasyonel programda kaydedilen ilerleme ile ilgili verileri JMC'ye sağlamak;

(i) sınır ötesi işbirliği programının uygulanması hakkında güvenilir bilgi toplamak amacıyla bir sistem kurmak;

(j) 80. maddede atıfta bulunulduğu şekilde yıllık ve nihai uygulama raporlarını tanzim etmek;

(k) iletişim ve görünürlükle ilgili tutarlı bir plan hazırlamak ve uygulamak;

(l) JMC tarafından onaylanmak üzere JTS için yıllık bir çalışma planı tanzim etmek;

(4) Sınır ötesi işbirliği programı IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanıyorsa, Yönetim Otoritesi, A Ekinin 6. klozundaki hükümlere ek olarak:

(a) değerlendirme komitesinin oy verme hakkına sahip üyelerini seçer ve değerlendirme komitesinde, IPA III ana yararlanıcısı olmayan IPA III yararlanıcısından oy hakkına sahip bir tane daha üyenin yer almasını sağlar; mali yönetimden sorumlu ara kurum ise, imtiyazı gereği, komitenin başkanını ve sekreterini seçer;

(b) diğer katılımcı IPA III yararlanıcısı ile yakın işbirliği içinde çağrıları başlatmak için gerekli teknik belgeleri hazırlar;

(c) operasyonel takibi gerçekleştirir, operasyonların teknik hususlarını izler ve operasyonların diğer katılımcı IPA III yararlanıcısı ile yakın işbirliği içinde gerçekleştirildiğini teyit eder;

(5) Sınır ötesi işbirliği programı, IPA III ana yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanırsa, 10(1) maddesinin (a) ila (d) bentlerinde tanımlanan yapılar ve otoriteler program alanı içinde yönetim doğrulamalarını gerçekleştiremezler, bu yönetim doğrulaması görevlerinin nasıl yerine getirileceği hususunda katılımcı IPA III yararlanıcıları mutabakata varır. Bu doğrulamaların gerçekleştirilmesine yönelik düzenlemeler 70. maddede atıfta bulunulan ikili düzenlemede ayrıntılı şekilde açıklanır.

Madde 77 Denetim Otoritesi

(1) Sınır ötesi işbirliği programı, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanırsa, sınır ötesi işbirliği programına ilişkin Denetim Otoritesi, IPA III ana yararlanıcısından olur.

(2) 1. paragrafta atıfta bulunulan Denetim Otoritesinin sınır ötesi işbirliği programı kapsamındaki bölgenin tamamında işlevlerini doğrudan yürütme yetkisinin olmadığı

hallerde, söz konusu Denetim Otoritesine, sınır ötesi işbirliği programına katılan her bir IPA III yararlanıcısının bir temsilcisinden oluşan bir denetçiler grubu yardım eder. Denetçiler grubuna ana yararlanıcı ülkenin Denetim Otoritesi başkanlık eder. Bu işlevlerin gerçekleştirilmesine yönelik özel düzenlemeler 70. maddede atıfta bulunulan ikili düzenlemede ayrıntılı şekilde açıklanır.

Madde 78 Ortak İzleme Komitesi (JMC)

(1) Katılımcı IPA III yararlanıcıları finansman anlaşmasının yürürlüğe girmesinden sonra en geç altı ay içinde bir JMC kurar.

(2) Her bir katılımcı IPA III yararlanıcısı JMC'ye kendi temsilcilerini atar.

(3) JMC, NIPAC ve uygun görüldüğü şekilde bölgesel işbirliği koordinatörleri temsilcilerinden ve sınır ötesi işbirliği program yapıları ve ilgili olduğu durumlarda sivil toplum kuruluşları gibi diğer ilgili paydaşlar dâhil katılımcı IPA III yararlanıcılarının temsilcilerinden (merkezi, bölgesel, yerel otoriteler) oluşur. Komisyon, JMC'nin faaliyetlerine danışman sıfatıyla katılır.

(4) IPA III ana yararlanıcısı olmayan IPA III yararlanıcısı JMC'ye başkanlık eder.

(5) JMC en az yılda iki kez toplanır. Katılımcı IPA III yararlanıcısının veya Komisyonun inisiyatifinde özel amaçlı toplantılar da yapılabilir.

(6) JMC kendi usul kurallarını, sınır ötesi işbirliği yapıları, NIPAC'lar ve Komisyonla istişare içinde tanzim ederek kabul eder.

(7) Her katılımcı IPA III yararlanıcısı, atadığı temsilcilerin sayısına bakılmaksızın eşit oy hakkına sahiptir.

(8) JMC:

(a) tematik öncelikleri, özel hedefleri, hedef yararlanıcıları ve Komisyon tarafından onaylanacak her teklif çağrısının özel odağını belirlemekten sorumludur;

(b) hibe verilmesine ilişkin karar öncesinde yapılan teklif çağrıları aracılığıyla seçilen operasyonların listesini inceler ve listeye ilişkin tavsiye niteliğinde bir görüş sunar. Sözleşme makamı hibelerin verilmesine ilişkin nihai kararı verir;

(c) katılımcı IPA III yararlanıcılarının sınır ötesi işbirliği yapıları tarafından sağlanan bilgilere dayanarak, sınır ötesi işbirliği programında belirlenen her tematik öncelik için belirli amaçların, beklenen sonuçların ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde kaydedilen ilerlemeyi gözden geçirir. İlerleme sınır ötesi işbirliği programında oluşturulan göstergeler ışığında izlenir;

(d) ilgili bulgu ve sonuçlar ile varsa yerinde kontrollerden, izlemeden ve değerlendirmelerden kaynaklanan düzeltici müteakip eylemlere ilişkin önerileri inceler;

(e) sınır ötesi işbirliği programının revize edilmesine yönelik her türlü öneriyi onaylar. Gerektiğinde, 69(7) maddesinde atıfta bulunulan şekilde sınır ötesi işbirliği programında değişiklik yapmak, sınır ötesi işbirliği programının hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve IPA III yardımının etkinliğini, etkililiğini, etkisini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla önerilerde

bulunabilir. JMC sınır ötesi işbirliği programının uygulanmasının nasıl iyileştirileceğine ilişkin önerilerde de bulunabilir;

(f) sınır ötesi işbirliği programına ilişkin iletişim ve görünürlük planını inceler ve onaylar;

(g) 56(2) maddesinde atıfta bulunulan değerlendirme planını inceler ve onaylar;

(h) 80. maddede atıfta bulunulan uygulamaya ilişkin yıllık ve nihai raporları inceler ve onaylar;

(i) Ortak Teknik Sekretaryanın yıllık çalışma planını inceler ve onaylar.

(9) JMC, IPA III ana yararlanıcısının IPA İzleme Komitesine rapor verir.

Madde 79 Ortak Teknik Sekretarya (JTS)

(1) Komisyona, sınır ötesi işbirliği yapılarına, Yönetim Otoritesine ve uygun olduğu üzere JMC'ye yardımcı olmak üzere, her bir sınır ötesi işbirliği programı için bir JTS kurulur. JTS, IPA III ana yararlanıcısında konumludur. JTS diğer katılımcı IPA III yararlanıcısında bir destek ofisine sahip olabilir. JTS ve destek ofisi, Komisyonla aksi yönde mutabakata varıldığı durumlar hariç, Program Alanı içerisinde konumludur.

(2) JTS'nin faaliyeti teknik yardım bütçesinden finanse edilir.

(3) JTS, sınır ötesi işbirliği programına katılan her iki IPA III yararlanıcısından gelen personelden oluşur.

(4) JTS, IPA III ana yararlanıcısının sınır ötesi işbirliği yapısı tarafından yönetilir.

(5) Her yıl sınır ötesi işbirliği yapıları tarafından JTS için bir çalışma planı hazırlanır ve incelenmesi ve onaylanması için JMC'ye gönderilir.

(6) JTS yönetim doğrulamalarına ve değerlendirme komitelerine katılmaz veya katkıda bulunmaz.

(7) JTS diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki görevlerden sorumlu olabilir:

(a) tutanakların taslağının hazırlanması ve dağıtımı dâhil olmak üzere JMC toplantılarını organize etmek;

(b) bilgilendirme günleri ve çalıştaylar düzenleyerek, ortak arayışında ve proje geliştirmede potansiyel başvuru sahiplerine yardımcı olmak; paydaşlardan oluşan bir ağ geliştirmek ve devamlılığını sağlamak;

(c) operasyonların uygulanmasında yararlanıcılara ve ortaklara yardımcı olmak;

(d) sınır ötesi işbirliği operasyonlarının izleme faaliyetlerini hazırlamak, gerçekleştirmek ve bu faaliyetler hakkında rapor vermek;

(e) sınır ötesi işbirliği programının uygulanması hakkında güvenilir bilgi toplamak amacıyla bir sistem kurmak;

(f) sınır ötesi programa ilişkin yıllık ve nihai uygulama raporlarına girdi sağlamak;

(g) Sınır ötesi programa ilişkin tanıtım malzemelerinin yayımlanması ve sınır ötesi program internet sitesinin devam ettirilmesi dâhil, sınır ötesi işbirliği programına ilişkin kamuoyu farkındalığının artırılmasına yönelik bilgilendirme kampanyalarını ve diğer faaliyetleri planlamak ve uygulamak.

BAŞLIK VI RAPORLAMA

Madde 80 Yıllık ve nihai uygulama raporları

(1) III. Başlık kapsamında belirlenen raporlama gerekliliğinin amaçları doğrultusunda, sınır ötesi işbirliği yapıları her sınır ötesi işbirliği programı için yıllık ve nihai uygulama raporu hazırlar. Nihai uygulama raporu son yıllık raporu içerebilir. Bu raporda finansman anlaşmasına ekli model esas alınır.

(2) JMC'nin incelemesi ve onayı sonrasında, raporlar, uygun görüldüğü şekilde IPA III ana yararlanıcısının NIPAC'ına ve NAO'suna gönderilir. IPA III ana yararlanıcısının NIPAC'ı, III. Başlıkta belirtilen raporlama gereklilikleri uyarınca raporları diğer katılımcı IPA III yararlanıcılarının NIPAC'ına ve Komisyona sunar.

KISIM VIII NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 81 İletişim

Komisyon ve IPA III yararlanıcısı arasında programlamaya, programlara ve bunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin bilgi ve belgeler ile programların uygulanmasına ilişkin belgelerin alışverişi mümkün olduğu ölçüde elektronik vasıtalarla yapılır. Komisyon ve IPA III yararlanıcısı veri alışverişine ilişkin düzenlemeler konusunda mutabakata varır ve söz konusu düzenlemeler sektörel anlaşmada veya finansman anlaşmasında belirtilir.

Madde 82 İstişare

(1) Bu Anlaşma'nın icrasıyla veya yorumlanmasıyla ilgili her türlü soru, gerekli hallerde bu Anlaşma'da değişiklik yapılmasına da yol açacak şekilde, Taraflar arasında istişareye tabidir.

(2) Bu Anlaşma'da belirtilen bir yükümlülüğün yerine getirilememesi ve düzeltilmesine yönelik zamanında tedbir alınmaması halinde, Komisyon bu Anlaşma'yı 90. madde uyarınca askıya alabilir.

(3) IPA III yararlanıcısı, IPA III yardımının uygulanmasından tamamen veya kısmen vazgeçebilir. Bu niyet doğrultusunda IPA III yararlanıcısı en az 6 ay öncesinden bildirimde bulunur. Taraflar söz konusu vazgeçme kararının ayrıntılarını yazışmalar ile veya duruma göre ilgili finansman anlaşmasında değişiklik yapmak suretiyle belirler.

Madde 83 Uygulanacak hukuk, ihtilafların çözümü

(1) Bu Sözleşmeden kaynaklanan veya bu Sözleşme ile bağlantılı olarak ortaya çıkan tüm ihtilaflar ve yorum sorunları, AB Hukukuna göre yönetilecek ve yorumlanacaktır.

(2) Anlaşmanın yorumlanması, uygulanması veya geçerliliği ile ilgili bir ihtilaf sulh yoluyla çözülemezse, aşağıdaki hususlara tabi olarak, 2012 tarihli PCA Tahkim Kuralları uyarınca tahkim yoluyla çözülür:

(a) Hakem heyetinin terkibi

500.000 Avro'ya eşit veya üzerindeki hak talepleri için: hakem heyeti üç hakemden oluşur. Her bir taraf, tahkim bildirimi gönderildikten sonra 40 takvim günü içerisinde

bir hakem atar. Taraflarca atanan iki hakem ise hakem heyeti başkanı olarak hareket edecek üçüncü bir hakem atar.

500.000 Avro'nun altındaki hak talepleri için: taraflarca aksi yönde mutabakata varılmadıkça, hakem heyeti bir hakemden oluşur.

Tahkim bildirimi gönderildikten sonra 80 takvim günü içinde hakem heyeti oluşturulmazsa, taraflardan herhangi biri, PCA Sekreteryası'nın veya karşılıklı olarak kabul edilebilir başka bir tarafsız otoritenin gerekli hakemi/hakemleri atamasını talep edebilir.

(b) Tahkim yeri

Hakem heyetinin yeri Lahey, Hollanda'dır.

(c) Dil

Tahkim işlemlerinin dili İngilizce veya Avrupa Birliği'nin karşılıklı olarak kabul edilebilir başka bir resmi dilidir. Taraflarca mutabakata varılması durumunda, kanıtlar başka dillerde sunulabilir.

(d) Usul

Geçici tedbirlere, üçüncü taraf müdahalelerine ve bilirkişi müdahalelerine başvuru yolu kapsam dışı bırakılmıştır.

Taraflardan biri hakem heyetinin bilgi veya materyallere gizli muamele göstermesini talep ederse, karar, bir gerekçeli karar şeklinde ve diğer taraf dinlendikten sonra (gözlemleri sunmak için 10 takvim günü vardır) verilir. Hakem heyeti talebe ilişkin gerekçeleri, bilgilerin niteliğini ve etkili adli korumaya başvurma hakkını değerlendirir. Tahkim heyeti özellikle:

- belirli taahhütlere tabi olarak açıklama yapabilir veya
- açıklama yapılmaması yönünde karar verebilir, ancak bilgilerin veya materyallerin, diğer tarafın kendi görüşlerini anlamlı bir şekilde ifade edebilmesini sağlamaya yetecek bilgiler içeren, gizli olmayan bir sürümünün veya özetinin sunulması yönünde karar verebilir.

Hakem heyetinden davanın kapalı görülmesi talep edilirse, karar, diğer taraf dinlendikten sonra (gözlemleri sunmak için 10 takvim günü vardır) verilir. Hakem heyeti talebe ilişkin gerekçeleri ve (varsa) diğer tarafın itirazlarını dikkate alır.

Hakem heyetinin Avrupa Birliği hukukunu yorumlaması veya uygulaması talep edilirse, hakem heyeti işlemleri durdurur ve Fransız Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 1460 ve 1505. maddeleri uyarınca, "Paris Yüksek Mahkemesi Başkanından" (Président du Tribunal de grande instance de Paris, "juge d'appui"), Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 267. maddesi uyarınca Avrupa Birliği Adalet Divanından bir ön karar talep etmesini ister. Hakem heyeti huzurundaki işlemler, juge d'appui tarafından karar verildiğinde kaldığı yerden devam eder. Adalet Divanının ve juge d'appui'nin kararı hakem heyeti için bağlayıcıdır.

Tahkim kararı nihai ve taraflar için bağlayıcıdır ve taraflarca gecikmeksizin yerine getirilir.

Ancak her iki taraf da geçerli ulusal hukuka dayalı olarak kararın Lahey Temyiz Mahkemesi (Gerechtshof Den Haag) tarafından gözden geçirilmesini talep edebilir. Bu durumda bu usulün sonuna kadar tahkim kararı, nihai bir karar sayılmaz. Gözden

geçirme incelemesini gerçekleştiren mahkemenin kararı hakem heyeti için bağlayıcıdır.

(e) Masraflar

Tahkim masrafları aşağıdakilerden oluşur:

- hakemlerin ücretleri ve makul giderleri
- bilirkişilerin ve tanıkların hakem heyeti tarafından onaylanan makul masrafları ve giderleri ve
- PCA Sekreteryası'nın tahkim işlemlerine ilişkin ücretleri ve giderleri (örneğin yeme-içme servisi, kâtiplerin ihtiyaçlarının karşılanması, oda hizmetleri, çeviri).

Hakemlerin ücretleri aşağıdaki tutarları aşmaz:

- İhtilaflı tutar 1.000.000 Avro'nun altında ise, hakem başına 30.000 Avro
- İhtilaflı tutar 1.000.000 Avro'nun üzerinde ise, ihtilaflı tutarın %9'u, her halükarda hakemlerin ücretleri 300.000 Avro'yu aşmaz.

Tahkim masrafları, aksi yönde mutabakata varılmadıkça, taraflar arasında eşit olarak paylaşılır.

Taraflar, kendi yasal temsil masraflarını ve tahkimle ilgili olarak yaptıkları diğer masrafları kendileri karşılar.

(f) Ayrıcalıklar ve bağışıklıklar

2012 tarihli PCA Tahkim Kuralları uyarınca tahkim yoluna başvurma mutabakatı, tarafların herhangi birinin sahip olduğu ayrıcalıklardan veya bağışıklıklardan feragat teşkil etmez ve o şekilde yorumlanamaz.

Madde 84 Üçüncü taraflarla ihtilaflar

(1) Sözleşmenin tarafları arasında sözleşmeden kaynaklanan ihtilaflarla ilgili olarak IPA III tarafından finansmanı sağlanan bir sözleşmede yetkili mahkeme olarak belirlenen mahkemenin yargı yetkisine halel gelmeksizin; Birlik'in bağışıklığından açıkça feragat ettiği haller dışında; Avrupa Komisyonu ve/veya IPA III yararlanıcısı ile üçüncü taraf veya üçüncü taraflar arasında doğrudan veya dolaylı olarak işbu Anlaşma kapsamında IPA III yararlanıcısına IPA III yardımının sağlanmasıyla ilgili uyuşmazlıklarda Birlik, Türkiye Cumhuriyeti'nde, yasal süreçlerden ve bu Anlaşma'nın 83. maddesinde öngörülen haller haricinde tahkim de dâhil olmak üzere davadan bağışık olur.

(2) Türkiye Cumhuriyeti'nde bulunan bir mahkeme veya idari merci önündeki tüm hukuki veya idari süreçlerde IPA III yararlanıcısı bu bağışıklığı savunur ve Birlik'in çıkarlarını tamamıyla dikkate alan bir tutum benimser. Gerekli hallerde, IPA III yararlanıcısı ve Komisyon, benimsenecek tutum konusunda önceden istişarede bulunarak ilerler.

Madde 85 Bildirimler

(1) Bu Anlaşma'yla bağlantılı tüm iletişimler yazılı olarak ve İngilizce yapılır. Her bir iletişim imzalanır ve asıl belge veya taranmış asıl belge olarak sunulur.

(2) Bu Anlaşma'yla bağlantılı tüm iletişimler aşağıdaki adreslere gönderilir:

Komisyon adına:

Avrupa Komisyonu
Komşuluk ve Genişleme Müzakereleri Genel Müdürlüğü

Rue de la Loi 15
B-1049 Brüksel, Belçika
E-posta: NEAR-B@ec.europa.eu

IPA III yararlanıcısı adına:

Ulusal IPA Koordinatörü
Dışişleri Bakanlığı – Avrupa Birliği Başkanlığı
Mustafa Kemal Mah
2082 Cad. No: 5
Ankara, Türkiye
E-posta:byabokm@ab.gov.tr

Madde 86 Ekler

Bu Anlaşma'nın Ekleri bu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını teşkil eder.

Madde 87 Yürürlük

Bu Anlaşma, Tarafların sonuncusunun, kendi ulusal mevzuatı ya da usulü uyarınca onayını diğer Tarafa yazılı olarak bildirdiği gün yürürlüğe girer.

Madde 88 Çerçeve anlaşmanın IPA II için uygulanabilirliği

Komisyon ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanmış olan çerçeve anlaşmalar, daha önceki katılım öncesi araçlar kapsamında kabul edilmiş olan yardım için, söz konusu yardım ilgili çerçeve anlaşmalarının hükümleri uyarınca tamamlanana dek geçerliliğini korur.

Madde 89 Değişiklik

Bu Anlaşma, Katılım Öncesi Yardım Aracının ara dönem değerlendirmesini müteakip gözden geçirilir.

Taraflarca yapılmasına karar verilen herhangi bir değişiklik yazılı olarak yapılır ve bu Anlaşma'nın bir parçasını oluşturur. Söz konusu değişiklikler 87. maddede belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer. Komisyon, A Eki hariç olmak üzere Ekleri tek taraflı olarak değiştirebilir veya güncelleyebilir.

Madde 90 Komisyon tarafından askıya alınma ve fesih

(1) Bu Anlaşma, Komisyon tarafından askıya alınmadıkça ya da Taraflardan herhangi biri tarafından yazılı bildirimle feshedilmedikçe süresiz olarak yürürlükte kalır. Komisyon tarafından askıya alınma durumu, aksi bildirilmedikçe derhal yürürlüğe girer. Fesih, yazılı bildirim tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

(2) Bu Anlaşma Komisyon tarafından askıya alındığında veya Taraflardan herhangi biri tarafından feshedildiğinde, IPA tarafından finansmanı sağlanan özel sözleşmeler kapsamında edinilen haklara riayet edileceği hususu hariç olmak üzere, halen uygulama sürecinde olan her türlü yardım, sırasıyla Komisyon tarafından askıya alınır veya feshedilir.

Madde 91 Kısıtlayıcı AB Tedbirleri

(1) Tanımlar

(a) "Kısıtlayıcı AB Tedbirleri", Avrupa Birliği Antlaşması (ABA) veya Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma (ABİA) uyarınca kabul edilen kısıtlayıcı tedbirlerdir.

(b) "Kısıtlanmış Kişi", AB tarafından Kısıtlayıcı AB Tedbirlerine tabi olarak belirlenmiş kuruluş, kişi veya kişi gruplarıdır[17].

(2) Taraflar, tüm ilişkilerinde, AB hukuku kapsamında hiçbir AB fonunun veya ekonomik kaynağın Kısıtlanmış Kişilere veya onların yararına doğrudan veya dolaylı olarak sağlanmayacağını kabul eder.

(3) IPA III yararlanıcısı, AB yaptırımlar listesinde bulunduğu doğrulanmış hiçbir işlemin doğrudan veya dolaylı olarak AB finansmanından yararlanmamasını sağlar. IPA III yararlanıcısı bu yükümlülüğü aşağıdaki şekillerde yerine getirmeyi taahhüt eder:

(a) ilgili sözleşmeleri akdetmeden önce ve ilgili sözleşmeler kapsamında ödemeler yapmadan önce, IPA III yararlanıcısının doğrudan bir sözleşmeye dayalı ilişkisinin bulunduğu veya bulunmasının beklendiği her Yüklenici, Hibe Yararlanıcısı ve Nihai Alıcıya ilişkin, söz konusu alıcının bir Kısıtlanmış Kişi olup olmadığını değerlendirmek amacıyla AB yaptırımlar listesi üzerinden bir tarama gerçekleştirerek,

(b) risk esaslı yaklaşıma dayalı olarak, AB finansmanını dolaylı olarak alacak hiçbir kuruluşun bir Kısıtlanmış Kişi olmadığına ilişkin bir tarama gerçekleştirerek veya (bir ardıl doğrulamayı da içerebilecek) başka uygun yöntemlerle.

(4) IPA III yararlanıcısının, AB finansmanının alıcılarından herhangi birinin (doğrudan veya dolaylı), bir Kısıtlanmış Kişi olduğunu değerlendirmesi halinde, IPA III yararlanıcısı bu durumu derhal Komisyona bildirir.

(5) Yukarıdaki 3. bentteki yükümlülüğe halel gelmeksizin, Komisyon, IPA III kapsamındaki Birlik mali yardımının kullanımının Kısıtlayıcı AB tedbirlerini ihlal ettiği veya etmiş olduğu yönünde bir değerlendirmede bulunursa, ilgili tutarlar IPA III kapsamında Birlik mali yardımından yararlanmaya uygun olmaz. Bu husus, Komisyonun sahip olabileceği, bu ihlalden etkilenen eylemi askıya alma veya feshetme, Komisyon tarafından katkıda bulunulan her türlü AB finansmanını geri

---

17 www.sanctionsmap.eu. Yaptırım haritası, yaptırım rejimlerinin tanımlanmasına ilişkin bir BT aracıdır. Yaptırımların kaynağı, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde (ABRG) yayımlanan yasal düzenlemelerden kaynaklanmaktadır. Yayımlanan yasal düzenlemeler ile internet sitesindeki güncellemeler arasında uyuşmazlık olması halinde, ABRG'deki versiyon geçerlidir.

alma veya bu mali çerçeve ortaklık anlaşmasını askıya alma veya feshetme hakkına halel getirmez.

(6) Düzeltici tedbirler ölçülülük ilkesine uygun olarak belirlenecektir. Düzeltici tedbirler sadece bir alıcının Kısıtlanmış Kişi olduğu süre içinde kendisine veya onun yararına sağlanan AB finansmanı için geçerlidir.

(7) Bu madde, Kısıtlayıcı AB Tedbirlerinde bulunan istisnalara halel getirmez.

Bu Anlaşma, İngilizce olarak iki asıl nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti hükümeti adına ve namına, Ankara'da, 17.10.2022 tarihinde imzalanmıştır.

İmzalayan:_____

Sn. Faruk Kaymakcı

Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Avrupa Birliği Başkanı, Ulusal IPA Koordinatörü

Komisyon adına ve namına, Brüksel'de, 06.10.2022 tarihinde imzalanmıştır

İmzalayan:_____

Sn. Henrike Trautmann

Direktör Vekili

EK A

10. madde uyarınca, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında tesis edilen yapıların ve otoritelerin görev ve sorumlulukları

Kloz 1 Genel hükümler

(1) 10. madde uyarınca IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında tesis edilen yapıların ve otoritelerin bu Ekte belirlenen görev ve sorumlulukları, bu Anlaşma'nın hükümlerinden kaynaklanmaktadır.

(2) Bu görev ve sorumlulukların uygulamada nasıl yerine getirildiğine ilişkin ayrıntılar aşağıdakilerde bilahare tanımlanabilir:

(a) 9. madde uyarınca akdedilen sektörel anlaşmalar;

(b) 8. madde uyarınca akdedilen finansman anlaşmaları;

(c) 70. madde uyarınca akdedilen, doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimine ilişkin IPA III yararlanıcıları arasında yapılan ikili düzenlemeler;

(d) 11(3) maddesinin (a) bendi uyarınca akdedilen, yapıların ve otoritelerin hak ve yükümlülüklerinin detaylandırıldığı resmi çalışma düzenlemeleri;

(e) 12(3) maddesinin (a) bendi uyarınca iç kontrol sisteminin kurulması;

(f) bu yapı ve otoriteleri içeren, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında IPA III yardımının uygulanmasıyla ilgili olan her türlü diğer ilişki.

(3) 2. paragrafta listesi verilen kaynaklar, 10. madde uyarınca tesis edilen yapı ve otoritelerin ek görev ve sorumluluklarını içerebilir.

Kloz 2 Tüm yapılar ve otoriteler

10(1) maddesinin (a) ila (d) bentleri uyarınca IPA III yararlanıcısında tesis edilen yapılar ve otoriteler, ilgili yetki ve salahiyetleri dâhilinde aşağıdaki görev ve sorumlulukları yerine getirir:

(1) 5(2) maddesi uyarınca, ilkeleri, IPA III kapsamında Birlik mali yardımına uygulamak ve teşvik etmek;

(2) sorumlulukları kapsamındaki işlemlerin yasallığını ve usule uygunluğunu sağlamak;

(3) 12(2) maddesi uyarınca güvenilir mali yönetim, şeffaflık ve ayrımcılık yapmama ilkelerini gözetmek;

(4) 12(2) ve 12(3) maddeleri uyarınca, Avrupa Birliği'nin mali çıkarları için, Komisyon IPA III fonlarını doğrudan uyguladığı zaman öngörülen koruma seviyesine eşdeğer bir koruma seviyesi sağlamak;

(5) Ek B uyarınca iç kontrol çerçevesine uyumu sürdürmek;

(6) kendi yapı ve iş süreçlerinin iç denetimini sağlamak;

(7) bağlı kuruluşları denetlemek;

(8) yeterli şekilde görev ayrımını sağlayarak bunu gözetmek;

(9) 51. madde uyarınca usulsüzlükler, dolandırıcılık, yolsuzluk ve çıkar çatışmasıyla mücadeleye yönelik etkili ve orantılı tedbirleri uygulamaya koymak;

(10) 50(4) maddesi uyarınca, OLAF dâhil olmak üzere, Komisyonun ajans veya temsilcilerinin IPA III tarafından finanse edilen öğelere ait tüm ilgili belge ve hesapları denetleyebilmelerini sağlamak;

(11) 50(4) maddesi uyarınca, Avrupa Sayıştayı'nın IPA III yardımının kullanımına ilişkin denetimler gerçekleştirmesine yardımcı olmak;

(12) kişisel verilerin 12(3) maddesinin (f) bendi ve 25. madde uyarınca, (AB) 2018/1725 ve (AB) 2016/679 sayılı Tüzüklerde atıfta bulunulan koruma seviyesine eşdeğer bir seviyede korunması sağlamak;

(13) 12(2) maddesi ile 23 ve 24. maddeler uyarınca, IPA III yardımının tanıtımını, şeffaf customs duties lığını, stratejik iletişimini ve görünürlüğünü sağlamak;

(14) 27 ve 28. maddeler uyarınca, IPA III yararlanıcısının sorumlu otoriteleriyle, eylemlerin uygulanması ve sözleşmelerin icrası ile vergiler, gümrük vergileri ve diğer mali harçlar hakkındaki kuralların uygulanmasına yönelik imkânların sunulmasını kolaylaştırmak;

(15) 52, 53 ve 78. maddeler uyarınca, izleme komitelerine katılmak ve çalışmalarını desteklemek için gerekli tüm bilgileri bu komitelere sunmak;

(16) 55 ve 56. maddeler uyarınca, değerlendirme görevlerini desteklemek ve değerlendirmelerin yapılması için gerekli olan veri ve ilgili bilgilere erişimi kolaylaştırmak;

(17) 32 ve 49. maddeler uyarınca, yeterince ayrıntılı bir denetim izi sağlanması amacıyla belge ve bilgileri saklamak;

(18) 6(1) maddesinin (d) bendi uyarınca, IPA III yardımının uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli tüm diğer adımları atmak.

Kloz 3 Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC)

(1) 6. madde uyarınca, NIPAC, IPA III yararlanıcısındaki IPA III yardımına ilişkin genel bir koordinasyon rolüne sahiptir.

(2) NIPAC; IPA III yararlanıcısı tarafından yardımın programlanmasına ilişkin genel sorumluluğu taşır. Bu kapsamda, NIPAC:

(a) 6(1) maddesinin (a) bendi uyarınca, IPA III yardımının kullanımı ile genel katılım süreci arasında yakın bir bağlantı sağlar;

(b) 16(3) maddesi uyarınca, bir stratejik cevabın hazırlanmasını koordine eder ve bu yanıtı Komisyona sunar;

(c) 16(3) maddesi uyarınca, eylem belgelerinin hazırlanmasını koordine eder;

(d) 16(5) maddesi uyarınca operasyonel programların ve 69. madde uyarınca sınır ötesi işbirliği programlarının programlama belgelerinin hazırlanmasını koordine eder;

(e) 17 ve 69. maddeler uyarınca, IPARD Yönetim Otoritesinin, bir kopyası NIPAC'a verilmek üzere, Komisyona değişiklikler yapılmasını önereceği IPARD III programları hariç program değişikliklerinin hazırlanmasını koordine eder.

(f) 16(6) maddesi uyarınca, büyük projeleri değerlendirilmek üzere Komisyona sunar;

(g) 16(4) maddesi uyarınca, ilgili kamu kuruluşları ve ekonomik, sosyal ve çevresel ortaklar, sivil toplum kuruluşları ve yerel otoriteler gibi paydaşlarla usulüne uygun bir şekilde istişarede bulunulmasını ve bunların IPA III yardımı ile ilgili bilgilere zamanında erişmesini sağlar.

(3) NIPAC aşağıdaki yönetim ve kontrol görevlerinden sorumludur:

(a) 52, 53 ve 78. maddeler uyarınca, izleme komitelerinin kurulması, işleyişi ve paydaşların bu komitelere katılımı;

(b) 55 ve 56. maddeler uyarınca IPA III yararlanıcısındaki faaliyetlerin değerlendirilmesi ve verilere erişim.

(4) NIPAC, 59 ve 60. maddelerde belirlenen raporlama gerekliliklerine uyum sağlar.

Kloz 4 Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO/UYG)

(1) NAO, IPA III yararlanıcısında IPA III yardımının mali yönetimine ve harcamaların yasallığı ve usule uygunluğuna ilişkin genel sorumluluğu taşır.

(2) NAO, IPA III yararlanıcısında IPA III yönetim ve kontrol sisteminin kurulması ve işleyişine ilişkin genel sorumluluğu taşır. Bu kapsamda, NAO:

(a) 13(1) ve 13(2) maddeleri uyarınca, IPA III yararlanıcısına belirli bir programa ilişkin bütçe uygulama görevlerinin verilmesi için bir talep hazırlar ve bu talebi Komisyona sunar;

(b) 12(4) maddesi uyarınca, IPA III yararlanıcısına verilen bütçe uygulama görevleriyle ilgili sistem, kural veya usullerdeki önemli değişiklikleri gecikmeksizin Komisyona bildirir;

(c) yapıların ve otoritelerin 12(2) ve 12(3) maddelerinin ve B Ekinin gerekliliklerini sürekli olarak yerine getirmelerini izler;

(d) 14(1) maddesi uyarınca, bir kopyası NIPAC'a ve Denetim Otoritesine iletilmek üzere, bu gerekliliklerin yerine getirilmemesi durumu konusunda Komisyonu bilgilendirir ve yapılan ödemelere veya imzalanan sözleşmelere ilişkin her türlü uygun koruma tedbirlerini alır;

(e) 12(2) ve 12(3) maddelerinin ve B Ekinin gerekliliklerinin yenilenmiş haliyle yerine getirilmesini sağlamak için gerekli tüm adımları atar.

(f) Denetim Otoritesi, Komisyon veya Avrupa Sayıştayı tarafından gerçekleştirilenler dâhil, IPA III yönetim ve kontrol sistemi ile ilgili tüm dış doğrulama ve denetimlerin sonuçlarını dikkate alır ve IPA III yönetim ve kontrol sisteminin uyumunu ve etkililiğini iyileştirmek amacıyla ilgili eylem planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını koordine eder;

(g) 51(2), (3) ve (4) maddesi uyarınca, şüphelenilen usulsüzlük, dolandırıcılık, yolsuzluk ve çıkar çatışması vakalarının soruşturulmasını ve bunların etkili bir şekilde ele alınması ile ilgili kontrol ve raporlama mekanizmasının işleyişini sağlar;

(h) 50(2) maddesinde atıfta bulunulan dolandırıcılıkla mücadele koordinasyon birimine, şüphelenilen usulsüzlük ve dolandırıcılıkları doğrudan raporlama imkânı verir ve vakaların mükerrer şekilde raporlanmasını veya raporlanmama durumunu önlemek için bu birimle usulsüzlüklerin raporlanmasına ilişkin düzenli olarak iletişimde olur.

(3) NAO, mali yönetim alanında:

(a) 58(2) maddesi uyarınca, IPA III yararlanıcısı tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında uygulanan her IPA III programı/eylemi/operasyonu için doğru, tam ve güvenilir muhasebe kayıtlarını elektronik formda kaydetmek ve saklamak için tahakkuk bazlı bir muhasebe sistemi kurar;

(b) avro hesapları sistemini organize eder ve yönetir;

(c) 33(3) maddesi uyarınca, Komisyona muhtemel ödeme taleplerine ilişkin bir tahmin gönderir;

(d) 33, 34, 35 ve 36. maddeler uyarınca, Komisyona ödeme talepleri gönderir ve Komisyondan ödemeleri alır.

(e) ortak finansman unsurlarının mevcudiyetini, doğruluğunu ve uygunluğunu sağlar;

(f) Komisyondan ve kamu ortak finansmanından alınan fonları, daha sonra IPA III yardımının alıcılarına aktarılmak üzere, mali yönetiminden sorumlu Ara Kurumların kullanımına sunar;

(g) 33(8) maddesi uyarınca, fonların Komisyondan geç aktarılması veya Komisyon tarafından geri alma emirlerinin yayımlanmasından kaynaklanan muhtemel eksikliklerle başa çıkmak için yeterli kaynakların mevcudiyetini ve kullanılabilirliğini sağlar;

(h) gerekli hallerde, kambiyo işlemleri gerçekleştirir;

(i) 41. madde uyarınca mali düzenlemeler yapar;

(j) 44. madde uyarınca, mali düzeltmelere ilişkin usullerde yorumlar ve bilgiler sağlar;

(k) 38 ve 39. maddeler uyarınca, Komisyonun ödemeleri kesme veya askıya alma niyeti hakkında gözlemler sunar ve gerekli hallerde düzeltici tedbirler uygular;

(l) 40 ve 46. maddeler uyarınca, Komisyon tarafından yayımlanan geri alma emirlerini müteakip fonları Birlik bütçesine iade eder;

(4) NAO, 61. maddede belirlenen raporlama gerekliliklerine uyar.

Kloz 5 Yönetim Yapısı (MS), NAO Destek Ofisi (NAOSO) ve Muhasebe Birimi (AB)

(1) Yönetim Yapısı, NAO Destek Ofisinden ve Muhasebe Biriminden oluşur.

(2) Muhasebe Birimi, IPA III yararlanıcısının merkezi bütçe yetkisine sahip bakanlığında bulunur ve merkezi hazine kuruluşu olarak hareket eder.

(3) NAO Destek Ofisi 4(2) klozunda belirlenen görevlerin icrasında NAO'yu destekler.

(4) Muhasebe Birimi 4(3) klozunda ve 61(5) maddesinde belirlenen görevlerin icrasında NAO'yu destekler.

(5) NAO Destek Ofisi ve Muhasebe Birimi, IPA III yararlanıcısında IPA III yardımının uygulanması için kurulan yönetim, kontrol ve mali yönetim sisteminin uyumunu, bütünlüğünü, etkililiğini ve etkinliğini sağlamak amacıyla işbirliği yapar.

Kloz 6 Yönetim Otoritesi (MA)

(1) Her bir programın Yönetim Otoritesi, programın genel yönetiminden sorumludur.

(2) Yönetim Otoritesi, programın mali yönetim görevlerini yürütmek üzere bir veya daha fazla Ara Kurum (mali yönetimden sorumlu Ara Kurumlar) belirler.

(3) Mali yönetim görevleri, Yönetim Otoritesinden ayrılır. Mali yönetimden sorumlu Ara Kurum, program dâhilindeki mali kararları özerk bir şekilde alır.

(4) Yönetim Otoritesi, mali yönetimden sorumlu Ara Kurumların ifasını, bunların program dâhilinde mali kararlar alma hususundaki özerkliklerine gereken saygıyı göstererek denetler.

(5) Bir programın Yönetim Otoritesi, IPA III yararlanıcısının hükûmetinin veya idaresinin sisteminde sorumlu olduğu politika alanının yönetim görevlerini yürütmek üzere bir veya daha fazla Ara Kurum (politika yönetiminden sorumlu Ara Kurumlar) belirleyebilir.

(6) Yönetim Otoritesi politika yönetiminden sorumlu Ara Kurumların çalışmalarını denetler.

(7) Programları etkili bir şekilde yönetmek için, Yönetim Otoritesi uygun olduğu üzere 2, 3(2), 3(3), 4(2) ve 7(2) klozlarında program seviyesinde belirlenen görevleri yerine getirebilir.

(8) Yönetim Otoritesi 62. maddede belirlenen raporlama gerekliliklerine uyar.

Kloz 6a IPA Kırsal Kalkınma (IPARD) Yönetim Otoritesi

(1) IPARD Yönetim Otoritesi, sektörel anlaşmada daha fazla detaylandırılacak olan IPARD III programını hazırlamaktan ve uygulamaktan sorumludur.

(2) IPARD Yönetim Otoritesi, görevlerini IPARD III programının etkili bir şekilde uygulanması amacıyla yerine getirir.

(3) 10(1) maddesinin (d) bendi uyarınca, aynı zamanda aşağıdakilerden de sorumludur:

(a) IPARD III programının ve Komisyon tarafından talep edilenler dâhil her türlü değişikliğin taslağını hazırlamak;

(b) IPARD Ajansı ile işbirliği içerisinde IPARD III programında tanımlanacak tedbirlerin kontrol edilebilirliği ve doğrulanabilirliği;

(c) IPARD III programı kapsamındaki her başvuru çağrısı dâhilindeki tedbirlerin ve bunların zamanlamasının, uygunluk koşullarının ve her çağrı ve her tedbir başına mali tahsisin seçimi. Kararlar IPARD Ajansı ile mutabık kalınarak alınır;

(d) IPARD III'ün uygulanmasına ilişkin uygun ulusal yasal dayanağın mevcut olmasını ve gerektiğinde güncellenmesini sağlamak;

(e) 53. maddede atıfta bulunulan sektörel izleme komitesinin çalışmasına, özellikle IPARD III programının uygulanmasının kalitesinin izlenmesine yönelik gerekli belgeleri sağlayarak yardımcı olmak.

(4) IPARD Yönetim Otoritesi, aynı zamanda IPARD Ajansı tarafından sunulacak bilgilere de dayalı olarak IPARD III programının ilerlemesi hakkında mali ve istatistiki bilgi toplamak için bir raporlama ve bilgi sistemi kurar ve bu verileri, Türkiye Cumhuriyeti ve Komisyon arasında mutabık kalınan düzenlemeler uyarınca, mümkün olduğu

durumlarda verilerin Komisyon ile alışverişine imkân veren ve NAO tarafından kurulacak olan raporlama ve bilişim sistemi ile bağlantılı bilgisayarlı sistemler kullanarak IPARD III izleme komitesine iletir.

Raporlama ve bilişim sistemi 59. maddede atıfta bulunulan yıllık ve nihai uygulama raporlarına katkıda bulunmalıdır.

(5) IPARD Yönetim Otoritesi, IPARD III programına ilişkin değişiklikleri, IPARD Ajansıyla istişare ettikten sonra ve IPARD III izleme komitesiyle mutabık kalınmasını müteakip, bir kopyası da NIPAC'a verilmek üzere Komisyona önerir. IPARD Yönetim Otoritesi, Komisyon tarafından IPARD III programında değişiklik yapılmasına yönelik bir karar alınmasını müteakip uygun idari değişikliklerin yapılması gerekli olduğunda, ilgili otoritelerin bu değişikliklerin yapılmasına ihtiyaç olduğu konusunda bilgilendirilmelerini sağlamaktan sorumludur.

(6) Her yıl, IPARD Yönetim Otoritesi, Teknik Yardım tedbiri kapsamında amaçlanan operasyonlara ilişkin, mutabakata varmak üzere IPARD III izleme komitesine sunulacak bir eylem planı tanzim eder.

(7) IPARD Yönetim Otoritesi 56. madde uyarınca bir değerlendirme planı tanzim eder. Bu plan, 53. maddede atıfta bulunulduğu üzere, IPARD III programının Komisyon tarafından kabul edilmesinden sonra en geç bir yıl içerisinde sektörel izleme komitesine sunulur. IPARD Yönetim Otoritesi, bu planın uygulanmasında kaydedilen ilerleme hakkında IPARD III izleme komitesine ve Komisyona rapor verir.

(8) IPARD Yönetim Otoritesi, 24. madde uyarınca görünürlük ve iletişim faaliyetlerinin tutarlı bir planını tanzim eder ve sektörel izleme komitesinden tavsiye aldıktan sonra Komisyonla istişare eder ve Komisyonu bilgilendirir. Bu plan özellikle, Birlik'in IPARD III programında ve sonuçlarında oynadığı rol hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesine ilişkin alınan ve alınacak olan inisiyatifleri gösterir.

(9) Görevlerinin bir kısmı başka bir birime devredildiğinde, IPARD Yönetim Otoritesi güvenilir mali yönetim ilkesi uyarınca bu görevlerin yönetimi ve uygulanmasına ilişkin olarak tamamen sorumlu olmaya devam eder.

Kloz 6b IPA Kırsal Kalkınma (IPARD) Ajansı

(1) IPARD Ajansına, sektörel anlaşmada daha fazla detaylandırılacak olan görev ve sorumluluklar tahsis edilir.

10(1) maddesi uyarınca, aynı zamanda aşağıdakilerden de sorumludur:

(a) IPARD III programındaki tedbirlerin kontrol edilebilirliği ve doğrulanabilirliği hakkında Yönetim Otoritesine bir doğrulama sunmak;

(b) 6a(3)(c) ve 8(2)(c) klozlarında ele alınan hususlar hakkında Yönetim Otoritesiyle önceden mutabık kalarak başvuru çağrılarında bulunmak ve uygunluğa ilişkin hüküm ve koşulları tanıtmak;

(c) uygulanacak projeleri seçmek;

(d) bu yükümlülüklere uyulmaması halinde muhtemel yaptırımlar hakkında bilgi dâhil IPARD Ajansı ve alıcılar arasında sözleşmeye dayalı yükümlülükleri yazılı olarak belirlemek ve gerekli hallerde işe başlama onayının yayınlanması. IPARD Ajansı, bu Anlaşma kapsamında, belirli bir tedbir için, Türkiye Cumhuriyeti'nin

bu tedbire yönelik olarak ardıl bir IPARD III programı kapsamında sözleşme yapmaya veya taahhütler akdetmeye başladığı tarihe kadar sözleşme yapmaya veya taahhütler akdetmeye devam edebilir;

(e) uygulanmakta olan projelerin ilerlemesini sağlamak için izleme eylemi;

(f) uygulanmakta olan tedbirlerin ilerlemesi hakkında göstergelere göre raporlama;

(g) alıcının Birlik'in projeye katkısından haberdar edilmesini sağlamak;

(h) usulsüzlüklerin ulusal seviyede raporlanmasını sağlamak;

(i) NAO'nun, Yönetim Yapısının ve IPARD Yönetim Otoritesinin bu görevleri yerine getirmeleri için gerekli tüm bilgileri almalarını sağlamak;

(j) 23. maddede atıfta bulunulan tanıtımla ilgili yükümlülüklere uyumu sağlamak.

(2) Normal olarak önemli bir net gelir getirmesi beklenecek türdeki altyapı projelerine yatırım yapılmasına ilişkin olarak, IPARD Ajansı bir potansiyel alıcı ile sözleşmeye dayalı düzenlemeler akdetmeden önce, projenin bu tür bir proje olup olmadığını değerlendirir. Projenin bu tür bir proje olduğu sonucuna varılabildiği durumlarda, IPARD Ajansı tüm kaynaklardan gelen kamu yardımının projeyle ilgili olan ve Birlik ortak finansmanı için uygun görülen masrafların toplamının %50'sini aşmamasını sağlar.

(3) IPARD Ajansı, IPARD III programı kapsamındaki bir proje için tüm kaynaklardan verilen kamu yardımının kamu harcamasına ilişkin azami tavanları aşmamasını sağlar.

Kloz 7 Politika yönetiminden sorumlu Ara Kurum (IBPM)

(1) Belirlendiği durumlarda, politika yönetiminden sorumlu Ara Kurum, IPA III yararlanıcısının hükûmetinin veya idaresinin sisteminde sorumlu olduğu tüm hususlarda Yönetim Otoritesini destekler.

(2) Belirlendiği durumlarda, politika yönetiminden sorumlu Ara Kurum, programın programlanması, uygulanması, yönetimi ve kontrolünde teknik uzmanlık sağlar. Bu kapsamda, politika yönetiminden sorumlu Ara Kurum:

(a) finansmana ilişkin operasyonlar önerir ve programlama belgelerinin taslağını hazırlar;

(b) ihale çağrılarını ve teklif çağrılarını başlatmak için gerekli teknik belgeleri hazırlar ve açıklama taleplerine verilecek cevapların hazırlanmasına yardım eder;

(c) değerlendirme komitelerinin oy verme hakkına sahip üyelerini görevlendirir;

(d) uygulaması devam eden eylem ve sözleşmelerin çıktılarını özümsemek amacıyla uzmanlardan oluşan bir ekip kurar veya bu tür bir ekibin kurulmasında Yönetim Otoritesini destekler;

(e) eylem ve sözleşmelerin teknik yönlerini izler;

(f) sözleşmeli hizmetlerin sunulduğunu, malzemelerin teslim edilip kurulduğunu, yapım işlerinin sonuçlandırıldığını ve eylemlerin gerçekleştirildiğini teyit eder;

(g) politika yönetiminden sorumlu Ara Kurumun teknik uzmanlığına bağlı her türlü diğer görevi yapar veya her türlü diğer talebi destekler.

Kloz 8 Mali yönetimden sorumlu Ara Kurum (IBFM)

(1) Diğer yapı ve otoritelerle işbirliğinde, mali yönetiminden sorumlu Ara Kurum:

(a) finansmana ilişkin faaliyetlerin, program, eylem, ihale çağrısı ve teklif çağrısı için geçerli usul ve kriterlere uygun olarak teklif edilmesini sağlar;

(b) sözleşme icrasının idari, mali, teknik ve fiziki yönleri dâhil, sözleşme seviyesinde izleme gerçekleştirir;

(c) alıcılara yapılan ödemelerin Birlik'in ve IPA III yararlanıcısının hukukuna, program gerekliliklerine ve sözleşme şartlarına uygun olduğunu doğrular;

(2) Mali yönetiminden sorumlu Ara Kurum, aşağıdaki görevleri özerk bir şekilde yerine getirir:

(a) 18, 19 ve 22. maddeler uyarınca satın alım usullerini, hibelerin verilmesine ilişkin usulleri ve diğer sözleşme yapma usullerini yönetmek;

(b) finansmana ilişkin faaliyetlerin, program, eylem, ihale çağrısı ve teklif çağrısı için geçerli usul ve kriterlere uygun olarak seçilmesini sağlamak;

(c) sözleşmeler ve zeyilnameler akdetmek;

(d) IPA III yardımı alıcılarına yapılacak ödemelere yetki vermek;

(e) IPA III yardımı alıcılarından geri alımlara yetki vermek.

Kloz 9 Denetim otoritesi (AA)

(1) IPA III yararlanıcısı, 10(1) maddesinin (a) ila (d) bentlerinde atıfta bulunulan yapı ve otoritelerden işlevsel olarak bağımsız bir kamu kuruluşu olacak olan Denetim Otoritesini belirler. Denetim Otoritesi gerekli mali özerkliğe sahiptir.

(2) Denetim Otoritesi başkanı, gerekli görevleri ifa etmek için denetim alanında yeterli beceri, bilgi ve deneyime sahip olur.

(3) Denetim Otoritesi tarafından gerçekleştirilen denetim çalışması, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilir. Çalışma, sistemlerin denetimlerini, operasyonlar üzerindeki denetimleri ve hesapların denetimlerini içerir.

(4) Her yıl Kasım sonuna kadar, Denetim Otoritesi, Komisyona, bir kopyası NAO'ya verilmek üzere, G Ekinde belirtilen modele uygun risk değerlendirmesine dayalı bir denetim stratejisi sunar. Denetim stratejisi müteakip üç mali yılı kapsar ve yıllık olarak güncellenir. Denetim stratejisine ilişkin ek özel gereklilikleri, sektörel anlaşmalarda veya finansman anlaşmalarında belirtilebilir.

(5) Komisyon; denetim çalışması, raporlar ve görüşlere ilişkin metodoloji hakkında ek rehberlik sağlayabilir.

(6) Denetim Otoritesi, 63. maddede belirlenen raporlama gerekliliklerine uyar.

EK B

İÇ KONTROL ÇERÇEVESİ

Yararlanıcı ülkeler tarafından doğrudan olmayan yönetim kapsamında IPA III iç kontrol çerçevesinin bileşenleri, ilkeleri ve özellikleri

I. KONTROL ORTAMI

Kontrol ortamı, bir organizasyon genelinde iç kontrolün gerçekleştirilmesine ilişkin esası teşkil eden davranış standartları, süreçler ve yapılar setidir.[18] Üst yönetim,[19] yönetimin, beklenen davranış standartları dâhil, iç kontrolün önemine ilişkin yaklaşımını belirler.

1. Organizasyon, dürüstlüğe ve etik değerlere adanmışlık sergiler.

Özellikler:

1.1. *Yönetimin yaklaşımı.* Tüm yönetim seviyeleri; talimat, eylem ve davranışlarında dürüstlüğe ve etik değerlere riayet eder.

1.2. *Davranış Standartları.* Dürüstlük ve etik değerler davranış standartlarında belirlenir ve organizasyonun tüm seviyelerinde ve dış kaynaktan temin edilen hizmet sağlayıcıları ve yararlanıcılar tarafından anlaşılır.

1.3. *Standartlara uyum.* Kişi veya kuruluşların davranış standartlarına uygun olup olmadıklarını değerlendirmeye ve sapmaların zamanında ele alınmasına yönelik usuller bulunmaktadır.

2. Üst yönetim, iç kontrolün geliştirilmesini ve gerçekleştirilmesini gözetir.

Özellikler:

2.1. *Üst yönetim yönetişim, risk yönetimi ve iç kontrol uygulamalarını gözetir ve daha alt seviyelerdeki yönetimden genel sorumluluğu alır.* Bu, uygun çalışma düzenlemelerinin ve iletişim kanallarının kullanımı yoluyla gerçekleşir.

2.2. *Her yönetici kendi kuruluşu içerisindeki iç kontrol sistemlerini gözetir.* Her yönetici iç kontrolün geliştirilmesini ve gerçekleştirilmesini gözetir. Bu görevde onları iç kontrol koordinatörleri destekler.

---

[18] Bu Ekte, organizasyon, bir yararlanıcı ülkede IPA III'ün yönetimi ve kontrolü için tesis edilen sistemin tamamı anlamına gelir.

[19] Bu Ekte, üst yönetim NAO ve Yönetim Otoritesi başkanlarından oluşur.

2.3. *Her üst yönetici*, kaynakların uygun tahsisi ve amacına uygun ve güvenilir mali yönetim ilkelerine uygun şekilde kullanımı ve mevcut kontrol usullerinin yeterliliği hakkında *bir güvence beyanı sunar.*

2.4. *İç kontrol koordinatörleri, güvence beyanlarının hazırlanmasını koordine ederek kilit bir rol oynarlar.*

3. Yönetim, hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla yapılar, raporlama hatları ile uygun yetki ve sorumluluklar tesis eder.

Özellikler:

3.1. *Yönetim Yapıları kapsamlıdır.* Yönetim ve denetim yapılarının tasarımı ve uygulanması tüm politika, program ve faaliyetleri kapsar. Yönetim Yapıları, politika, operasyon ve kontrol hedeflerinin gerçekleştirilmesini desteklemek için, tüm harcama türlerini, teslimat mekanizmalarını ve bütçenin uygulanmasıyla görevli kuruluşları kapsar.

3.2. *Yetkiler ve sorumluluklar.* Üst yöneticiler, uygun görüldüğü şekilde, organizasyonun çeşitli seviyelerinde gerektiği gibi sorumluluk vermek ve görevleri ayırmak için yetkileri devrederler ve uygun usuller kullanırlar.

3.3. *Raporlama hatları.* Üst yöneticiler, yetkinin kullanılmasını, sorumlulukların yerine getirilmesini ve bilgi akışını sağlamak için kuruluşlar içerisindeki raporlama hatlarını tasarlar ve değerlendirirler.

4. Organizasyon, hedeflere uyum sağlamada ehil kişileri organizasyona çekmeye, geliştirmeye ve elde tutmaya yönelik kararlılık sergiler.

Özellikler:

4.1. *Yeterlilik çerçevesi.* Kuruluşlar hedeflerin gerçekleştirilmesini desteklemek için gerekli yeterlilikleri tanımlar ve gerekli hallerde, eksiklikleri gidermek için harekete geçerek bunları kuruluş genelinde düzenli olarak değerlendirir.

4.2. *Mesleki gelişim.* Kuruluşlar yeterli sayıda ehil personeli organizasyona çekmek, geliştirmek ve elde tutmak için gerekli eğitim ve rehberliği sağlar.

4.3. *Hareketlilik.* Kuruluşlar süreklilik ve yenileme arasındaki doğru dengeyi bulmak için personel hareketliliğini planlar.

4.4. Operasyonların sürekliliğini sağlamak için, operasyonel faaliyetler ve mali işlemlere ilişkin *yedekleme planlaması ve vekalet düzenlemeleri* bulunmaktadır.

5. Organizasyon, hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla kişileri iç kontrol sorumluluklarından sorumlu tutar.

Özellikler:

5.1. *Hesap verebilirliğin uygulanması.* Organizasyon açık rol ve sorumluluklar tanımlar ve kişileri organizasyon genelindeki iç kontrol sorumluluklarının yerine getirilmesinden ve gerektiği gibi düzeltici tedbirlerin uygulanmasından sorumlu tutar.

5.2. *Personelin değerlendirilmesi.* Personelin etkinliği, kabiliyetleri ve hizmetteki performansı beklenen davranış standartlarına ve belirlenen hedeflere göre yıllık olarak değerlendirilir. Düşük performans durumlarının üzerine uygun şekilde eğilinir.

5.3. *Personelin terfisi.* Terfiye, özellikle personelin değerlendirme raporları dikkate alınarak, terfiye uygun personelin karşılaştırılabilir liyakatleri değerlendirildikten sonra karar verilir.

II. RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Risk değerlendirmesi, hedeflerin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek risklerin tanımlanmasına ve değerlendirilmesine ve bu risklerin nasıl yönetilmesi gerektiğine karar verilmesine ilişkin dinamik ve tekrarlanan bir süreçtir.

6. Organizasyon, hedeflerle ilgili risklerin tespitini ve değerlendirilmesini sağlamak için hedefleri yeterli açıklıkta belirler.

Özellikler:

6.1. *Misyon.* Kuruluşlar, tüm hiyerarşik seviyeler genelinde, aşağıya doğru personele münferit olarak atanan görev ve hedeflerle uyumlu, güncellenmiş bir misyon bildirisine sahiptir. Misyon bildirileri kuruluşların sorumlulukları ve politika hedefleriyle uyumludur.

6.2. *Her seviyede hedefler belirlenir.* Kuruluşların hedefleri açık olarak belirlenir ve gerektiğinde güncellenir (örneğin, öncelikler, faaliyetler veya organizasyon şemasındaki önemli değişiklikler). Bunlar organizasyonun çeşitli seviyelerine aşağı doğru sürekli olarak filtrelenir, yönetim ve personel tarafından iletilir ve anlaşılır.

6.3. *En önemli faaliyetler için hedefler belirlenir.* Hedefler[20] ve göstergeler,[21] organizasyonun önceliklerin sağlanmasına ve operasyonel yönetime katkıda bulunan en önemli faaliyetlerini kapsar.

6.4. *Hedefler kaynakların taahhüt edilmesine ilişkin esası teşkil eder.* Yönetim belirlenen hedefleri, politika hedeflerinin, operasyonel hedeflerin ve mali performans hedeflerinin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan kullanılabilir kaynakların tahsisine ilişkin bir esas olarak kullanır.

6.5. *Finansal raporlama hedefleri.* Finansal raporlama hedefleri, Komisyon tarafından öngörülen muhasebe ilkeleriyle uyumludur.

---

[20] Hedefler SMART (Özel, Ölçülebilir, Gerçekleştirilebilir, İlgili ve Zamanla Sınırlı) olmalıdır.
[21] Göstergeler RACER (İlgili, Kabul Edilebilir, Güvenilir, Kolay ve Sağlam) olmalıdır.

6.6. *Finansal olmayan raporlama hedefleri.* Finansal olmayan raporlama yönetime, organizasyonu tüm seviyelerde yönetmek için ihtiyaç duyulan doğru ve tam bilgiler sağlar.

6.7. *Risk toleransı ve önemliliği.* Yönetim hedefleri belirlerken, maliyet etkinliği dikkate alarak, gerçekleştirilmelerine ilişkin kabul edilebilir sapma seviyelerini (risk toleransı) ve raporlama amaçları doğrultusunda uygun önemlilik seviyesini tanımlar.

6.8. *İzleme.* Hedeflerin ve performans göstergelerinin belirlenmesi, gerçekleştirilmelerine yönelik olarak kaydedilen ilerlemenin izlenmesini mümkün kılar.

7. Organizasyon, hedeflerinin gerçekleştirilmesindeki riskleri tanımlar ve risklerin nasıl yönetilmesi gerektiğine karar verilmesine esas teşkil etmek üzere riskleri analiz eder.

Özellikler:

7.1. *Risk belirleme.* Her kuruluş, iç ve dış faktörleri analiz ederek, riskleri çeşitli organizasyonel seviyelerde belirler ve değerlendirir. Yönetim ve personel, sürece uygun seviyede dâhil olur.

7.2. *Risk değerlendirme.* Kuruluş, tanımlanan risklerin önemini tahmin eder ve önemli risklerin her birinin nasıl yönetilmesi gerektiğini değerlendirerek, bu risklere nasıl müdahale edileceğine ve riskin kabul edilmesine, kaçınılmasına, azaltılmasına veya paylaşılmasına karar verir. Risk hafifletici kontrollerin yoğunluğu, riskin önemiyle orantılıdır.

7.3. *Risk belirleme ve risk değerlendirme, yıllık planlamaya entegre edilir ve düzenli olarak izlenir.*

8. Organizasyon, hedeflerin gerçekleştirilmesine ilişkin riskleri değerlendirirken dolandırıcılık potansiyelini dikkate alır.

Özellikler:

8.1. *Dolandırıcılık riski.* Risk belirleme ve değerlendirme usullerinde (bkz. ilke 7), herhangi bir türde dolandırıcılığa, özellikle de hileli raporlamaya, varlıkların kaybına, hassas bilgilerin açıklanmasına ve yolsuzluğa yol açabilecek muhtemel teşvikler, baskılar, fırsatlar ve tutumlar dikkate alınır.

8.2. *Dolandırıcılıkla mücadele stratejisi.* Bir bütün olarak organizasyon ve her kuruluş, dolandırıcılık ve AB'nin mali çıkarlarını etkileyen her türlü yasa dışı faaliyetle mücadele etmek için tedbirler tesis eder ve uygular. Bunu, ölçülü ve caydırıcı yaptırımlarla dolandırıcılığın önlenmesini, tespitini ve soruşturulmasına ilişkin şartları geliştirmek ve telafi ve caydırma tedbirlerini belirlemek için güçlü bir dolandırıcılıkla mücadele stratejisini uygulamaya koyarak yaparlar.

9. Organizasyon, iç kontrol sistemini önemli derecede etkileyebilecek değişiklikleri belirler ve değerlendirir.

Özellikler:

9.1. *Değişikliklerin değerlendirilmesi.* Risk belirleme sürecinde, iç ve dış ortamda, politikalarda ve operasyonel önceliklerde ve yönetimin iç kontrol sistemine yönelik tutumundaki değişiklikler dikkate alınır.

III. KONTROL FAALİYETLERİ

Kontrol faaliyetleri, politika hedeflerinin, operasyonel hedeflerin ve kontrol hedeflerinin gerçekleştirilmesiyle ilgili risklerin hafifletilmesini sağlar. Bu faaliyetler, organizasyonun tüm seviyelerinde, iş süreçlerinin çeşitli safhalarında ve teknoloji ortamı içerisinde gerçekleştirilirler. Önleyici veya tespit edici olabilirler ve bir dizi manüel ve otomatik faaliyet ve görev ayrımını kapsarlar.

10. Organizasyon, hedeflerin gerçekleştirilmesine ilişkin risklerin kabul edilebilir seviyelere çekilecek şekilde hafifletilmesine katkıda bulunan kontrol faaliyetlerini seçer ve geliştirir.

Özellikler:

10.1. *Belirlenen riskleri hafifletmek için kontrol faaliyetleri gerçekleştirilir.* Kontrol faaliyetleri, her kuruluşun belirli faaliyet ve risklerine özeldir ve yoğunlukları temel risklerle orantılıdır.

10.2. *Kontrol faaliyetleri bir kontrol stratejisine entegre edilir.* Kontrol stratejisi, denetim düzenlemeleri dâhil çeşitli kontroller içerir ve uygun olduğu durumlarda, manüel ve otomatik kontrolleri ve önleyici ve tespit edici kontrolleri göz önüne alarak riskleri hafifletmeye yönelik yaklaşımların uyumunu içermelidir.

10.3. *Görev ayrımı.* Yönetim, kontrol tedbirlerini uygulamaya koyarken, hata ve uygunsuz veya hileli eylem riskini azaltmak için görevlerin personel arasında doğru bir şekilde bölüştürülüp bölüştürülmediğini dikkate alır.

10.4. Organizasyonun büyük bir aksaklık durumunda mümkün olduğu ölçüde çalışmaya devam edebilmesini sağlamak için, bir iş etki analizine dayalı *iş sürekliliği planları* mevcuttur, bunlar günceldir ve eğitimli personel tarafından kullanılmaktadır. Gerekli hallerde, iş sürekliliği planları zamana duyarlı destekleyici altyapı (örneğin BT sistemleri) için koordine edilmiş ve mutabık kalınmış bir afet kurtarma planı içermelidir.

11. Organizasyon, hedeflerin gerçekleştirilmesini desteklemek için teknoloji konusunda genel kontrol faaliyetleri seçer ve geliştirir.

Özellikler:

11.1. *Teknolojiye ilişkin kontrol.* Otomatik kontroller dâhil, iş süreçlerinde kullanılan teknolojinin güvenilir olmasını sağlamak için ve genel kurumsal süreçleri dikkate alarak, kuruluşlar teknolojinin ve ilgili altyapının edinilmesi, geliştirilmesi ve bakımına ilişkin kontrol faaliyetleri seçer ve geliştirirler.

11.2. *BT sistemlerinin güvenliği.* Kuruluşlar, sistem sahibi oldukları BT sistemlerinin güvenliğini sağlamak için uygun kontroller uygularlar. Bunu, özellikle de veri koruma, meslek sırrı, kullanılabilirlik, gizlilik ve bütünlüğe ilişkin BT güvenliği yönetişim ilkelerine uygun olarak yaparlar.

12. Organizasyon, kontrol faaliyetlerini, neyin beklendiğinin belirlendiği kurumsal politikalar aracılığıyla ve politikaları uygulamaya koyan usullerde uygular.

Özellikler:

12.1. *Uygun kontrol usulleri hedeflerin gerçekleştirilmesini sağlar.* Kontrol usulleri, kuruluşa veya söz konusu riskten sorumlu kişiye, kontrol faaliyetlerine ilişkin sorumluluk yükler. Görevli personel kontrol faaliyetlerini zamanında ve gerekli özenle, gerekli olduğu durumlarda düzeltici tedbirleri dikkate alarak gerçekleştirir. Yönetim, kontrol usullerinin geçerliliklerini sürdürmesini sağlamak için kontrol usullerini periyodik olarak yeniden değerlendirir.

12.2. *İstisna raporlaması*, iç kontrolün etkililiği ve iç kontrol sisteminde ihtiyaç duyulan değişiklikler hakkında sonuçlara varmak için kullanılan yönetim araçlarından biridir. Kontrolleri geçersiz kılan tüm olayların veya belirlenmiş süreç ve usullerden sapmaların istisna raporlarında belgelendirilmesini sağlamak için bir sistem bulunmaktadır. Eylemler uygulanmadan önce tüm olaylar gerekçelendirilmeli ve onaylanmalı ve merkezi olarak kaydedilmelidir.

12.3. *Etki değerlendirmesi ve* harcama programlarının, mevzuatın ve harcamayla ilgili olmayan diğer faaliyetlerin *değerlendirmesi*, AB müdahalelerinin performansını değerlendirmek ve opsiyonları ve yeni inisiyatifler üzerindeki ilgili etkileri değerlendirmek için yasal gerekliliklere ve en iyi uygulamalara uygun olarak gerçekleştirilir.

IV. BİLGİ VE İLETİŞİM

Organizasyonun iç kontroller yapması ve hedeflerin gerçekleştirilmesini desteklemesi için bilgi gereklidir. Dış ve iç iletişim bulunmaktadır. Dış iletişim kamuya ve paydaşlara organizasyonun hedefleri ve eylemleri hakkında bilgi sağlar. İç iletişim personele hedeflerini gerçekleştirmek ve günlük kontrollerini yapmak için ihtiyaç duydukları bilgileri sağlar.

13. Organizasyon, iç kontrolün işleyişini desteklemek için ilgili nitelikli bilgiyi elde eder veya üretir ve kullanır.

Özellikler:

13.1. *Bilgi ve belge yönetimi.* Kuruluşlar iç kontrol sisteminin işleyişini ve hedeflerin gerçekleştirilmesini desteklemek için gerekli olan bilgileri tespit eder. Bilişim sistemleri, gerekli ve beklenen kaliteli bilgiyi, geçerli güvenlik, belge yönetimi ve veri koruma kurallarına uyum içerisinde elde etmek için, hem iç hem de dış kaynaklardan alınan ilgili verileri işler. Bu bilgiler zamanında üretilir ve güvenilir, güncel, doğru, tam, erişilebilir, korumalı, doğrulanabilir, dosyalanmış ve saklanmıştır. Geçerli kılavuz ilkeler doğrultusunda organizasyon içerisinde paylaşılır.

14. Organizasyon, iç kontrole ilişkin hedefler ve sorumluluklar dâhil, iç kontrolün işleyişini desteklemek için gerekli bilgileri kurum içinde iletir.

Özellikler:

14.1. *İç iletişim.* Kuruluşlar, iç kontrol hedef ve sorumlulukları dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, hedeflerini, güçlüklerini, uygulanan eylemleri ve ulaşılan sonuçları kurum içinde iletir.

14.2. Normal kanallar etkin olmadığında bilgi akışını sağlamak için, bilgi uçurma hatları gibi *ayrı iletişim hatları* organizasyon seviyesinde mevcuttur.

15. Organizasyon, iç kontrolün işleyişini etkileyen hususlar hakkında kurum dışı taraflarla iletişim kurar.

Özellikler:

15.1. *Dış iletişim.* Tüm kuruluşlar, dış iletişimlerinin hedeflenen kitleye uygun ve bu kitleyle alakalı olmasını sağlarlar. Organizasyon, kuruluşların iletişim faaliyetlerini organizasyonun öncelikleri ve öyküsüyle uyumlu hale getirmek için açık sorumluluklar tesis eder.

15.2. *İç kontrol hakkında iletişim.* Organizasyon, iç kontrolün bileşenlerinin işleyişi hakkında kurum dışı taraflarla iletişim kurar. Zamanlama, hedef kitle ve iletişimin niteliği ve yasal, mevzuata ilişkin ve güvene dayalı gereklilikler dikkate alınarak, ilgili ve güncel bilgiler kurum dışına iletilir.

V. İZLEME FAALİYETLERİ

İç kontrolün beş bileşeninin her birinin mevcut ve işler durumda olmasını sağlamak için sürekli ve özel değerlendirmeler kullanılır. Organizasyonun farklı seviyelerinde iş süreçlerinin bir parçası haline getirilmiş olan sürekli değerlendirmeler, her türlü eksiklikler hakkında güncel bilgiler sunar. Bulgular değerlendirilir ve ciddi hususlar uygun görüldüğü şekilde raporlanmak üzere eksiklikler iletilir ve zamanında düzeltilir.

16. Organizasyon, iç kontrolün bileşenlerinin mevcut ve işler durumda olduğunu saptamak için sürekli veya özel değerlendirmeler seçer, geliştirir ve gerçekleştirir.

Özellikler:

16.1. *Sürekli ve özel değerlendirmeler.* Kuruluşlar iç kontrol sisteminin performansını, iç kontrol eksikliklerinin tespit edilmesine, kontrollerin sonuçlarının ve kontrol sapmalarının ve istisnalarının kaydedilmesine ve değerlendirilmesine imkân veren araçlarla sürekli olarak izler. Devam eden değerlendirmeler iş süreçlerinin bir parçası haline getirilir ve değişen koşullara göre ayarlanır. Ayrıca, gerektiğinde kuruluşlar kontrol ortamındaki değişiklikleri dikkate alarak özel değerlendirmeler ve iç denetim gerçekleştirir.

16.2. *Yeterli bilgi birikimi ve bilgi.* Devam eden ve özel değerlendirmeleri gerçekleştiren personel, bunu yapmak için, özellikle kontrollerin sonuçlarının, kontrol sapmalarının ve istisnalarının kapsamı ve tamlığı hakkında olmak üzere yeterli bilgi birikimi ve bilgiye sahiptir.

16.3. *Risk bazlı ve periyodik değerlendirmeler.* Kuruluşlar özel değerlendirmelerin ve iç denetimin kapsamını ve sıklığını belirlenen risklere bağlı olarak değiştirir. Özel değerlendirmeler ve iç denetim objektif geribildirim sağlamak için periyodik olarak gerçekleştirilir.

17. Organizasyon, iç kontrol eksikliklerini zamanında değerlendirir ve üst yönetim dâhil, düzeltici tedbirler uygulamaktan sorumlu olan taraflara iletir.

Özellikler:

17.1. *Eksiklikler.* İç kontrol koordinatörlerinin desteğiyle, yöneticiler iç kontrol sisteminin kuruluş içerisinde nasıl işlediğine ilişkin değerlendirmelerin sonuçlarını değerlendirir. Eksiklikler yönetime ve düzeltici tedbirler uygulamaktan sorumlu kuruluşlara iletilir.

"İç kontrol eksikliği" terimi, bir bileşen veya bileşenlerdeki ve ilgili ilkedeki/ilkelerdeki, bir kuruluşun hedeflerini gerçekleştirme ihtimalini düşüren bir eksiklik anlamına gelir. Yönetim bir bileşenin ve bir veya daha fazla ilgili ilkenin mevcut olmadığı veya işlemediği veya bileşenlerin birlikte çalışmadığı sonucuna varırsa, iç kontrol sisteminde önemli bir eksiklik vardır. Önemli bir eksiklik bulunduğunda, yönetici etkili bir iç kontrol sisteminin gerekliliklerini karşıladığı sonucuna varamaz. İç kontrol eksikliklerinin ciddiyetini sınıflandırmak için, yönetimin yönetmelikler, kurallar veya dış standartlarda bulunan ilgili kriterlere dayalı olarak muhakeme yapması gerekir.

17.2. *Düzeltici tedbir.* Düzeltici tedbirler, ilgili süreçten sorumlu personel tarafından, kendi yönetimlerinin denetimi altında zamanında uygulanır. İç kontrol koordinatörünün desteğiyle, her yönetici düzeltici tedbirlerin zamanında uygulanmasını izler ve sorumluluğunu alır.

EK C

Yönetim bildirisi modeli

Aşağıda imzası olan ben (*adı, soyadı, unvanı veya görevi*), (*programın adı*) programına ilişkin (*IPA III yararlanıcısı*) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) olarak,

31 Aralık (yıl) tarihinde sona eren mali yıl içinde (*programın adı*) programının uygulanmasına (bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe) ve ayrıca kendi muhakememe ve mali yıla (yıl) ilişkin yıllık hesaplar, yıllık mali raporlar ve beyannamelere dâhil edilen harcamalara ilişkin, yönetim doğrulamaları ve denetimlerden elde edilen sonuçlar da dâhil olmak üzere, sahip olduğum bilgilere dayanarak ve

Avrupa Komisyonu ve [IPA III Yararlanıcısı] arasındaki, [tarih]tarihli, Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) kapsamında [IPA III Yararlanıcısı]'na yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Düzenlemeler hakkında mali çerçeve ortaklık anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerimi dikkate alarak,

aşağıdaki hususları beyan ederim:

- yıllık hesaplar, yıllık mali raporlar veya beyannamelerde yer alan bilgiler usulüne uygun olarak sunulmuştur, tam ve doğrudur,
- yıllık hesaplar, yıllık mali raporlar veya beyannamelere girilen harcamalar geçerli hukuka uygundur ve amacına uygun olarak kullanılmıştır,
- program için tesis edilen yönetim ve kontrol sistemi, dayanak işlemlerin yasallığı ve usule uygunluğuna ilişkin gerekli teminatı sağlamaktadır.

Mali yıla ilişkin denetim ve kontrol raporlarında tespit edilen usulsüzlüklerin, yıllık hesaplar, yıllık mali raporlar ve beyannamelerde uygun şekilde işleme tabi tutulduğunu onaylarım.

Ayrıca, daha sonraki bir mali yılda bir ödeme başvurusuna dâhil edilmeleri ihtimaliyle yasallığının ve usule uygunluğunun değerlendirmesi halen devam etmekte olan ve bu değerlendirmenin sonucunu bekleyen harcamaların, yıllık hesaplar, yıllık mali raporlar ve beyannamelerden hariç tutulduğunu onaylarım.

Yönetim ve kontrol sistemlerine ilişkin olarak bu raporlarda bildirilen eksiklikler için yeterli takip yapılmıştır veya aşağıdaki gerekli düzeltici tedbirlerle ilgili olarak bu takipler halen devam etmektedir: ..... (*Bildirinin imzalandığı tarihte hangi düzeltici tedbirlerin halen devam ettiğini belirtin*).

Ayrıca, dolandırıcılıkla mücadelede etkili ve orantılı tedbirlerin mevcut olduğunu ve bu tedbirlerde bu hususta belirlenen risklerin dikkate alındığını onaylarım.

Son olarak, programın uygulanmasıyla ilgili olarak itibara ilişkin açıklanmamış herhangi bir hususta haberdar olmadığımı onaylarım.

[Gerekli görüldüğü durumlarda çekinceler kısmı dâhil edilecektir.]

(Düzenlendiği yer ve tarih)

İmza

(Adı, soyadı, unvanı veya görevi)

EK D

Yıllık denetim faaliyet raporu modeli[1]

ilgili:

- Avrupa Komisyonu
- *(IPA III yararlanıcısı)* Hükûmeti
- *(IPA III yararlanıcısı)* Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC) (kopyası)
- *(IPA III yararlanıcısı)* Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) (kopyası)

1. GİRİŞ

1.1 Raporun hazırlanmasına müdahil olan Denetim Otoritesi ve diğer birimlerin tanımlanması.

1.2 İlgili dönem (diğer bir deyişle, bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe 1 Temmuz ... (yıl) tarihinden 30 Haziran ...(yıl) tarihine kadar olan mali yıl ve 12 aylık dönem) ve denetimlerin kapsamı (Komisyona ilgili yıl için beyan edilen onaylanmış masraflar dâhil).

1.3 Raporun kapsadığı programın/eylemin(lerin)/sektörün(lerin) ve bunların Yönetim Otoritelerinin ve Ara Kurumlarının tanımlanması.

1.4 Raporun hazırlanması ve denetim görüşünün oluşturulmasına yönelik atılan adımların açıklaması.

2. YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİNDEKİ ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER

2.1 Yönetim ve kontrol sistemlerindeki her türlü önemli değişikliğin ayrıntıları ve Denetim Otoritesi tarafından yürütülen denetim temelinde (AB) 2021/2236 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 8. maddesine uyumunun onayı.

2.2 Bu değişikliklerin geçerlilik kazandığı tarihler, Denetim Otoritesine değişikliklerin bildirildiği tarihler ve ayrıca bu değişikliklerin denetim çalışması üzerindeki etkileri belirtilecektir.

3. DENETİM STRATEJİSİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

3.1 Denetim stratejisinde yapılan her türlü değişikliğin ayrıntıları ve ilgili açıklamalar. Özellikle, operasyonların denetimi için kullanılan örnekleme yönteminde yapılan her türlü değişikliği belirtin (bkz. Kısım 5).

3.2 Denetim Otoritesi, geç aşamada yapılan ve ilgili dönemde yapılan işleri etkilemeyen değişiklikler ile ilgili dönemde yapılan ve denetim çalışmasını ve sonuçlarını etkileyen değişiklikleri birbirinden ayırt eder.

Sadece denetim stratejisinin bir önceki sürümüne kıyasla gerçekleşen değişiklikler dâhil edilir.

4. SİSTEM DENETİMLERİ

4.1 Denetim Otoritesinin kendisi de dâhil olmak üzere, sistem denetimlerini yürütmüş olan otoritelere/birimlere ilişkin ayrıntılar.

---

[1] Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(2) maddesi uyarınca

4.2 Denetlenen otorite/birim de belirtilmek suretiyle, yapılan denetimler, her bir otoriteye/birime ilişkin temel gerekliliklerin değerlendirmesi, kapsam dâhilindeki konular[2] ve denetim planlaması ile yapılan kıyaslamaya ilişkin özet tablo. Özet, programı (referans/ad), sistem denetimini gerçekleştiren otoriteyi/birimi, denetim tarihini, kapsam kısıtlamaları da dâhil denetimin kapsamını ve denetlenen otoriteleri/birimleri içerir. Yatay tematik denetimler de bu Kısımda raporlanır.

Denetim dönemi	**1. Program (referans/başlık)**	**2. Denetim Birimi[3]**	**3. Denetlenen Birim(ler)**	**4. Denetimin tarihi[4]**	**5. Denetimin kapsamı[5]**	**6. Başlıca bulgular ve sonuçlar**	**7. Sistemik nitelikte problemler ve alınan tedbirler**	**8. Tahmini mali etki (varsa)**	**9. Takip durumu (kapalı veya değil)**

4.3 Uygulanabilir denetim stratejisine ve özellikle de risk değerlendirme metodolojisine ve sistem denetimlerine ilişkin denetim planının oluşturulmasına yol açan sonuçlara bir atıf dâhil olmak üzere, gerçekleştirilen denetimlerin dayanağının açıklaması. Risk değerlendirmesinde bir güncelleme yapılması halinde, bu husus denetim stratejisindeki değişiklikleri kapsayan yukarıdaki 3. kısımda açıklanır.

4.4 Özel tematik alanlara yönelik denetimler dâhil, sistem denetimlerinden çıkarılan ana bulgu ve sonuçların açıklaması.

4.5 Tespit edilen problemlerin sistemik nitelikte değerlendirilip değerlendirilmediklerinin ve usulsüz harcamaların miktarının ölçümü ve yapılan ilgili mali düzenlemeler/düzeltmeler dâhil olmak üzere alınan tedbirlerin ayrıntılarının belirtilmesi.

4.6 Önceki yılların sistem denetimlerinden kaynaklanan denetim önerilerinin takibi hakkında bilgi.

4.7 (Uygun olduğu durumlarda) sistem denetimleri esnasında tespit edilen, mali araçların yönetimine ilişkin belirli eksikliklerin ve bu eksikliklerin giderilmesi için IPA III yararlanıcısı tarafından yapılan takibin açıklaması.

4.8 Sistem denetimleri sonrasında elde edilen güvence düzeyi (düşük/orta/yüksek) ve gerekçesi.

5. OPERASYONLARIN DENETİMİ

5.1 Denetim Otoritesi dâhil olmak üzere, operasyonların denetimlerini yürüten otoritelerin/birimlerin tanımlanması.

---

[2] Konular, kamu ihale kurallarına, Devlet yardımı kurallarına, çevresel gerekliliklere uyum, fırsat eşitliği, mali araçların uygulanması, BT sistemlerinin etkinliği, geri çekme ve geri almaların raporlanması, dolandırıcılığa yönelik risk değerlendirmesinin uygulanması ile ilgili olanlar da dâhil, yönetimin yaptığı doğrulamaların kalitesi ve göstergeler ve kilometre taşlarına ve programın hedeflerini gerçekleştirme konusunda kaydettiği ilerlemeye ilişkin verilerin güvenilirliği gibi, denetim stratejisinde belirtilenlerle (sadece bununla sınırlı kalmamakla birlikte) uygun olmalıdır.

[3] Denetim Otoritesinin kendisi de dâhil olmak üzere, sistem denetimlerini yürütmüş olan birimlerin belirtilmesi.

[4] Denetim saha çalışmasının tarihi.

[5] Denetlenen otoriteler, yatay tematik denetimler, kapsam kısıtlamaları

5.2 Uygulanan örnekleme yönteminin açıklaması ve yöntemin denetim stratejisine uygun olup olmadığına dair bilgi.

5.3 İstatistiki veya istatistiki olmayan örnekleme usullerine ilişkin örnekleme parametrelerinin ve diğer bilgilerin belirtilmesi, örneklem seçimine ilişkin temel hesaplamalar (kullanılan örnekleme yöntemine uygun olarak atılan adımların anlaşılmasına imkân veren bir formatta) ve kullanılan mesleki yargının açıklaması.

Bilgiler şunları içermelidir: önemlilik seviyesi, güven seviyesi, örnekleme birimi, beklenen hata oranı, örnekleme aralığı, standart sapma, popülasyon değeri, popülasyon büyüklüğü, örneklem büyüklüğü ve kademelendirme hakkında bilgi.

5.4 Komisyona 12 aylık döneme dair beyan edilen onaylanmış masraflar ile rastgele örneğin alındığı popülasyon arasında mutabakat. Mutabakat kalemleri, mali düzenlemeler/düzeltmeler yapılması halinde negatif kalemleri ve ilgili olduğu durumlarda avro ile IPA III yararlanıcısının para birimi cinsinden beyan edilen tutarlar arasındaki farkları da içerir.

5.5 Negatif kalemlerin olması durumunda, bunların ayrı bir popülasyon olarak ele alındığının teyidi. Bu birimlerin denetimlerinin ana sonuçlarının analizi; başka bir ifadeyle, tutarların, mali düzenlemeleri/düzeltmeleri uygulama kararlarıyla (IPA III yararlanıcısı veya Komisyon tarafından alınan) ilgili olup olmadığını ve çekilen ve geri alınan / geri alınacak tutar olarak hesaplara dâhil edilen tutarlarla uyumlu olup olmadığını doğrulamaya odaklanılması.

5.6 İstatistiki olmayan bir örnekleme yöntemi kullanılması halinde, örneğin temsili olması gerektiğini göz önünde tutarak, yöntemi kullanma sebebini; denetimlerin kapsadığı onaylanmış örnek birimlerinin/masraflarının yüzdesini, örneğin rastgele olmasını sağlamak için atılan adımları belirtin.

Ayrıca, Denetim Otoritesinin geçerli bir denetim görüşü tanzim etmesini sağlayan yeterli bir örneklem büyüklüğü sağlamak için atılan adımları tanımlayın. İstatistiki olmayan örnekleme yöntemi kullanıldığında bir toplam (tahmini) hata oranı da hesaplanır.

5.7 Uygun olduğu durumlarda programlara ayrılmış, Komisyona beyan edilen onaylanmış masrafları ve yapılan ödemeleri, denetlenen onaylanmış masrafları ve tespit edilen hataları gösteren özet tablo (bkz. Kısım 9).

Rastgele istatistiki örneğe dair bilgiler, varsa diğer örneklere ilişkin bilgilerden (örn. Risk bazlı tamamlayıcı örnekler) ayrılır.

5.8 Operasyonların denetimlerinin ana bulgularına ilişkin, aşağıdakilerin açıklandığı analiz:

a) denetlenen örnekleme birimlerinin sayısı, ilgili miktar;
b) örnekleme birimi başına hata miktarı ve türü[6];
c) toplam hata[7];
d) tespit edilen hataların mahiyeti[8];
e) kök nedenler, yönetim ve kontrol sistemini ve denetim görüşü üzerindeki etkiyi iyileştirme amaçlı olanlar dâhil önerilen düzeltici tedbirler.

5.9 Toplam hata oranı[9] ve kalan hata oranının ayrıntıları[10]. (Uygun olduğu durumlarda) hata oranının üst sınırının belirtilmesi.

---

[6] Rastgele, sistemik, istisnai.

[7] "Toplam hata", tahmini rastgele hatalar ve varsa sistemik hatalar ve düzeltilmemiş istisnai hataların toplamıdır.

[8] Örneğin: uygunluk, kamu ihalesi, devlet yardımı

[9] "Toplam hata oranı", hataların toplamının popülasyona bölümüdür.

[10] "Kalan hata oranı", hataların toplamından IPA III yararlanıcısı tarafından uygulanan mali düzenlemeler (Kısım 5.11'de atıfta bulunulan) çıkarılarak bulunan rakamın popülasyona bölümüdür.

Kullanılan örnekleme yöntemine uygun olarak atılan temel adımların anlaşılmasına imkân veren bir formatta toplam hata oranı ve kalan hata oranına ilişkin temel hesaplamalar.

5.10 Popülasyonun önemli derecede yanlış ifade edilip edilmediğinin ve denetim görüşü üzerindeki etkinin tespit edilmesi için, toplam hata oranı ve kalan hata oranının %2'lik önemlilik seviyesi ile karşılaştırılması.

5.11 Sabit oran veya tahmini düzenlemeler/düzeltmeler dâhil, operasyonların denetiminin bir sonucu olarak yıllık mali rapor veya beyannamelerin/yıllık hesapların Komisyona sunulmasından önce uygulanan, 12 aylık döneme ilişkin mali düzenlemelerin/düzeltmelerin ayrıntıları.

5.12 Tespit edilen problemlerin sistemik nitelikte değerlendirilip değerlendirilmediklerine ve onaylanmış usulsüz masrafların miktarının ölçümü ve ilgili mali düzenlemeler/düzeltmeler dâhil olmak üzere alınan tedbirlere ilişkin ayrıntılar.

5.13 Operasyonların önceki yıllarda gerçekleştirilen denetimlerinin takibi, özellikle de sistemik nitelikteki ciddi eksiklikler hakkında bilgi. Daha önce raporlanmış olan kalan hata oranlarının, sonraki tüm düzeltici eylemlerin bir sonucu olarak revizyonu.

5.14 Varsa tamamlayıcı (örneğin risk bazlı) örneğin denetimine ilişkin sonuçlar hakkında bilgi.

5.15 (Uygun olduğu durumlarda) mali araçlarla ilgili belirli eksiklik veya usulsüzlüklerin açıklaması. Uygun olduğu durumlarda, denetlenen mali araçlarla ilgili örnek hata oranının belirtilmesi.

5.16 Yönetim ve kontrol sisteminin etkililiğine ilişkin denetimlerin sonuçlarından çıkarılan sonuçlar.

6. YILLIK MALİ RAPORLARIN VEYA BEYANNAMELERİN/YILLIK HESAPLARIN DENETİMİ

6.1 Yıllık mali rapor veya beyannamelerin/yıllık hesapların denetimini gerçekleştiren otoritelerin/birimlerin belirtilmesi.

6.2 Yıllık mali rapor veya beyannamelerin/yıllık hesapların tam, doğru ve gerçek olduğunu doğrulamak için kullanılan denetim yaklaşımının açıklaması. Bu, sistem denetimleri, operasyonların denetimleri ve yıllık mali rapor veya beyannameler/yıllık hesaplar üzerinde gerçekleştirilen ek doğrulamalar kapsamında gerçekleştirilen denetim çalışmalarına yapılan bir atfı içerir.

6.3 Sonuçların takibi olarak yapılan ve yıllık mali rapor veya beyannamelere/yıllık hesaplara yansıtılan mali düzenlemelerin/düzeltmelerin belirtilmesi dâhil olmak üzere, yıllık mali rapor veya beyannamelerin/yıllık hesapların tamlığı, doğruluğu ve gerçekliğiyle ilgili denetimlerden çıkarılan sonuçlar.

6.4 Tespit edilen problemlerin sistemik nitelikte değerlendirilip değerlendirilmediklerinin ve alınan tedbirlerin belirtilmesi.

7. DİĞER BİLGİLER

7.1 Denetim Otoritesinin, denetimleri kapsamında tespit edilen şüphelenilen dolandırıcılık vakalarına (ve diğer ulusal birimler veya Birlik birimleri tarafından bildirilen ve Denetim Otoritesi tarafından denetlenen operasyonlarla ilgili olan diğer vakalara) ve alınan

---

[11] Benzer özelliklere sahip alt popülasyonları, yüksek değerdeki kalemleri, programları (programların gruplandırılması halinde) vs. kapsayacak şekilde kademelendirme uygulanan durumlarda, topluluğa ait hata oranları açıklanacaktır.

tedbirlere ilişkin değerlendirmesi. Vakaların sayısı, önemi ve biliniyorsa etkilenen tutarlar hakkında bilgi.

7.2 12 aylık dönemin sonundan sonra ve yıllık denetim faaliyet raporunun Komisyona iletilmesinden önce meydana gelen ve güvence düzeyinin ve Denetim Otoritesinin görüşünün oluşturulmasında dikkate alınan olaylar.

7.3 Denetim Otoritesinin, özellikle de denetim görüşüne gerekçe göstermek için ilgili ve Komisyona iletilecek derecede önemli gördüğü her türlü diğer bilgi.

8. GENEL GÜVENCE DÜZEYİ

8.1 Yönetim ve kontrol sisteminin düzgün işleyişi hakkındaki genel güvence düzeyinin belirtilmesi ve sistem denetimleri ve operasyonların denetimlerinin sonuçlarının kombinasyonundan seviyenin nasıl elde edildiğine dair açıklama. İlgili olduğu durumlarda, Denetim Otoritesi, gerçekleştirilen diğer ulusal veya Birlik denetim çalışmalarının sonuçlarını da dikkate alır.

8.2 Hem yönetim ve kontrol sistemlerinin iyileştirmeleri hem de Birlik bütçesi üzerindeki etki bakımından, uygulanan mali düzenlemelere/düzeltmelere bağlı olmayan hafifletici eylemlerin, uygulanan mali düzenlemelerin/düzeltmelerin ve ilave düzeltici tedbirlere olan ihtiyacın değerlendirmesi.

9. BEYAN EDİLEN ONAYLANMIŞ MASRAFLARA, YAPILAN ÖDEMELERE VE OPERASYONLARIN DENETİMİNE İLİŞKİN TABLO

	A	B	C		D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Program (referans/başlık)	12 aylık döneme ilişkin olarak Komisyona beyan edilen yapılan ödemeler	12 aylık döneme ilişkin olarak Komisyona beyan edilen onaylanmış masraflar [1]	Rastgele örneğe ilişkin, denetlenen 12 aylık döneme ait onaylanmış masraflar		Popülasyondaki toplam birim sayısı	Rastgele örneğe ait örnekleme birimlerinin sayısı	Rastgele örnek içindeki onaylanmış usulsüz masrafların tutarı	Toplam hata oranı[2]	Toplam hata oranının sonucu olarak uygulanan düzenlemeler	Kalan toplam hata oranı	Denetlenen diğer onaylanmış masraflar[3]	Denetlenen diğer onaylanmış masraflar içerisinde onaylanmış usulsüz masrafların tutarı	Kümülatif olarak Komisyona beyan edilen onaylanmış masraflar	Kümülatif olarak toplam denetlenen onaylanmış masraflar
			Tutar[4]	%[5]				%		%				

[1] "B" sütunu, rastgele örneğin alındığı popülasyonu, diğer bir deyişle, bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe, 1 Temmuz ... *yıl*) tarihinden 30 Haziran ...(*yıl*) tarihine kadar olan 12 aylık döneme ilişkin olarak Komisyona beyan edilen onaylanmış masrafların toplam tutarını ifade eder. Uygun olduğu durumlarda, Kısım 5.4'te açıklamalar sunulur.

[2] Toplam hata oranı, denetlenen örnekle veya rastgele örneğin alındığı popülasyonla ilgili olarak mali düzenlemeler uygulanmadan önce hesaplanır. Rastgele örneğin birden fazla programı kapsadığı durumlarda, "G" sütununda sunulan toplam hata oranı (hesaplanan) tüm popülasyon ile ilgilidir. Kademelendirme uygulanan durumlarda, topluluklar bazında ek bilgiler Kısım 5.9'da sunulur.

[3] "J" Sütunu, bir tamamlayıcı örnek kapsamında denetlenen onaylanmış masrafları ifade eder.

[4] Denetlenen onaylanmış masrafların tutarı (alt örnekleme uygulanması halinde, sadece etkili bir şekilde denetlenen onaylanmış masrafların tutarı bu sütuna dâhil edilir).

[5] Popülasyonla ilgili olarak denetlenen onaylanmış masraf yüzdesi.

EK E

Yıllık denetim görüşü modeli[1]

ilgili:

- Avrupa Komisyonu
- (*IPA III yararlanıcısı*) Hükümeti
- (*IPA III yararlanıcısı*) Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC) (kopyası)
- (*IPA III yararlanıcısı*) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) (kopyası)

GİRİŞ

Aşağıda imzası olan ben, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının A Ekinin 9(1) klozu anlamında bağımsız olan, (*IPA III yararlanıcısı*) Denetim Otoritesinin başkanı sıfatıyla, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(1) maddesi uyarınca bir denetim görüşü düzenlemek amacıyla, ...[referans/programın adı] programı ("program") ile ilgili olarak:

(i) mali yıla (*yıl*) ilişkin yıllık mali rapor veya beyannameler ve temel yıllık hesapların tamlığı, doğruluğu ve gerçekliğini,

(ii) bir sektörel anlaşma veya finansman anlaşmasında aksi öngörülmedikçe, 1 Temmuz ... (*yıl*) tarihinden 30 Haziran ...(*yıl*) tarihine kadar olan 12 aylık döneme ilişkin olarak NAO tarafından Komisyona beyan edilen harcamaların yasallığı ve usule uygunluğunu,

(iii) yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişini denetledim ve mali yıla (*yıl*) ilişkin yönetim bildirisini onayladım.

ULUSAL YETKİLENDİRME GÖREVLİSİNİN SORUMLULUKLARI

Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının A Ekinin 4(2) klozu uyarınca, NAO, IPA III yararlanıcısında IPA III yönetim ve kontrol sisteminin kurulmasından ve işleyişinden sorumludur.

Buna ek olarak, Muhasebe Birimi tarafından desteklenen NAO, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 61(5) maddesinde öngörüldüğü gibi Komisyona sunulan mali rapor veya beyannameler ve temel hesapların tamlığı, doğruluğu ve gerçekliğini onaylamaktan sorumludur.

Ayrıca, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının A Ekinin 4(1) klozu uyarınca, NAO harcamaların yasallığı ve usule uygunluğuna ilişkin genel sorumluluğu taşır.

---

[1] Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(1) maddesi uyarınca

DENETİM OTORİTESİNİN SORUMLULUKLARI

Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(1) maddesinde belirlendiği üzere, sorumluluğum, Komisyona beyan edilen harcamaların yasal ve usule uygun olup olmadığına ve uygulamaya konulan yönetim ve kontrol sistemlerinin uygun bir şekilde işleyip işlemediğine bakılmaksızın, yıllık mali rapor veya beyannameler ve temel yıllık hesapların tamlığı, doğruluğu ve gerçekliği hakkında bir görüş bildirmektir.

Sorumluluğum aynı zamanda, görüşe, denetim çalışmasının yönetim bildirisinde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açıp açmadığına ilişkin bir beyannameyi dâhil etmektir.

Programa ilişkin denetimler denetim stratejisine uygun olarak gerçekleştirilmiş ve denetimlerde uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına uyulmuştur. Bu standartlar Denetim Otoritesinin etik gerekliliklere uymasını ve denetim görüşünün amacı doğrultusunda makul bir güvence elde edebilecek şekilde denetim çalışmasını planlamasını ve gerçekleştirmesini gerektirmektedir.

Denetim, görüşü desteklemek için yeterli ve uygun kanıt elde etmek üzere aşağıda belirtilen usullerin yerine getirilmesini içerir. Uygulanan usuller, dolandırıcılık veya hata kaynaklı olup olmadığına bakılmaksızın, önemli uyumsuzluk riskinin değerlendirilmesi de dâhil olmak üzere denetçinin mesleki yargısına bağlıdır. Gerçekleştirilen denetim usulleri, mevcut şartlar altında uygun olduğuna inandığım usullerdir.

Toplanan denetim kanıtlarının, [bir kapsam sınırlaması olması halinde:] "Kapsam sınırlaması" kısmında söz edilenler hariç görüşüme esas teşkil etmek için yeterli ve uygun olduğuna inanıyorum.

Programa ilişkin denetimlerden çıkarılan ana bulguların özeti, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(2) maddesi uyarınca ekli yıllık denetim faaliyet raporunda aktarılmıştır.

KAPSAM SINIRLAMASI

Ya

Denetim kapsamına ilişkin hiçbir sınırlama yapılmamıştır.

Ya da

Denetim kapsamı aşağıdaki faktörlerle sınırlandırılmıştır:
(a) ...
(b) ...
(c) ....

[Denetim kapsamına ilişkin her türlü sınırlamayı, örneğin destekleyici belge eksikliği, yasal işlem gören davaları belirtin ve "Şartlı görüş" kısmında, harcama miktarlarını ve etkilenen Birlik katkısını ve kapsam sınırlamasının denetim görüşüne etkisini değerlendirin. Bu husustaki ilave açıklamalar uygun görüldüğü şekilde yıllık denetim faaliyet raporunda sunulur.]

GÖRÜŞ

Ya
(Şartsız görüş)

Görüşüme göre ve gerçekleştirilen denetim çalışmasına dayalı olarak:

- yıllık mali rapor veya beyannameler/yıllık hesaplar gerçek ve uygun bir görünüm sunmaktadır,
- Komisyona beyan edilen harcamalar yasal ve usule uygundur,
- uygulamaya konulan yönetim ve kontrol sistemleri uygun bir şekilde işlemektedir.

Gerçekleştirilen denetim çalışması yönetim bildirisinde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmamaktadır.

Ya da
(Şartlı görüş)

Görüşüme göre ve gerçekleştirilen denetim çalışmasına dayalı olarak:

- yıllık mali rapor veya beyannameler/yıllık hesaplar, aşağıdaki hususlar hariç gerçek ve uygun bir görünüm sunmaktadır [şartın yıllık mali rapor veya beyannameleri/yıllık hesapları kapsadığı durumlarda aşağıdaki metin eklenir] :.....

Şartın etkisi sınırlıdır [veya önemlidir] ve yıllık mali rapor veya beyannamelere/yıllık hesaplara dâhil edilen toplam harcamanın ..... [Avro cinsinden tutar ve %]'sine tekabül eder. Dolayısıyla etkilenen Komisyon katkısı ... [Avro cinsinden tutar]'dır.

- Komisyona beyan edilen harcamalar, aşağıdaki hususlar hariç yasal ve usule uygundur [şartın yasallığı ve usule uygunluğu kapsadığı durumlarda aşağıdaki metin eklenir] :.....

Şartın etkisi sınırlıdır [veya önemlidir] ve beyan edilen toplam harcamanın ..... [Avro cinsinden tutar ve %]'sine tekabül eder. Dolayısıyla etkilenen Komisyon katkısı ... [Avro cinsinden tutar]'dır.

- uygulamaya konulan yönetim ve kontrol sistemleri, aşağıdaki hususlar hariç uygun bir şekilde işlemektedir [şartın yönetim ve kontrol sistemlerini kapsadığı durumlarda aşağıdaki metin eklenir][2]:.....

Şartın etkisi sınırlıdır [veya önemlidir] ve beyan edilen toplam harcamanın ..... [Avro cinsinden tutar ve %]'sine tekabül eder. Dolayısıyla etkilenen Komisyon katkısı ... [Avro cinsinden tutar]'dır.

Gerçekleştirilen denetim çalışması yönetim bildirisinde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmamaktadır/açmaktadır. [uygun görüldüğü şekilde silin].

---

[2] Yönetim ve kontrol sisteminin etkilenmesi halinde, gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen birim veya birimler ve bunların sistemlerinin gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen yönü/yönleri, bu bilginin yıllık denetim faaliyet raporunda zaten açıklanmış olduğu ve görüş paragrafında bu raporun bu bilgilerin açıklandığı kısmına/kısımlarına atıfta bulunulduğu durumlar hariç, görüşte belirtilir.

[Gerçekleştirilen denetim çalışmasının yönetim bildirisinde yapılan tespitlere ilişkin şüpheye yol açtığı durumlarda, Denetim Otoritesi bu sonuca varılmasına yol açan hususları bu paragrafta açıklar.]

Ya da
(Olumsuz görüş)

Görüşüme göre ve gerçekleştirilen denetim çalışmasına dayalı olarak:

- yıllık mali rapor veya beyannameler/yıllık hesaplar gerçek ve uygun bir görünüm sunmaktadır/sunmamaktadır [uygun görüldüğü şekilde silin]; ve/veya
- Komisyona beyan edilen harcamalar yasal ve usule uygundur/yasal ve usule uygun değildir [uygun görüldüğü şekilde silin]; ve/veya
- uygulamaya konulan yönetim ve kontrol sistemleri uygun bir şekilde işlemektedir/işlememektedir [uygun görüldüğü şekilde silin].

Bu olumsuz görüş aşağıdaki hususlara dayalıdır:

- yıllık mali rapor veya beyannamelere/yıllık hesaplara ilişkin önemli hususlarla ilgili olarak :.....

ve/veya [uygun görüldüğü şekilde silin]

- Komisyona beyan edilen harcamaların yasallığı ve usule uygunluğuna ilişkin önemli hususlarla ilgili olarak :.....

ve/veya [uygun görüldüğü şekilde silin]

- yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişine ilişkin önemli hususlarla ilgili olarak[3]:.....

Gerçekleştirilen denetim çalışması, aşağıdaki hususlara ilişkin olarak yönetim bildirisinde bulunulan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmaktadır.. .....

[Denetim Otoritesi ayrıca, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarında belirtildiği üzere, görüşünü etkilemeyecek şekilde konunun önemini vurgulayabilir. İstisnai durumlarda görüşten dolayı sorumluluk reddi öngörülebilir[4].]

Tarih:

İmza:

---

[3] Yönetim ve kontrol sisteminin etkilenmesi halinde, gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen birim veya birimler ve bunların sistemlerinin gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen yönü/yönleri, bu bilginin yıllık denetim faaliyet raporunda zaten açıklanmış olduğu ve görüş paragrafında bu raporun bu bilgilerin açıklandığı kısmına/kısımlarına atıfta bulunulduğu durumlar hariç, görüşte belirtilir.

[4] Bu istisnai durumlar Denetim Otoritesinin görev yetkisinin dışındaki öngörülemeyen dış etkenlerle ilgili olmalıdır.

EK F

Nihai harcama beyannamesine ilişkin denetim görüşü modeli[1]

ilgili:

- Avrupa Komisyonu
- (*IPA III yararlanıcısı*) Hükümeti
- (*IPA III yararlanıcısı*) Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC) (kopyası)
- (*IPA III yararlanıcısı*) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) (kopyası)

GİRİŞ

Aşağıda imzası olan ben, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının A Ekinin 9(1) klozu anlamında bağımsız olan, (IPA III yararlanıcısı)'nın Denetim Otoritesinin başkanı sıfatıyla, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(4) maddesi uyarınca bir denetim görüşü düzenlemek amacıyla, mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 61(4) maddesi uyarınca NAO'nun sorumluluğunda tanzim edilen, (referans/başlık) programına ilişkin nihai harcama beyannamesi üzerinde bir denetim gerçekleştirdim.

Denetim, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına uygun olarak gerçekleştirilmiştir ……. [Uyulan standartları belirtin].

Denetim çalışmasının görüşüm için makul bir esas teşkil ettiğine inanıyorum.

DENETİMİN KAPSAMI

Programa ilişkin denetim, denetim stratejisine uygun olarak gerçekleştirilmiş ve mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(5) maddesi kapsamında, ekli nihai denetim faaliyet raporunda rapor edilmiştir.

Ya

Denetim kapsamına ilişkin hiçbir sınırlama yapılmamıştır.

Ya da

Denetim kapsamı aşağıdaki faktörlerle sınırlandırılmıştır:

(a) …

(b) …

(c) ….

[Denetim kapsamına ilişkin her türlü sınırlamayı, örneğin destekleyici belge eksikliği, yasal işlem gören davaları belirtin ve "Şartlı görüş" kısmında, harcama miktarlarını ve etkilenen Birlik katkısını ve kapsam sınırlamasının denetim görüşüne etkisini değerlendirin. Bu husustaki ilave açıklamalar uygun görüldüğü şekilde nihai denetim faaliyet raporunda sunulur].

[1] Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(4) maddesi uyarınca

GÖRÜŞ

Ya

(Şartsız görüş)

Görüşüme göre ve gerçekleştirilen denetim çalışmasına dayalı olarak:

- nihai harcama beyannamesine ve nihai ödeme talebine dâhil edilen harcamalar yasal ve usule uygundur,
- nihai ödeme talebi geçerlidir,
- sunulan mali bilgiler doğrudur.

Ya da

(Şartlı görüş)

Görüşüme göre ve gerçekleştirilen denetim çalışmasına dayalı olarak:

- nihai harcama beyannamesine ve nihai ödeme talebine dâhil edilen harcamalar yasal ve usule uygundur,
- nihai ödeme talebi geçerlidir,
- sunulan mali bilgiler,

Aşağıdaki hususlar hariç
doğrudur[2]:.....

Şartın etkisi sınırlıdır [veya önemlidir] ve nihai harcama beyannamesine ve nihai ödeme talebine dâhil edilen toplam harcamanın ..... [Avro cinsinden tutar ve %]'sine tekabül eder. Dolayısıyla etkilenen Komisyon katkısı ... [Avro cinsinden tutar]'dır.

Ya da

(Olumsuz görüş)

Görüşüme göre ve gerçekleştirilen denetim çalışmasına dayalı olarak:

- nihai harcama beyannamesine ve nihai ödeme talebine dâhil edilen harcamalar yasal ve usule uygun değildir; ve/veya
- nihai ödeme talebi geçerli değildir, ve/veya
- sunulan mali bilgiler doğru değildir.

Bu olumsuz görüş aşağıdaki hususlara dayalıdır[3]:.....

---

[2] Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi halinde, gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen birim veya birimler ve bunların sistemlerinin gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen yönü/yönleri, bu bilginin nihai denetim faaliyet raporunda zaten açıklanmış olduğu ve görüş paragrafında bu raporun bu bilgilerin açıklandığı kısmına/kısımlarına atıfta bulunulduğu durumlar hariç, görüşte belirtilir.

[3] Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi halinde, gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen birim veya birimler ve bunların sistemlerinin gerekliliklere uygun olmayan ve/veya uygun bir şekilde işlemeyen yönü/yönleri, bu bilginin nihai denetim faaliyet raporunda zaten açıklanmış olduğu ve görüş paragrafında bu raporun bu bilgilerin açıklandığı kısmına/kısımlarına atıfta bulunulduğu durumlar hariç, görüşte belirtilir.

[Denetim Otoritesi ayrıca, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarında belirtildiği üzere, görüşünü etkilemeyecek şekilde konunun önemini vurgulayabilir. İstisnai durumlarda görüşten dolayı sorumluluk reddi öngörülebilir[4].]

Tarih:

İmza:

---

[4] Bu istisnai durumlar Denetim Otoritesinin görev yetkisinin dışındaki öngörülemeyen dış etkenlerle ilgili olmalıdır.

EK G

Denetim stratejisi modeli[1]

1. GİRİŞ

1.1 Programın(ların)[2] (referans/başlık) ve denetim stratejisinin kapsadığı dönemin tanımlanması.

1.2 Denetim stratejisinin hazırlanması, izlenmesi ve güncellenmesinden sorumlu Denetim Otoritesinin ve bu belgeye katkıda bulunan diğer birimlerin tanımlanması.

1.3 Denetim Otoritesinin ve içerisinde bulunduğu birimin statüsüne yapılan atıf.

1.4 Misyon bildirisine, denetim tüzüğüne veya Denetim Otoritesinin ve onun sorumluluğu altında denetimler gerçekleştiren diğer birimlerin görev ve sorumluluklarının belirtildiği ulusal mevzuata (uygun olduğu durumlarda) yapılan atıf.

1.5 Denetim Otoritesinin, denetimleri gerçekleştiren birimlerin gerekli işlevsel ve organizasyonel bağımsızlığa sahip olduklarına dair onayı.

2. RİSK DEĞERLENDİRMESİ

2.1 Aşağıdakiler dâhil olmak üzere, izlenen risk değerlendirme metodolojisinin açıklaması:

- Kısım 3.2.2 kapsamında belirtilen tematik alanlara ilişkin olanlar dâhil, dikkate alınan risk faktörlerinin belirtilmesi,
- kullanılan risk puanlaması,
- birimlerin ve sistemlerin önceki denetimlerinin sonuçlarının ne ölçüde dikkate alındığı.

2.2 Risk değerlendirmesinin güncellenmesine yönelik iç usuller.

2.3 Kontrollerin üç seviyede tanımlanması:

- IPA idari yapıları tarafından gerçekleştirilen birinci seviye kontroller,
- bir yandan dâhili kontrol sistemi ve diğer yandan dâhili denetim işlevi yoluyla gerçekleştirilen ikinci seviye kontroller,
- NAO tarafından, güvence işlevi yoluyla gerçekleştirilen yüksek seviye izleme.

3. METODOLOJİ

3.1. Genel Bakış

3.1.1 Denetim Otoritesinin denetim çalışması için uygulayacağı uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına yapılan atıf.

3.1.2 Denetim Otoritesinin programa(lara) ilişkin güvencesini nasıl elde edeceğine dair bilgi (ana yapı bloklarının - denetim türlerinin ve kapsamlarının açıklaması).

3.1.3 Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının 63(1) ve (2) maddesi uyarınca Komisyona sunulacak olan yıllık denetim faaliyet raporunun ve denetim görüşünün tanzim edilmesine yönelik mevcut usullerin belirtilmesi.

---

[1] Mali çerçeve ortaklık anlaşmasının A Ekinin 9(4) klozu uyarınca,

[2] Birkaç program için tek bir denetim stratejisi hazırlanmışsa, ortak bir yönetim ve kontrol sisteminin kapsadığı programları belirtin.

3.1.4 Denetim kılavuzlarına veya usullerine yapılan atıf ve aşağıdakiler gibi denetim çalışmasının temel adımlarının kısa açıklaması:

- denetimlerin planlanması,
- denetimlerin geçekleştirilmesi ve kanıtların toplanması,
- tespit edilen hataların sınıflandırılması ve işleme tabi tutulması dâhil, kanıtların değerlendirilmesi ve varılan sonuçların oluşturulması,
- raporlama (denetlenenle karşıt görüş prosedürü dâhil),
- takip süreçleri,
- Denetim Otoritesinin çalışmasına ilişkin kalite kontrol düzenlemeleri,

3.2 Sistem denetimleri:

3.2.1 Denetlenecek birimlerin/yapıların ve sistem denetimleri kapsamındaki ilgili kilit kontrol unsurlarının tanımlanması.

Uygun olduğu durumlarda, Denetim Otoritesinin bu denetimleri gerçekleştirmek için dayandığı denetim birimine yapılan atıf.

3.2.2 Aşağıdakiler gibi özel tematik alanlara veya birimlere yönelik olan sistem denetimlerinin belirtilmesi:

- proje seçim ve yönetim doğrulamalarının kalitesi,
- kamu ihale kuralları, Devlet yardımı kuralları, fırsat eşitliği veya çevresel gereklilikler gibi, geçerli hukuka ilişkin idari ve yerinde yönetim doğrulamalarının kalitesi ve miktarı,
- (uygun olduğu durumlarda) mali araçları uygulayan birimler seviyesinde mali araçların oluşturulması ve uygulanması,
- elektronik sistemlerin işleyişi ve güvenliği ile bunların Komisyonun BT sistemiyle(leriyle) bağlantısı;
- göstergeler, kilometre taşları ve programın hedeflerini gerçekleştirme konusunda kaydettiği ilerleme ile ilgili verilerin güvenilirliği;
- geri çekme ve geri almaların raporlanması;
- dolandırıcılık riski değerlendirmesinde temeli oluşturulan etkili ve ölçülü dolandırıcılıkla mücadele tedbirlerinin uygulanması.

3.3 Operasyon denetimleri:

3.3.1 Kullanılacak örnekleme metodolojisinin kısa açıklaması (belirtici kurum içi belgelere istinaden).

3.3.2 Uygun olduğu durumlarda, Denetim Otoritesinin geçerli bir denetim görüşü oluşturmasını sağlayan istatistiki olmayan örnekleme yaklaşımının açıklaması.

3.3.3 Şüphelenilen dolandırıcılık dâhil, tespit edilen hataların sınıflandırılması ve işleme tabi tutulması ile ilgili, operasyonların denetimleri için mevcut diğer özel usullerin açıklaması (bu hususun düzenlendiği denetim kılavuzları veya usullerine istinaden).

3.3.4 Varsa mali araçların denetimleriyle ilgili özel hususlar.

3.4 Yıllık mali rapor veya beyannamelerin/yıllık hesapların denetimleri:

Yıllık mali rapor veya beyannamelerin/yıllık hesapların denetimine ilişkin denetim yaklaşımının açıklaması.

3.5 Yönetim bildirisinin doğrulanması

Denetim görüşünün amaçları doğrultusunda, yönetim bildirisindeki tespitlerin doğrulanmasına dâhil olan denetim usullerinin açıklaması.

4. PLANLANMIŞ DENETİM ÇALIŞMASI

4.1. Gelecek mali yıl ve müteakip iki mali yıl ile ilgili denetim önceliklerinin ve hedeflerinin belirtilmesi ve gerekçelendirilmesi ve risk değerlendirmesinin sonuçları ile planlanmış denetim çalışması arasındaki bağlantının açıklanması.

4.2. Gelecek mali yıl ve müteakip iki mali yıl ile ilgili, özel tematik alanlara yönelik denetimler ve önceki denetim bulgularının takibi dâhil, sistem denetimlerine ilişkin aşağıdaki gibi gösterge niteliğinde bir plan:

Denetlenecek Otoriteler/Birimler veya özel tematik alanlar	Program (referans/ad)	Risk değerlendirmesi sonucu	20xx Denetim amaç ve kapsamı	20xx Denetim amaç ve kapsamı	20xx Denetim amaç ve kapsamı

5. KAYNAKLAR

5.1 Denetim Otoritesinin organizasyon şeması.

5.2 Gelecek mali yıl ve müteakip iki mali yıl ile ilgili olarak tahsis edilecek planlanmış kaynakların belirtilmesi (uygun olduğu durumlarda öngörülen her türlü dış kaynaktan temine ilişkin bilgiler dâhil).

5.3 Denetimleri gerçekleştiren personele ilişkin gerekli niteliklerin, deneyimin ve eğitim gerekliliklerinin belirtilmesi.

EK H

Katılım Öncesi Yardım Aracına (IPA III) ilişkin dolandırıcılık dâhil usulsüzlüklerin raporlanması

Kloz 1 Tanımlar

Dolandırıcılık dâhil usulsüzlüklerin raporlanması amaçları doğrultusunda, 51. maddede belirtilen, Birlik'in mali çıkarlarının korunmasına ilişkin tanımlar uygulanır.

Kloz 2 Usulsüzlüklerin raporlanması

(1) IPA III yararlanıcısı, dolandırıcılık dâhil, bir temel idari veya adli bulgunun konusu olmuş her türlü şüphelenilen dolandırıcılık ve diğer usulsüzlükleri gecikmeksizin Komisyona rapor eder ve gerektiğinde özel Usulsüzlük Yönetim Sistemi'ni (IMS) kullanarak Komisyonu idari ve yasal işlemlerin ilerleyişi hakkında bilgilendirir.

AB katkısındaki 300 Avro'nun altındaki usulsüzlükler ve Komisyona sunulan bir ödeme başvurusuna dâhil edilmeden önce IPA III yararlanıcısı tarafından tespit edilen ve düzeltilen usulsüzlükler rapor edilmez. Bu hüküm, dolandırıcılık veya diğer ceza gerektiren suçları tespit etmek için ulusal seviyedeki idari veya adli işlemlerin başlatılmasına yol açan usulsüzlüklere uygulanmaz.

Bu raporda IPA III yararlanıcısı, her durumda, aşağıdakilerle ilgili ayrıntılı bilgi verir:

(a) İlgili programın/eylemin adı ve numarası;

(b) dâhil olan gerçek ve tüzel kişilerin veya katılan diğer kuruluşların kimliği ve rolü;

(c) NUTS[48] seviyesi gibi uygun bilgiler kullanılarak operasyonun yapıldığı bölge ya da alanın tanımlanması;

(d) ihlal edilmiş olan hüküm(ler);

(e) usulsüzlük yapıldığı yönünde şüpheye yol açan ilk bilgilerin tarihi ve kaynağı;

(f) usulsüzlük sırasında yapılan uygulamalar;

(g) uygun olduğu durumlarda, uygulamanın dolandırıcılık şüphesi doğurup doğurmadığı;

(h) usulsüzlüğün tespit edilme şekli;

(i) uygun olduğu durumlarda, usulsüzlüğe dâhil olan IPA III yararlanıcısı ile Üye Devletler ve/veya üçüncü ülkeler;

(j) usulsüzlüğün yapıldığı dönem veya zaman;

(k) usulsüzlüğe ilişkin temel idari veya adli bulgunun ortaya koyulduğu tarih;

(l) Birlik katkısı, IPA III yararlanıcısı katkısı ve özel katkı kapsamında belirtilen uygun harcamaların toplam tutarı;

---

[48] İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması

(m) Birlik katkısı ve IPA III yararlanıcısı katkısı kapsamında usulsüzlükten etkilenen harcamalar;

(n) Birlik katkısı ve IPA III yararlanıcısı katkısı kapsamında usulsüzlük tespit edilmemiş olsaydı usulsüz olarak ödenmiş olacak olan tutar;

(o) usulsüz harcamanın niteliği;

(p) uygun olduğu durumlarda ödemelerin askıya alınması ve geri ödeme ihtimali;

(q) Uygun olduğu durumlarda, geri alma usullerinden vazgeçilmesinin gerekçeleri;

(r) Uygun olduğu durumlarda, OLAF dava numarası.

(2) IPA III yararlanıcısı, Komisyona rapor verirken, tespit edilen veya meydana geldiği düşünülen usulsüzlüklerin kendi bölgesi dışında tekerrür edebileceğinden endişe edildiği durumlarda, ilgili Üye Devletleri veya diğer IPA III yararlanıcılarını ayrıca bu konuda bilgilendirir.

(3) 1. paragrafta atıfta bulunulan bazı bilgilerin ve özellikle usulsüzlük yaparken kullanılan uygulamalara ve usulsüzlüğün tespit edilme şekline ilişkin bilgilerin mevcut olmadığı veya tashih edilmesi gerektiği hallerde, IPA III yararlanıcısı eksik veya doğru bilgileri gecikmesizin Komisyona verir.

(4) IPA III yararlanıcısının hükümleri soruşturmaların gizliliğini öngörüyorsa, bilgilerin iletilmesi yetkili heyetin veya mahkemenin vereceği izne tabi olur.

Kloz 3 Cezalar hakkında bilgi

(5) IPA III yararlanıcısı, 2. kloz uyarınca verilmiş her türlü önceki rapora istinaden, raporlanmış usulsüzlükler ile ilgili idari veya adli cezaların verilmesine ilişkin usullerin başlatılması, sonuçlandırılması veya bu usullerden vazgeçilmesi ile bu usullerin çıktısı ile ilgili ayrıntılı bilgileri gecikmeksizin Komisyona verir.

IPA III yararlanıcısı ceza uygulanan usulsüzlüklere ilişkin aşağıdaki hususları da belirtir:

(a) cezaların idari veya cezai nitelikte olup olmadığı;

(b) cezaların Birlik hukukunun veya IPA III yararlanıcısının hukukunun ihlalinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı;

(c) cezaların öngörüldüğü hükümler;

(d) dolandırıcılığın tespit edilip edilmediği.

(6) Komisyonun yazılı talebi üzerine, IPA III yararlanıcısı belirli bir usulsüzlüğe veya usulsüzlük grubuna ilişkin ilave bilgileri verir.

Kloz 4 Usulsüzlük Yönetim Sistemi (IMS) aracılığıyla elektronik raporlama

2 ve 3. klozlarda atıfta bulunulan bilgiler, Komisyonun bu amaçla oluşturduğu Usulsüzlük Yönetim Sistemi (IMS) kullanılmak suretiyle elektronik araçlarla ve İngilizce olarak gönderilir.

Kloz 5 Bilgilerin kullanımı

Komisyon, bu hükümler kapsamında IPA III yararlanıcısı tarafından iletilen genel veya operasyonel nitelikteki bilgileri risk analizi yapmak maksadıyla kullanabilir ve elde edilen

bilgilere dayanarak raporlar üretebilir ve risklerin daha etkin şekilde tespit edilmesi amacına hizmet eden sistemler geliştirebilir.

Kloz 6 Avro kullanımı

Usulsüzlüklerin raporlamasında para birimi olarak avro kullanılır. IPA III yararlanıcısı kendi ulusal para birimindeki harcama tutarlarını avroya çevirir. Bu tutarlar, harcamaların ilgili programın Muhasebe Biriminin, mali yönetiminden sorumlu Ara Kurumlarının ve IPARD Ajansının hesaplarına kaydedildiği ayda, Komisyonun aylık muhasebe döviz kuru kullanılarak avroya çevrilir. Döviz kuru, her ay Komisyon tarafından elektronik olarak yayımlanır.

Tutarların bir aydan daha fazla süreyle IPA III yararlanıcısının otoritesinin hesaplarında kayıtlı kalmış olan harcamalarla ilgili olması halinde, harcamanın en son kaydedildiği aydaki döviz kuru kullanılabilir. Harcamanın IPA III yararlanıcısının otoritesinin hesaplarında kayıtlı olmadığı hallerde, Komisyon tarafından elektronik olarak yayınlanan en son muhasebe döviz kuru kullanılır.

Kloz 7 Kişisel verilerin korunması

(1) IPA III yararlanıcıları ve Komisyon, 2 ve 3. klozlarda atıfta bulunulan, bilgilerin izinsiz açıklanmasını veya bu bilgilere erişilmesini önlemek için gereken tüm tedbirleri alır.

(2) 2 ve 3. klozlarda atıfta bulunulan bilgiler, söz konusu bilgiyi sağlayan IPA III yararlanıcısı açıkça kabul etmediği sürece, görevleri gereği bu bilgilere ulaşabilmesi gereken, IPA III yararlanıcısındaki kişiler veya Birlik'in kurumlarının, ajanslarının, ofislerinin ve organlarının bünyesindeki kişiler dışındaki kişilere gönderilemez.

(3) 2 ve 3. klozlarda atıfta bulunulan bilgilerde yer alan kişisel veriler sadece söz konusu hükümlerde belirtilen amaçlar doğrultusunda işlenir.